౧౮

రామేశ్వరమాహాత్మ్యము

ఇది

పనుగు లక్ష్మణకవి ప్రణీతము

అష్టావధాని

శ్రీరాజా మంత్రిప్రెగడ భుజంగరావు

బహద్దరు జమీందారుగారిచే

మంజువాణియందు ప్రచురింపఁబడినది

ఏలూరు

మంజువాణీముద్రాక్షరశాల

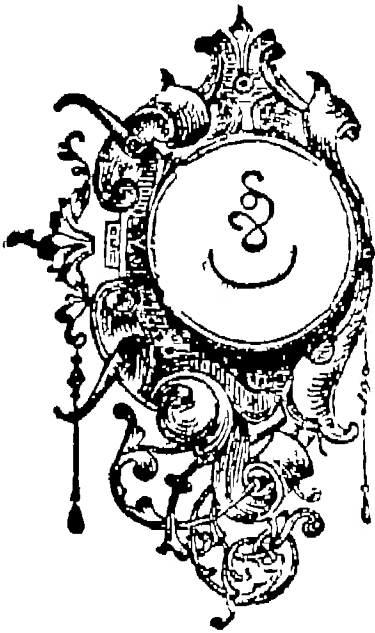
1903.

వెల ౦-౮-౦ అణాలు

శ్రీరస్తు.

రామేశ్వరమాహాత్మ్యము.

ప్రథమాశ్వాసము.

తుల్యాతటినీమహాజలధిసం-శ్లేషస్థలోపాంత వి।
ఖ్యాతశ్రీగురుజానపల్లిపురని-త్యావాసుఁడబ్జాక్షు
కం। జాతప్రోద్భవసేవ్యుఁడైందవకళాం-చన్మౌళి
మల్లేశ్వరుం। డాతారార్కముఁ బ్రోచుఁగావుత
కృపా-యత్తాత్ములన్భక్తులన్॥ ౧॥

ఉ. శ్రీరమణీమణిన్ హృదయ-సీమవహించినజాణ సుందరా।
కారులకగ్రగణ్యుఁడగు-గాదిలిబిడ్డనిఁగన్నతండ్రియం।
భోరుహసంభవాదిసుర-ముఖ్యుల నేలినమేటిలోకరా।
ధారతుఁడైనవేల్పువిల-సత్కృపభక్తులఁబ్రోచుఁగావుతన్॥ ౨॥

చ. సనకసనందనాదిముని-చంద్రులునింద్రముఖాఖిలామరుల్।
తనచరణాంబుజద్వయము-దద్దయుభక్తిభజింపఁగాజగ।
జ్జనని సరస్వతిం గలసి-సాంద్రమరందకణార్ద్రభాసురా।
సనమున నుండు బద్మజుఁడొ-సంగుఁ జిరాయువు సజ్జనాళికిన్॥ ౩॥

క్రందనముఖత్రిదశ-వందితకు విద్వదళి,
నందితగుణాంబుధిక-మందకరుణాని।
ష్యందకుఁ గచాధరమి-ళిందకు సఖీకృతిశి,
వేందిరకు భక్తముఖ-మందిరకు భక్తిన్॥ ౭॥

మ. అగదంకారవిభుం ద్రిమూర్తిమయుఁ బ-ద్మాప్తుం ద్రయీవిగ్రహున్।
జగదానందకరున్ విభాకరుఁ దమ-స్సంహారు సర్వేశ్వరుం।
త్రిగుణాత్మున్ వివిధాగమాంతవిదితున్-దివ్యాసురారాధితున్।
భగవంతుం గరుణానిశాంతహృదయు-న్భాస్వంతు సేవించెదన్॥ ౮

క. వినుతింతు ననఘుఁ గవితా।
జనకు రఘుస్వామి పుణ్య-చరితాంబుధిఖే।
లనపరుఁ బ్రాచేతసు హృ।
ద్వనరుహసన్నిహితశివును-వల్మీకభవున్॥ ౯॥

క. పంచమవేదగ్రథనవ।
రించెను బ్రహ్మర్షిగణవ-రేణ్యుం ద్రిదశా।
భ్యంచితు నిశ్చలసత్కరు।
ణాంచనవపాంగునిఁ బరాశ-రాత్మజుఁ దలఁతున్॥ ౧౦॥

చ. అనఘునిఁ గాళిదాసుని మ-హాకవిహర్షుని భట్టబాణుభా।
సుని శివభద్రు భారవినిఁ-జోరు మయూరుని మాఘు భట్టువం।
డిని భవభూతి బైభవప-టిష్ఠుల బిల్హణమల్హణాదులన్।
ఘనులను బూర్వసత్కవుల-గౌరవమొప్పఁ దలంచి మ్రొక్కెదన్॥

క. భారతముఁ దెలుఁగు జేసిన।
ధీరాత్ముల నన్నయార్యుఁ-దిక్కనమఖినం।
భోరుహభవనిభు సెఱ్ఱను।
ధీరత్నము నాత్మలోను-తింతున్ భక్తిన్॥ ౧౨॥

గీ. మహితచింతామణీదివ్య-మంత్రసిద్ధి।
నైషధాదిప్రబంధసం-దర్భనిపుణు।

ఉ. శ్రీగిరిజాకుమారుమద-సింధురవక్త్రు విశాలలోచనుఁ।
భోగికులేశహారుశశి-భూషితమస్తకు వేదశాస్త్రవి।
ద్యాగురుమూర్తిభక్తహృద-యాభిమతార్థవిధానదక్షుస।
ర్వాగమవేద్యుమత్కృతిస-హాయుగణాధిపతిన్నుతించెదన్॥ ౪॥

సీ. వసుమతీధరచక్ర-వర్తిముద్దులపట్టి,
విబుధులపాలిటి-వేల్పుటావు।
పతియర్ధదేహంబు-పాలుగొన్న పురంధ్రి,
ముజ్జగంబులుగన్న-ముద్దరాలు।
వికచకహ్లారపీ-ఠికనుండుజలజాక్షి,
క్రొన్నెలవిరిఁదాల్చు-కోమలాంగి।
వేదాంతవీధుల-విహరించుదైవంబు,
బాలార్కరుచిగల్గు-పరమసాధ్వి।

గీ. హస్తతలమునఁబాశాంకు-శాక్షవలయ।
పుస్తకంబులుధరియించు-పువ్వుఁబోఁడి।
పార్వతీదేవినామక-పంకజమున।
నింపుదళుకొత్తఁగావసి-యించుఁగాత॥ ౫॥

ఆ. మరునిఁగన్నతల్లి-మాధవునిల్లాలు।
పాలకడలిపట్టి-పరమసాధ్వి।
కలుములిచ్చుచాన-కమలాక్షిసజ్జన।
మందిరములనెపుడు-మలయుఁగాత॥ ౬॥

లయగ్రాహి.

వందనమొనర్తునర-విందభవుసుందరికిఁ,
గుందశరదిందుఘన-చందనసుధాపా।
రందరమహీజశర-బృందధవళాంగికిమ,
రందమధురోక్తికిము-కుందశశిభృత్సం।

సీ. ఏవచాన్యునికుల-దైవంబుగురుజాన,
పల్లిమల్లేశుండు-భవ్యమూర్తి।
యేమంత్రితాతభూ-మీశసంపద్గుణ్య,
మహిమోన్నతుండుచెన్న-మల్లమంత్రి।
యేమహాత్మునితండ్రి-యిందుచందనకుంద,
బృందనిర్మలకీర్తి భీమమంత్రి।
యేధన్యతల్లిధా-త్రీధరాధిపసుతా,
కలిత సౌభాగ్యవి-ఖ్యాతసీత।

గీ. యేమహాత్మునిసోదరుం-డీశ్వరాంఘ్రి।
పూజనాసక్తమతిసింగ-రాజుశౌరి।
యతండుశ్రీభద్రిరాజువం-శాధికుండు।
మహితగుణశాలిమల్లన-మంత్రిశౌరి॥ ౨౦॥

వ. ఒక్కనాడువివిధ విద్వజ్జనపరివృతుండై నిజాస్థాన భవనంబునం గొలువుదీర్చి కూర్చుండి సప్తసంతానప్రముఖనిఖిల ధర్మరహస్యసమాకర్ణనసముదీర్ణసకుతూహలాయత్తచిత్తంబున. ౨౧॥

సీ శోభితాపస్తంబ-సూత్రవాధూలస,
గోత్రసమస్తస-ద్గుణసమేతు।
నేనుగలచ్చక-వీందుప్రినపౌత్రుని,
శ్రీమాచిరాజున్ఱ-సింహమంత్రి।
దౌహిత్ర్భూవరా-స్థానపూజితుండుతి,
మ్మనమంత్రికినిఁ బేర-మకుఁదనూజు।
ధన్యననంతప్ర-ధానసోదరువీర,
మంత్రికగ్రజు రాజ-మాన్యచరితు।

గీ. నన్ను మతిమంతులక్ష్మణ-నామధేయు।
నమరఁబిలిపించియుచితా స-నమునునిచి।

సకలవిద్యావిశారదు-సత్కవిత్వ।
పట్టభద్రునిశ్రీనాథుఁ-బ్రస్తుతింతు॥ ౧౩॥

క. భీమకవిరామభద్రుని।
సోముని భాస్కరకవీంద్రు-సూరనసుకవిన్।
భూమిస్థలి నెన్నికగల।
శ్రీమంతులనాంధ్రకవివ-రేణ్యులఁదలఁతున్॥ ౧౪॥

మ. సరసప్రౌఢవచోవిలాసవిబుధా-చార్యున్స్వవర్ణాక్షమా।
ధరధీయున్వివిధప్రబంధరచనా-దక్షున్శివధ్యానత।
త్పరచిత్తుంబ్రణమత్సమస్తధరణీ-పాలున్సుభద్రామనో।
హారునింగొల్చెదమత్పితామహునిల-చ్చామాత్యచూడామణిన్॥

గీ. మద్గురుస్వామినఖిలాగ-మస్వభూమి।
సద్వినుతకీర్తిపాండిత్య-చక్రవర్తి।
భక్తిభజియింతునాకర-పల్లికులసు।
ధాపయోనిధిసోముకో-దండరాము॥ ౧౬॥

గీ. అతిమధురకోకిలధ్వను-లాలకించి।
వాయసములోర్వఁజాలక-వదరుభంగి।
సుకవిసూక్తులకులికియ-నూయఁజెంది।
కుకవులరచినయంతన-కొదువగాదు॥ ౧౭॥

ఆ. కవులమనుచులేని-కానిపేరూరక।
పూనితమ్ముదారు-పొగడుకొనుచు।
సిగ్గువిడిచితిరుగు-చెడుగులుసర్వజ్ఞ।
నృపసభాస్థలమున-నిలువఁగలరె॥ ౧౮॥

వ అని యిష్టదేవతానమస్కారంబును బురాతనసాధునూతన సుకవి పురస్కారంబునుం గుకవితిరస్కారంబునుం గావించి యొక్క మహాప్రబంధంబుసేయం దలంచియున్న సమయంబున॥ ౧౯॥

విందుండగు శ్రీగురుజానపల్లి చెన్నమల్లేశ్వరస్వామినిం గృతికినధీ శ్వరుంగావించి రామేశ్వరమాహాత్మ్యంబను మహాప్రబంధంబు ని ర్మింపందొడంగితి నమ్మహాదేవునకు. ౨౬॥

షష్ఠ్యంతములు.

క. శంభునకు గిరిసుతాకుచ।
కుంభ సలకలితలలిత-కుంకుమచర్చా।
శుంభత్సౌరభవిభవవి।
జృంభితవక్షునకు సవన-జితదక్షునకున్॥ ౧॥

క. కుండలికుండలమండిత।
గండద్వితయునకుఁ బాండు-కరడిండీరా।
ఖండలవేదండశర।
తాండవపాండురమనోజ్ఞ-గాత్రద్యుతికిన్॥ ౨॥

క. ఇందీవరసందోహక।
లిందసుతేందిందిరావ-ళీసుందరరు।
గ్బందీకరణచణశ్రీ।
తుందిలకంఠునకకుంఠ-దోర్దండునకున్॥ ౩॥

క. సురవర్ణితతుల్యాసా।
గరసంగసమీపభూమి-కమనీయగుణా।
భరణా గురుజానపల్లీ।
పురవిహరణశీలునకు వి-బుధపాలునకున్॥ ౪॥

క. చరణానతశతముఖముఖ।
సురపరివారునకుఁ గోటి-సూర్యవిభాధి।
కరణప్రవీణతేజః।
పరిపూర్ణాకారునకుఁ గృ-పాచారునకున్॥ ౫॥

కవితసత్కారమొప్పఁగ-గౌరవించి।
పలికెగంభీరభాషణ-ప్రౌఢిమెరయ॥ ౨౨॥

క. నిర్మలకీర్తివిసత్కృతి।
నిర్మాణవిశారదుఁడవు-నిర్మలఛందో।
మర్మజ్ఞుఁడవుశివార్చన।
ధర్మపరుండవునుతింపఁ-దరమేనిన్నున్॥ ౨౩॥

వ. మదీయవిజ్ఞాపనం బవధరింపుము సపాదలక్షగ్రంథ సంఖ్యాసమేతంబును పంచాశత్ఖండ మండితంబును, బహుసంహితో సమాకీర్ణంబునునై యొప్పు స్కాందంబను నాదిమపురాణంబునందు సేతుఖండంబు శ్రీరఘుపతి ప్రతిష్ఠిత రామేశ్వరస్వామి మాహాత్మ్య సంయుక్తంబగుటంజేసి రామేశ్వరపురాణం బనంబరగునది యాంధ్రదేశభాషచేతం బ్రబంధంబుగావించి మదీయకులదైవతం బగు శ్రీగురుజానపల్లి మల్లేశ్వరస్వామిపేర నంకితంబుసేయుము. దీని వలనమాకును మీకును శాశ్వతకీర్తియు సకలాభ్యుదయంబులు సిద్ధించునని బహుప్రకారంబులం బ్రార్థించెనయ్యవసరంబున ౨౪॥

ఉ. రాజమహేంద్రదుర్గరుచి-రంబుగ దేశమునంబ్రసిద్ధిచే।
భ్రాజిలుగాకినాడశల-పాకమహోళ్ళకురెంటికిన్ మహా।
తేజమెలర్పనాస్థలప-తిత్వముఁగాంచినదిట్టశాశ్వత।
శ్రీజయశాలివైరిగజ-సింహమునండురికామమంత్రియున్॥ ౨౫॥

వ. నన్నుంజూచి లక్ష్మణకవీంద్రా మల్లనమంత్రి విన్నవించిన వచనంబులాదరించి ప్రబంధంబు రచింపుమని వినయపూర్వకంబుగా భాషించిన నంగీకరించితి సంతట బహుమానంబుగాఁ గర్పూరతాంబూల జాంబూనదాంబర మణిమయాభరణ హిరణ్య ధరణ్యాది మహాపదార్థంబులిచ్చి మల్లనమంత్రి నన్నుం బూజించి వీడుకొల్పి నంజనుదెంచి విరించిముఖ నిఖిలబృందారకబృంద మహనీయ హాటకకోటీర సంఘటిత మణిగణ ప్రభాంకూర నీరాజిత చరణార

మునిరాజకన్యకా-జనకృతోద్వాహమై,
భవసుశోభితలతా-పాదపంబు।
గీ. వేదశాస్త్రేతిహాసప్ర-వీణకీర।
శారికాకేకికోకిల-భూరివాద।
నాదమేదురమూర్జితా-నందబోధ।
కారణము వొల్చు నైమిశ-కాననంబు॥ ౨॥
వ. అందు. ౩॥
సీ. అష్టాంగయోగవి-ద్యాసమాసక్తులు,
బ్రహ్మవిజ్ఞానత-త్పరులు లోక।
పావనుల్ నిశ్చల-బ్రహ్మవాదులు మహా,
త్ములు ముక్తికాములు-దురితహరులు।
ధర్మవేదులు సూనృ-తవ్రతులనసూయు,
లుపగతక్రోధులు-విపులమతులు।
విజితేంద్రియులు జగ-ద్వినుతశీలురు సర్వ,
భూతదయాపరు-ల్భువనహితులు।
గీ. శౌనకాదిమునీశ్వరుల్-జలజనాభుఁ।
బరమపురుషు సనాతను-భక్తితోడఁ।
బూజసేయుచు సలిపిర-ద్భుతతపంబు।
పుణ్యతమమగు నైమిశా-రణ్యమునను॥ ౪॥
ఆ. భావితాత్ముఁడైన-బ్రహ్మర్షి కుంజరు।
లిరువదాఱు వేవు-రెంచిచూడ।
వారిశిష్యజనుల-వారిశిష్యుల నెల్ల।
సంఖ్యఁజేసిపలుక-శక్యమగునె॥ ౫॥
క. వారొక్క-నాఁడు గమియై,
భూరిగతిన్ భోగమోక్ష-ములకు నుపాయం।
బారూఢి నెఱుఁగఁ దలఁచియు।
దారకథాగోష్ఠి జేసి-రన్యోన్యంబున్॥ ౬॥

క. కరిచర్మాంబరునకు వర।
సరసిజధృతశంబరునకు-సజ్జనరక్షా।
వరకరుణాపాంసునకు
న్నరకభయధ్వాంతభంజ-నపతంగునకున్॥ ౬॥
క. సోమునకు భక్తనిహిత।
ప్రేమునకున్ భద్రిరాజు భీమయసుతము।
ల్లామాత్యమానసాంబుజ।
ధామునకునునిరుపమాన-తతధామునకున్॥ ౭॥
క. ద్రుహిణాదివిబుధనుతునకుఁ।
దుహినాంశుకళావిభూషి-తునకున్ లక్ష్మీ।
సహితగురుజానపల్లీ।
మహితనివేశునకుఁ జెన్న-మల్లేశునకున్॥ ౮॥
వ. సభక్తిసమర్పితంబుగా నాయొనర్పం బూనిన రామేశ్వర మాహాత్మ్యంబునకుఁ గథావిధం బెట్టిదనిన.

కథాప్రారంభము.

శా. శ్రీమత్కాంచనగర్భసన్నిభమహా-ర్షిస్తోమధామంబును।
త్రామస్తుత్యవిచిత్రవైభవగుణా-ధారంబు సద్గోమతీ।
నామద్వీపవతీసమంచితము మం-దజ్ఞానలక్ష్మీమయ।
క్షేమోద్దామము నైమిశంబనవన-శ్రేష్ఠంబు వొల్చున్ ధరన్॥ ౧॥
సీ. శాంతమానసముక్త-జాతిమత్సరబద్ధ,
సఖ్యనానాసత్త్వ-సంకులంబు।
సంయమిదత్తఘా-సగ్రాసమాంసల,
చారుసారంగకి-శోరకంబు।
తాపసేశ్వరనిరం-తరయాగహోమధూ,
మస్తోమవృతనభో-మండలంబు।

చిత్తనిగ్రహంబుఁ-జేసినిశ్చలభక్తి।
పూర్వకముగవినుఁడు-పుణ్యులార॥ ౧౩॥

సీ. కడఁగి సేతువుఁ జేరఁ-గా నెము క్తిలభించు,
భవకేశవులయందు-భక్తిపుట్టుఁ।
త్రివిధకర్మంబు సి-ద్ధించు నాచ్చోటన,
నించుకంతయు సంశ-యించవలదు।
మనుజుఁ డెవ్వఁడు జన్మ-మధ్యంబునను సేతు,
బంధంబుఁ బొడగాంచు-భక్తితోడ।
ధన్యతనతఁడు మా-తాపితృవంశకో,
టిన్వయో పేతుఁడై కీర్తిమెఱయు।

గీ. బ్రహ్మపదమునఁ దొకకల్ప-కాల్పము వసించు।
ముక్తుఁడగుఁదారలు పరాగ-ములు గణింప।
శక్యమగు సేతుదర్శన-జనిత పుణ్య।
మహీపతికినైన లెక్కింప నలవిగాదు॥ ౧౪॥

వ సేతుబంధంబు సకలదేవతాస్వరూపంబు గావున దానిం జూచిన వాని పుణ్యంబు లెక్కింప నెవ్వనివశంబు సేతుదర్శనంబు జేసిన నరుండు సర్వయాగకరుండు, సర్వతీర్థస్నాతయు, సర్వతపంబులుం జేసినవాఁడు సేతువునకుం జనుమని పలికిన పురుషుండు సేతువునకుం జనిన పుణ్యఫలంబు నొందు. ౧౫॥

క ధర సేతుస్నానముగల।
గురుపుణ్యుఁడు సప్తకోటి-కులములతోడన్।
హరిభవనంబునకుం జని।
సురుచిరగతిముక్తిఁ బొందు-సువ్రతులారా॥ ౧౬॥

గీ. మానవుఁడు సేతువును గంధ-మాదనంబుఁ।
బ్రీతి రామేశుఁ దలఁచు మఁ-బితృకులములు।
లక్షకోటులుగూడి క-ల్పత్రయంబు।
శంభుపదమున నుండి మో-క్షంబుఁ గాంచు॥ ౧౭॥

క. ఆసమయంబున వేద
వ్యాసునిశిష్యుండు మౌని-వర్యుఁడు నిత్యో
ల్లాసుఁడు సూతుఁడు కథికా
గ్రేసరుఁ డచ్చటికి వచ్చెఁ-గీతిజాతభంగిన్ ॥ ౭॥

చ. అనలునిభంగిఁ దేజరిలు-నమ్మునినమ్మునినాథు లాదరం
బునఁ గనియర్ఘ్యపాద్యములఁ బూజనముల్ దగఁ జేసియున్న తా
సనమిడి చాలభక్తినిఁ బ్ర-సన్నునిఁ జేసి జగద్ధితార్థమిం
పెనయఁగ వార లిట్లడిగి-రమ్ములనొక్క మహారహస్యమున్ ॥ ౮॥

క. సూతా వింటివి సత్యవ
తీతనయునివలన సకల-దివ్యపురాణ
వ్రాతంబులు జగదేక
ఖ్యాతగుణా నీవుఁ దెలియు-నఖిలార్థములున్ ॥ ౯॥

క. ఎయ్యది పుణ్యక్షేత్రము
లెయ్యది తీర్థోత్తమంబు-లివ్వసుమతిలో
నెయ్యెడ లభించు మోక్షము
చయ్యన జనులకు భవోగ్ర-జలనిధివలనన్ ॥ ౧౦॥

గీ. ఎవ్విధమున నుమేశర-మేశభక్తి
గలుగు నరులకు నెద్దాని-వలన దొరకుఁ
ద్రివిధకర్మఫలంబది-తెలియఁ బలుకు
మాదరంబున మాకు మ-హామునీంద్ర ॥ ౧౧॥

క. మునివరు లిట్లడిగిన వ్యా
సునకుం బ్రణమిల్లి పలికె-సూతుండు తపో
ధనులార మంచిప్రశ్నం
బొనర్చితిరి లోకహితము-యోజించి మదిన్ ॥ ౧౨॥

ఆ. ఈరహస్యతత్త్వ-మిపుడేను చెప్పెద
వింతు మీకు మునుపు-చెప్పలేదు

ష్టాంబుసేవనంబును, నేత్ర ఖసంధిసూచిప్రక్షేపంబును, నండస
హిత శిశ్నంబున నయోభారబంధనంబును. వృక్షాగ్రంబువలనం
గపోపక కూపంబునం బడంద్రోయుటయును, తీక్ష్ణఖడ్గధారాశ
యనంబును, మొదలగు మహాఘోరనరకంబులు విలోకింపక సేతు
స్నాత సుఖించు సేతుయాత్రగావింతునని తలంచి యెవ్వండేని
నూఱడుగులు నడచునతండు పంచమహాపాతకంబులు విడనాడి
యీచెప్పినరకంబులు గనుంగొనక కైవల్యంబునొందు. ౨౧॥

గీ. మానవుఁడు సేతుసైకత-మధ్యభూమి।
పాశిఁబొడలుచునెవ్వాఁడు-పవ్వళించు।
నతనిమెయినెన్నిరేణువు-లంటియుండు।
నన్నిద్విజహత్యలునశించు-నాక్షణంబ॥ ౨౨॥

క. తీరమ్మృదు సేతుమధ్యస।
మీరాంచితసముదయములు-మేనుల పైఁబడి।
పారఁగ సోఁకినజనులకు।
పారమహాఘోరపంచ-పాపములడఁగున్॥ ౨౩॥

సీ. మార్గక్షేదియును బ్రా-హ్మణదూషకుండును,
స్వార్థపాకియు మన-త్యాగియుండు।
వేదవిక్రేతయు-పిరేవును బ్రహ్మ,
ఘాతకస్త్రీవిప్ర-గణమునుకును।
ధనముఖ్యవస్తువుల్-తగనిత్తునని పిల్చి,
యంతలేదని పల్కు-నట్టివాఁడు।
ధర్మరహస్యంబు-తనకుబోధించిన,
గురునితో వైరంబు-గూర్చువాఁడు।

గీ. చెరువునకునీరుదారి వంగఁ-జేయునట్టి।
గోగణంబులమరలించు-కుత్సితుండు।
బ్రహ్మఘాతుకులని చెప్పఁ-బడిన వీర।
లనఘులగుదురు సేతుమ-జ్జనమువలన॥ ౨౪॥

వ. మఱియు మహాపథయు, వసాకూపంబును, వైతరణీనదియు, శ్వభక్షణంబును, మూత్రపానంబును, తప్తశూలంబును, తప్తశిలయును, పురీషహ్రదంబును, శోణితకూపంబును, క్రిమిభోజనంబును, స్వమాంసభక్షణంబును, వహ్నిజ్వాలాప్రవేశంబును, శిలావృష్టియు, కాలసూత్రంబును, క్షారోదకంబు, నుష్ణతోయంబునను నరకంబులు సేతుస్నాత విలోకింపఁ డిది నిక్కంబు ౧౮॥

గీ. సేతువున నవగాహంబు-సేయువాఁడు।
పంచపాతకముక్తుఁడై-పద్మనాభు।
వీటఁ బిత్ర్యమాతృకులవేల-కోటితోడ।
మూఁడుకల్పంబులు వసించి-ముక్తిఁ గాంచు॥ ౧౯॥

సీ. క్షారసేచనము పా-షాణయంత్రము మఱి,
త్వక్తనంబు కరపత్ర-ధారణంబు।
సంధిదాహంబును-వస్త్రిజేవనమును,
కాష్ఠనిర్మితయంత్ర-కర్షణంబు।
పాశబంధంబు నా-నాశూలపీడనం,
బాస్యనాసాలవ-ణాంబుసేక।
మంగారపుంజశ-య్యాస్రవణంబును,
దశనమర్దనమహి-దంశనంబు।

గీ. తప్తపాషాణభుక్తియుఁ-దప్తసూచి।
భక్షణముఁ దప్తశిలశైల-పానఘూము।
పానములు మొదలైనయ-పారనార
కములు చూడఁడు సేతువుఁ-గాంచు నరుఁడు॥ ౨౦॥

వ. మఱియు సధశ్శిరశ్శోషణంబును, గజదంతహననంబును, క్షారాంబుపానంబును, క్షారోదక బిలప్రవేశంబును, మేహభోజనంబును, స్నాయుచ్ఛేదనంబును, స్నాయు[illegible]బును, [illegible]స్థిచ్ఛేదనంబును, శ్లేష్మాదనంబును, పిత్తపా[illegible]క్తనిషేవణంబును, నుష్ణసైకతాస్నానంబును, దష్ట్రాయుత్పాటనంబును, సంత

గీ. సేతుతీర్థాభిషేకంబు-సేయవలయు।
సేతుమజ్జనముననగుఁ-జిత్తశుద్ధి।
యనఘమతులారజపతపో-యజ్ఞహోమ।
దానములుసేతువునమోక్ష-దాయకములు॥ 30॥

క. శాతకవిమోచనార్థము।
సేతువునమునింగినరుఁడు-జితపాపుఁడగున్।
భూతికినైనుశ్రీకిన్గానవాఁ।
డాతతసామ్రాజ్యవైభ-వాన్వితుఁడగున్॥ 31॥

చ. అమరవధూమణీప్రఘుకు-చాగ్రతటీమకరీవిలేఖన।
క్రమసువినోదవాంఛమదిఁ-గల్గినభోగులుభక్తియుక్తులై।
యమలమనోజ్ఞసేతుసలి-లాప్లుతదేహులుగావలెన్ జనా।
భిమతములెల్లనొప్పఁగల-భించుసుసేతునిమజ్జనంబునన్॥ 32॥

శా. కైవల్యంబులభించుదోషమడఁగుం-గన్పట్టుఁగళ్యాణముల్।
ధీవిస్తారముసంభవించునభివృ-ద్ధింబొందుధర్మార్థముల్।
శ్రీవైకుంఠకపర్దిలోకసుఖముల్-చేకూరువేదాదివి।
ద్యావైదుష్యముగల్గుసేతుసలిలాం-తర్మగ్నులౌవారికిన్॥ 33॥

క. ఆరోగ్యమురూపంబును।
దారిద్ర్యవిమోచనంబు-ధనవృద్ధియుమం।
గోరినదిసేతుజలముల।
నారూఢిమునుంగువారి-కవిసిదించున్॥ 34॥

గీ. శ్రద్ధచేనైనమనుజుఁడ-శ్రద్ధనైన।
సేతుసలిలావగాహంబు-సేయువాఁడు।
ఘనతదీపింపనుభయలో-కంబులందు।
బాధలెఱుఁగకసౌఖ్యసం-పదలుగాంచు॥ 35॥

సేతుస్నానంబున సర్వజనులకుం బాపసంచయంబునశించు, ధర్మం
బు శుక్లపక్షశశాంకుండునుంబోలె వృద్ధింబొంద, రత్నంబులుసా
గరంబునంబెఱుఁగునట్లివడి పుణ్యంబులంతకంతకుంబెఱుఁగు, కా

క. సురఁద్రోహిమనువఁగలసిన
పురుషుఁడుగణదేవలాన్న-భోజియుఁబతితా
న్నరతుఁడుగణకాన్నాశియుఁ
బరిహృతహోముఁడునుమద్య-పాయిసమానుల్ ॥ ౨౫॥

క. ఫలకందమూలదుగ్ధం
బులుమృగమదచందనస్రక్-ముకకర్పూరం
బులురుద్రాక్షములునుమ్రి
చ్చులువారుసువర్ణహరులు-సిద్ధముదలఁపన్ ॥ ౨౬॥

క. వీరికిమతియొందక్కన
చోరులకును సేతుతీర్థ-సుస్నానమునన్
ఘోరాఘములునశించువి
చారంబియ్యేడలవలదు-సన్మునులారా॥ ౨౭॥

ఆ. భ్రాతృభార్యఁబుత్రి-భార్యరజస్వల,
భగినిహీనవనితఁ-బతివిహీనఁ
గల్గుఁద్రోవ్రువేలఁదిఁ-గలయువాఁడిలగురు
తల్పగతసముండు-తపసులార॥ ౨౮॥

వ. వీరునుం దక్కినగురుతల్పగసమానులుం దత్సంయోగులును మహా
సేతునిమజ్జనులైముక్తింబొందుదురు. ౨౯॥

సీ. యాగంబు సేయక-నమరలోకంబుగనా,
సంగమసుఖవాంఛ-సలుపువారు
జ్వలనాద్యమరదేవ-తలనుపాసింపక,
కుశలంబుమదిలోనఁ-గోరువారుఁ
దిలమహీహేమతం-డులధాన్యదానంబు,
సేయకస్వర్గేచ్ఛ-సేయువారు
సతతోపవాసని-ష్ఠలదాపమొందక,
బలభేదిపురినుండఁ-దలఁచువారు

వ. అనివివరించిన రౌమహర్షణితో శౌనకాదిమునీంద్రులిట్లనిరి. ౪౧

గీ. సూతగంభీరజలధిపై-సేతుబంధ।
మెట్లుగావించె రఘుకులా-ధీశ్వరుండు।
సేతుగతగంధమాదన-క్షితిధరమున।
నెన్నఁదగుపుణ్యతీర్థంబు-లెన్నిగలవు॥ ౪౨॥

గీ. కలితరామేశశంభులిం-గప్రతిష్ఠ।
రాముఁడొనరించె నేప్రకా-రమున మున్ను।
తేటపడ మాకు నీకథ-తెలియఁబలికి।
మముఁగృతార్థులఁజేయుము-మౌనితిలక॥ ౪౩॥

వ. అని ప్రార్థించియడిగిన శౌనకాదిమహర్షులకు సూతుండిట్లని చెప్పం
దొడంగె. ౪౪॥

చ. దశరథునాజ్ఞచేత గుణ-ధాముఁడు రాముఁడరణ్యభూమికిం।
గుశలమతిం బ్రియాంగనయుఁ-గూరిమితమ్ముఁడుఁదన్నుఁ గొల్చిరా।
వశజనమానసప్రియుఁడు-వచ్చిచరింపుచు దండకాటవిన్।
విశదగతిన్వసించె నతి-విశ్రుతపంచవటీతటంబునన్॥ ౪౫॥

గీ. అంతమారీచవిరచిత-వ్యాజయుక్తి।
రాజసుతులను వంచించి-రావణుండు।
తపసివేషంబుఁ గైకొని-ధర్మమెడలి।
జానకీదేవినిహరించె-సాహసమున॥ ౪౬॥

మ. అనఘుండంతట రాఘవేశ్వరుఁడర-ణ్యక్షోణులన్ మేదినీ।
తనయాన్వేషణమాచరించుచు సము-ద్యల్లీలఁ గాంచెన్ మహా।
స్వనదంభోజవసద్ద్విరేఫబకహం-సక్రౌంచవంద్యుక్తిగుం।
భనశుంభజ్జలరాట్ప్రభాభవనముం-బంపాసరోరాజమున్॥ ౪౭॥

వ. మఱియు నాసరోవరంబున సభరిత బిసఖండంబులు భుజించుతరి
నెడనెడం బొడము పిపాసవలన శతపత్రపాత్రనిక్షిప్తమకరంద
పానీయంబులు గ్రోలుచు నుద్వేలానురాగంబునం దద్బిందుకణం

మధేనువు చందంబునం, గల్పవృక్షంబు వడువున, చింతామణి తెరంగున, సేతుస్నానంబు సకలపురుష మనోవాంఛితార్థంబులొసంగు. లేమిం జేసి సేతుయాత్రఁ గావించ సమర్థుండు గానివాఁడు, శిష్టులగు విప్రుల ధనంబు యాచింపునది వారలియ్యకేని క్షత్రియ వైశ్యశూద్రుల నైన యాచించి యెవ్విధంబు నైన ధనంబు వడసి సేతుస్నానం బాచరింపవలయు. ఎవ్వండేని సేతుయాత్రాపరునకు ధన ధాన్యవస్త్రాదికంబు లిచ్చి ప్రవర్తింపం జేయు నతనికి నశ్వమేధాది యజ్ఞఫలంబునుం, జతుర్వేదపారాయణ పుణ్యఫలంబునుం, దులాపురుష ముఖ్య మహాదానఫలంబును సిద్ధించు. బ్రహ్మహత్యాది పాతకంబులు దొలంగు. సర్వకామంబులుం ఫలించు. పరిగ్రహించు వాఁడునుం బ్రతిగ్రహదోషంబు లేక తత్తుల్య ఫలంబు వడయును.

గీ. సేతుయాత్రార్థ మర్థమా-ర్జించి పిదపఁ।
జననిలోభికిఁ దత్సేతు-వునకు నేగు।
వానికిచ్చెదననియు య్య-లేనిలోభి।
కరయ భూసురహత్యయౌ-నంద్రుబు ఘులు। ౩౭॥

క. ధనవంతుం డయ్యుఁ దరి।
ద్రునిగతి నెవ్వాఁడు వేఁడఁ-దొడఁగున్ లోభం।
బున సేతుయాత్ర కొఱకున।
తనికిన్ ద్విజహంతయండ్రు-తత్త్వవిధిజ్ఞుల్॥ ౩౮॥

క. మానకనరుఁడే వెరవుల।
చేనైన స్సేతుయాత్ర-సేయందగు ధా।
త్రీనిర్జరవక శక్తుల।
నూనధనం బిచ్చిపంప-నుచితము ధరణిన్॥ ౩౯॥

ఉత్సాహము. కృతయుగమునము క్తిదొరకు-నెఱుక చేజనాళికిం।
గ్రతువులొసఁగుము క్తి త్రేత-కడమ రెండుయుగముల।
స్వతత దానములలభించు-విమల సేతుతీర్థమం।
చిత విధమునము క్తిగలుగఁ-జేయు నాల్గుయుగములన్।

చుట్టంబులం గలసి ప్రమదంబున సుఖక్రీడలం బొదలు ధాతువుల వలనను, నభిరామంబై నీలకంఠ కాళిమచ్ఛాయాదాయాదమేదుర దళ విసర విలసిత నవకువలయ సమాజ సౌరభ్య సంఘటితంబును; పథికజన నాసాపుటస్ఫుటతరానందసంధాయక పరిమళమిళిత్పరాగ పుంజమంజుల కంజాత సంజాత మధురమధూళీమాధుర్య రసికమధుకర నిరంకుశ ఝుంకార కోలాహలసంకులంబును, సరస సంగీత సమాకర్ణన సమ్మోదమాన జలదేవతాప్రసాదలబ్ధ మధుకరాధీన తప్తకాంచన పానపాత్రక తర్కోచిత కోకనద విరాజమానంబును, పాశపాణిపరివృఢ పర్యట త్పాండురాఖండ యశోమండల సంభావనాస్పద కుముదసముదయ ప్రభాపరిపూర్ణంబును, తీరభూరమణీయ కుసుమిత లతానికేతన మకరకేతన కేళీరసానుషక్త శబరకాంతాపరిశ్రాంతిహరణ ప్రవీణ విమలజలశీకరకిర త్సరసిజరజస్సుగంధిగంధవాహంబును, జలవిలోకిత ప్రతిబింబ శాఖిశాఖాగ్ర ప్రత్యగ్ర పల్లవగ్రహణార్థ పతిత పరిభ్రాంత పరభృత నిర్వాహక పంచబాణప్రేరిత మారుతప్రయుక్త నిశ్రేణీకృతకూలపాదప విశాలశాఖావళిచ్ఛన్నంబును, దావపావకదహ్యమాన కాలాగరుధూమమాలికాళిక కాళికాలోకన ప్రహృష్యన్మద మయూర నటనానురూప భృంగాంగనాసంగీతభంగిసంగత సముత్తుంగతరంగమృదంగనాదగుంభనకరంభితంబును, మత్తవేదండ శుండాదండచుళికితప్రోజ్జిత పుష్కరచ్ఛటానిర్వాపిత వనవాతోద్ధూత నభశ్చుంబినీ బిడాంబుజరాజి పరాగంబును, కోమలశ్యామల బాలతృణాంకుర చర్వణ సంజనిత పిపాసాపరవశ సమాయాత పీతవిశ్రాంత వాతాయుయూథ సమాశ్రిత సవిధవివిధ పాదపచ్ఛాయాతలంబును, సుందరారవింద మందిరవిహారదిందిరాసత్కారకారి వనదేవతా విశ్రాణిత మహోపాయనాస్తరణారాంకవపట శంకాకరజలోపరి పరిమ్యతాను తటప్రరూఢకదంబమంజరీకుసు

బులు వరటీసముదాయంబులకుఁ జంచచ్చంచూపుటంబుల నొసం
గిన నదియు వాత్సల్యంబునం గిశోరనికురంబవదనంబులకు మంద
ప్రకాశంబున నందించుచున్నం గనుంగొని పరమసాన్ద్రవికస్వర
కంఠంబులై కలకలనాదంబులు గావింపుచుం గాంచనచ్ఛాయాపం
చకగరుదంచలక్షేపంబు సేయుచు, మనోహరమందగమనంబులం
బుండరీక షండంబులం గ్రీడ గావించు రాజహంసంబులవలనను,
కంఠదఘ్న నీరపూరంబున నపారకౌతుకంబున నోలలాడు చెంచు
గుబ్బెతల కవుంగిళ్ళ డాఁగిలిమూఁతలాడు బెడంగు సిబ్బెంపు గ
బ్బిగుబ్బలు గనుంగొని స్వబంధుచక్ర మిథునంబులు వారిచేతం
బట్టువడెననితలంచి తమ్ముంబట్టుకొందురోయను శంకపుట్టి కోకిల
నికాయంబులతోడ నెగసి పెరచోటులకుం జని యచ్చట భయం
బుదక్కి చక్కెరవిలుకానికేళిం దేలుచుం దమబాంధవుండగు మా
ర్తాండునిం బొగడు పదువున రుతంబులు సేయుచుఁ దోయంబుల
మునింగి తేలుచు నభిమతగతుల వర్తించు చక్రవాకంబుల వల
నను, నికటవిపినతరుమూల కుశాసనాసీనమౌనిరాజులం జూచినే
ర్చిన యవియుంబోలె మునివృత్తివహించి వనవాసులై స్వచ్ఛత
గలిగి ధ్యానపరాయణంబులై హరాన్నీరసముత్పతన్మత్తమీనం
బులు రభసంబున నతిదీర్ఘత్రోటిపుట నికటంబుల వ్రాలిన వానిం
బట్టి కబళించి యదృచ్ఛాలాభసంతుష్టాంతరంగంబుల సుఖించి
మెలంగుచున్న బకంబులవలనను, పునఃపునఃకృతసుకృత సముదిత
క్షేమంబునం దిర్యగావర్తితకంఠంబులై శిరంబులు గరుత్పరంపర
లం గప్పి యేకపాదస్థితిం జెంది తీరభూముల నిదురబోవుచున్న
తటిం గేళీరత సంయమి కన్యకాజనంబులు ఫేనపుంజభ్రాంతిం
దమ్ముంబట్టికొని చన నుద్యోగించునంతలోనం దదీయ కరకమల
సంస్పర్శంబునం బ్రబోధంబునొంది, బెదరి బెదరి చూచి యుల్లం
ఘించి తొంటి తమ విహరణస్థలంబుల వ్రాలి జాలింబడు తమ

గనుఁగొని వెస నగ్నిసాక్షి-కంబుగ సఖ్యం
బొనరిఁచి వాలిం జంపుదు
నని విభుఁడు ప్రతిజ్ఞఁ జేసె నర్క-సుతుండున్ ॥ ౫౦॥

వ. సీతాదేవిం దోడి తెచ్చెదనని ప్రతిజ్ఞ పలికె నిట్లు నరేశ్వర వానరేశ్వరులు సమయంబుఁ గావించి పరస్పరంబు విశ్వసించి నితాంతసంతోష సమన్వితులై ఋష్యమూకగిరిశిఖరంబునఁ గూర్చుండి రంత.

క. గిరినిభ దుందుభికాయము
బరువడి రాఘవుఁడు జిమ్మె-బహుయోజనముల్
చరణాంగుష్ఠనఖంబున
హరిసూనుని మదికిఁ బ్రత్య-యము పుట్టుటయున్ ॥ ౫౧॥

గీ. మఱియు నతనికి నమ్మిక-మది జనింపఁ
గడఁకతో వింటనొకతూఁపుఁ-దొడిగి సప్త
సాలములు నేలఁగూలంగ-లీల నేసె
రాఘవుఁడమోఘతరబాణ-లాఘవుండు ॥ ౫౩॥

ఉ. ఆపటువిక్రమంబుఁ గని-యద్భుతమందిదినేంద్రసూతి సీ
తాపతితోడ నిట్లనియె-దక్షుఁడ వీవు సఖుండవౌట న
న్నా పురుహూతముఖ్యసుర-లైన జయింపఁగ లేరు చిత్తసం
తాపము దీరెఁ బఙ్క్తిముఖ-దైత్యునిఁ ద్రుంచెద సీతఁ దెచ్చెదన్ ॥ ౫౪॥

క. అనవుడు రఘునాథుఁడు నె
మ్మనమున ముదముప్పతిల్ల-మార్తాండతనూ
జనిజానుజసహితుండై
చనియెం గిష్కింధకపుడు-సరభసవృత్తిన్ ॥ ౫౫॥

సీ. అంతఁ గిష్కింధాగు-హాముఖంబున నిల్చి,
రవిపుత్త్రుఁ డగ్రజు-రాకఁ గోరి
ప్రళయజీమూతంబు-పగిది గర్జిల్లెనా,
ధ్వని యాలకించి య-వ్వాలి గినిసి

మకేసర విసరంబును, వరుణరాజానుచర మకరనికర మత్స్య కచ్ఛపకుళీర ప్రభృతి సకలజలజంతుసంతాన సంతతసంచార సంకులంబును నగుచు, గగనంబుభంగి రాజహంసభరితంబై, విష్ణుజఠరంబుగతి భువనపరిపూర్ణంబై, అలకానగరంబు తెఱంగున శంఖమకరకచ్ఛప పద్మమండితంబై, క్షీరసాగరంబుమాడ్కి మధురామృతస్థానంబై, ఛందశ్శాస్త్రంబువోలె విచిత్రవృత్తశోభితంబై, [illegible]క్రియాలఘుజీవనంబై, సాధుజనచరితంబుకరణిపంకరహితంబై, [illegible]ంబువిధంబున చక్రసహితంబై, స్వర్గంబుభాతివాసవ సమృద్ధిసంపన్నంబై, సుందరీగళంబురీతి జలజభాసురంబై, ధనికభవనంబు ప్రకారంబునం గమలాభిరామంబై రాజాస్థానంబుకైవడి కవివాగ్గుంభితంబై, సముద్రంబువోలెఁ గువలయాభరణంబై, కోణపదిగ్భాగంబులాగునంగుముదాశ్రితంబై, యొప్పుపంపాసరోవరంబు గనుంగొని తత్తీరంబున. ౪౭॥

సీ. జానకీపతియొక్క-వానరుం గాంచెన,
క్కపియును రామునిఁ-గాంచి మ్రొక్కి।
యయ్య మీ రెవ్వరం-చడుగ వానికిఁదన,
వృత్తాంతమంతయు-విస్తరించి।
యనఘునీ వెవ్వండ-వనినఁ గౌసల్యాత్మ,
జునకునిట్లనియెన-వ్వానచరుండు।
దేవర యేను సు-గ్రీవుని సచివుఁడ,
హనుమంతుఁడను వాఁడ-ననిలసుతుఁడఁ।

గీ. చెలిమి మీతోడ సేయంగఁ-దలఁచి భాను।
సుతుఁడు పుత్తెంచె నన్ను మీ-చెంతనికడకు।
వేగ వచ్చెయుఁడని నభూ-విభుఁడు లెస్స।
యనుచు సౌమిత్రియును దాను-నచటికరిగె॥ ౪౮॥

క. ఇనపుత్త్రునిముచ మొప్పం।

బునమరలివచ్చెయీసతి।
పనిచినమానికము రామ-భద్రునకిచ్చెన్॥ ౬౧॥

వ. ఇట్లు హనుమంతుండిచ్చిన యామాణిక్యంబుం గనుంగొని హర్ష శోకపరవశుండై యప్పశుపతిచాపభంజనుండు సౌమిత్రిసుగ్రీవాంజనేయ నలనీలజాంబవత్ప్రముఖ కపివీరులతోడంగూడి యభిజిన్ముహూర్తంబునం బ్రయాణంబువెడలి వివిధగిరి సరిదరణ్యంబులు గడచిచనిముందట ౬౨॥

చ. కనియెరఘూద్వహుండుకట-కస్థలగాఢచరత్కరీంద్రసం।
జనితమదప్రవాహపరి-సర్పదమందసుగంధసాంద్రమున్।
ఘనమణిశృంగగానకల-నారతదేవవధూనినాదని।
స్వనరచనాక్రమశ్రవణ-చండమృగేంద్రమునమ్మహేంద్రమున్॥

గీ. అమ్మహేంద్రధరిత్రీధ-రమ్ముగడచి।
చక్రతీర్థంబునకునేగి-జనవిభుండు।
పొసఁగనచటవసించెన-ప్పుడుదశాస్యు।
ననుజుఁడైనవిభీషణుం-డటకువచ్చె॥ ౬౩॥

వ. నలుగురు మంత్రులతో నటకువచ్చిన యమ్మహాత్మునిఁజూచి సుగ్రీవునకు గూఢచారుండను శంకవొడమి రఘువీరుండతని హితసముచితచేష్టలరసి దుష్టుండుగాఁడని తెలిసి సంభావించియవ్విభీషణునకు సకలరాజ్య పట్టాభిషేకంబుసేయించి రవిపుత్త్రునట్లమంత్రిప్రవరుంజేసి చక్రతీర్థంబుడాసి. ౬౪॥

క. చింతింపుచు రామమహీ।
కాంతుఁడుసుగ్రీవుఁడాది-గాఁగలకపిసా।
మంతులకునని యెనీదు।
ర్దాంతపయోరాశియెట్లు-దాఁటుదమింకన్॥ ౬౫॥

క. జలనిధిదుస్తరమికపి।
బలములసంఖ్యమ్ములేయు-పాయముమనకుం।

రయమున నంతఃపు-రంబు వెల్వడి వచ్చి,
యనుజునితోడఁగ-య్యం బొనర్చె।
బెట్టిదంబుగ వాలి-పిడికిట సుగ్రీవుఁ,
బొడిచినఁ గడు నొప్పి-బడి తొలంగి।

గీ. చనియె దశరథరాజనం-దనుని కడకు।
నమ్మహీజాని సుగ్రీవు-నరుత నొక్క।
కుసుమమాలికఁ దయించి-గురుతు చేసి।
యపుడు పురికొల్పె వెండియు-నాలమునకు॥ ౫౬॥

వ. ఇట్లు పురికొల్పుటయు సుగ్రీవుండు కిష్కింధా ద్వారంబుఁ జేరి భూరిగర్జితంబున వాలిం బిల్చి యతనితోడ బాహుయుద్ధంబు సేయుచుండె నంత ౫౭॥

క. చాపమున శరముఁ దొడగి మ।
హీపతి నిండార దిగిచి-హెచ్చిన వీర్యా।
టోపమునఁ గూలనేసె విభుఁ।
జాపటువిక్రమవినోద-శాలిన్ వాలిన్॥ ౫౮॥

ఆ. అట్లు వాలి నిహతుఁ-డైన కిష్కింధకు।
నరిగి సకలవాన-రాధిరాజ్య।
పట్టబద్ధుఁడగుచుఁ-బద్మాప్తసూనుఁడు।
ద్వేలహర్షజలధి-నోలలాడె॥ ౫౯॥

శా. అంతన్ భాస్కరనందనుండు కపిసే-నాన్వితుండై రామభూ।
కాంతాగ్రేసరుపాదసన్నిధికి వే-డ్కన్వచ్చి ధీరున్మహా।
మంతుం బిల్చి ధరాత్మజాన్వేషకస-న్నాహంబుతోఁ బంపెన।
త్యంతాటోపసమగ్రుఁడై యతఁడు శ-క్రాదుల్ నుతుల్సేయఁగన్॥

క. వనరాశి దాటి లంకకుఁ।
జని సీతం జూచి పవన-సంభవుఁ డురయం।

తరల. అనిపురాంతకచాపభంజను(-డానతిచ్చినవాక్యముల్।
వినికృతాంజలులై వలీముఖ-వీరులర్కసుతాదులు।
య్యనఘశీలునితోడనిట్లని-రయ్యనావలు దెచ్చిసాం।
పెనయ(దెప్పలుగట్టిదాఁటెద-మిమ్మహాలవణాంబుధిన్॥ ౨౪॥

వ. అప్పుడుకపిసేనలనడుమనిలచి విభీషణుండిట్లనియె. ౨౫॥

క. శరధిన్ దశరథసూను(డు।
శరణొందుటసముచితంబు-సగరకృతంబౌ।
కరుణాలయంబుతత్కుల।
పరిపాలకు(డగుట(దోడు-పడురామునకున్॥ ౨౬॥

సీ. అనవుడురఘురాము(-డగచరవీరుల,
నాదరింపుచు(బల్కె-ననఘులార।
తెప్పలచే(గపు-లిప్పయోనిధినూరు,
యోజనంబులుదాఁటు-నోపువారె।
పెక్కునావలుగల్గ-వికపిసేనకు,
వైశ్యులగతిమన-వంటివారు।
కలములచేనబ్ధి-గడతురేగడచునో,
సెడచేసిపగవార-లిడుముసేతు।

గీ. రట్లుగావునమీయుపా-యంబునాకు।
సమ్మతముగాదుమఱివిభీ-షణునిపలుకు।
మదికిసింపగుచున్నది-మార్గసిది।
కర్థితోనిప్పయోధిను-పాస్తిసేతు॥ ౨౭॥

గీ పెంపుతోనిట్లుతోళ్ళ(జూ-పింపకున్న।
ననలగంధవహత్యుజ్వ-లాస్త్రదీయ।
భాసురామోఘుదివ్యాస్త్ర-పటలమునకు।
నిమ్మహోదధిగురిజేసి యేపడంతు॥ ౨౮॥

గలదియ్యెడ మర్కటసే।
నలతోడం గూడి యివ్వ-నధి దాఁటిచనన్॥ ౧౭॥

మ. అతిగంభీరపయఃప్రపూరము సము-ద్యన్మత్స్యసంచారము।
ద్ధతనక్రగ్రహచక్రఘోరము మహా-ధావత్కుళీరంబనా।
రతవాతాహృతనీలనీరధరవా-రంబియ్యకూపారమే।
గతి చేనిప్పుడు దాఁటువారము వనౌ-కస్సైన్యముల్ గొల్వఁగాన్॥

మ. ప్రళయాంభోధరగర్జితప్రతిభటప్రస్ఫీతనిర్ఘోషదో।
హలమై దుస్సహబాడబజ్వలనగా-ఢార్చిచ్ఛటాక్రాంతమై।
విలుఠద్వీచిఘటాపటుప్రహరణో-ద్వృత్తాభ్రమై యున్నయి।
జ్జలధిం దాఁటను పాయమెద్ది వగునీ-శాఖామృగశ్రేణికిన్॥ ౧౯॥

క. శతయోజనవిస్తారం।
బతిఘోరము తిమితిమింగి-లాకరమంతే।
ద్గతనగము నీసరిత్తాం।
పతిఁ గడువఁగ వశమె మనకు-మతిచేనైనన్॥ ౨౦॥

గీ. తలఁచి చూడంగ విఘ్నముల్-తరచుగలవు।
పుడమికన్నియ నేరీతిఁ-బడయువాఁడ।
నధికసంకటమిచట సం-ప్రాప్తమయ్యెఁ।
గార్యసిద్ధికుపాయంబు-గానరాదు॥ ౨౧॥

గీ. అకట రాజ్యంబు గోల్పోయి-యడవిఁ జేరి।
తండ్రిపోకకు వగచి భూ-తనయఁ బాసి।
యెంతయును గాసిఁ బొందితి-మంతకన్నఁ।
గడుఁ బ్రయాసంబు మున్నీరుఁ-గడచు తెరఁగు॥ ౨౨॥

గీ. నీవు రావణు దెగటార్చి-నిఖిలదోష।
శాంతికై గంధమాదన-శైలమునకు।
నరుగుమని మున్ను గుంభజుం-డానతిచ్చె।
నమ్మహాముని భాషణం-బన్నృతమగునె॥ ౨౩॥

మొనసియున్న యీస-ముద్రినడఁగింతు।
బాణవహ్నిశిఖల-పాలుజేసి॥ ౫౯॥

క. భూభారకరసురారిగ।
ణాభీలంబైనయీమ-హాంభోనిధినం।
క్షోభితమొనరించెదఁగీ।
లాభీకరసాయకాన-లస్ఫురణమునన్॥ ౬౦॥

వ. ఇట్లుపలికి కోదండపాణియుం గ్రోధపర్యాకులేక్షణుండునై రఘుకులాధ్యక్షుండు త్రిపురసంహారణోద్యుక్తుండగు రుద్రుండువో లెఁగనుపట్టి చాపాకర్షణంబుఁజేసి శరంబులునిగుడించి జగంబులుగంపింప నతినిశితోగ్రవిశిఖంబులు మఱియును సముద్రంబునం బ్రయోగించిన నవియును బ్రజ్వలింపుచు ఘోరంబులై దశదిశలు వెలింగింపుచు మహాదానవసంకులంబగు సాగరంబుఁ బ్రవేశించెనం తసముద్రుండు భీతచిత్తుండై కంపింపుచు నక్కు-లేకపాతాళంబువలన వెడలివచ్చి కృతాంజలియై రాఘవునిశరణంబుఁజొచ్చి యిట్లనిసుతించె. ౬౧॥

క. సురబృందసేవ్యములుసుఖ।
కరములహాలోగ్రశాప-ఖండనరేణూ।
త్కరకలితములగునీపద।
సరసిజములుగొలుతురామ-చంద్రమహాత్మా॥ ౬౨॥

సీ. దండంబుతాటకా-తనువిదారణనీకు,
ప్రణతికౌశికయాగ-రక్షనీకు।
శంకరచాపభం-జనమస్క్రియనీకు,
నభివాదనంబుమ-హాత్మనీకు।
జమదగ్నిసుతగర్వ-శమనజేజేనీకు,
నంజలిదైత్యసం-హారనీకు।

క. అనిపలికిసానుజుండై।
జనకసుతావల్లభుండు-శాస్త్రోక్తవిధిన్।
వనధికి నెదురుగనయ్యెడ।
ఘనకుశతల్పముననుచిత-గతిశయనించెన్॥ ౭౯॥

క. మేదురదర్భాస్తీర్ణమ।
హోదధితీరమునరాఘ-వోర్వీనాథుం।
డాదరమునశయనించెన్।
వేదిపయి న్వెలుఁగుజాత-వేదుఁడుబోలెన్॥ ౮౦॥

చ. సురుచిరశేషభోగనిభ-శోభితసవ్యభుజోపధానుఁడై।
నరపతినవ్యదర్భశయ-నంబుననొప్పఁగఁబవ్వళించిత।
త్వరమతితోడసాగరుని-పాస్తియొనర్చుచునుండెఁగావిభా।
వసులోకమూఁడుసూర్యకుల-వర్యునకుంగడచెంగ్రమంబునన్॥

న. ఇట్లుత్రిరాత్రోషితుండై నయమార్గంబునదలక మార్గలాభంబుగోరి వారాశినుపాసించిన నతండు మూఢభావంబునం బొడజూపకున్నంగోపరక్తాంతలోచనుండై రఘువీరుండులక్ష్మణునితోనిట్లనియె.

క. పాయకయమోఘతరమ।
త్సాయకనిర్భిన్నమకర-సముదయములచేఁ।
దోయధినిరుద్ధసలిలం।
బైయుండఁగఁజేతునిప్పు-డతివేగమునన్॥ ౮౩॥

మ. అనుజానన్నసమర్థుఁగాఁదలఁచెనీ-యంభోనిధానంబుదు।
ర్జనుచోటన్నహనంబుయుక్తమగునే-సామంబుచేనాత్తద।
ర్పనమానోపఁడుసాగరుండువెసన-స్మత్తూణీరబాణాగ్నినీ।
తనశోషింపఁగఁజేతుఁగోతులకుఁబో-వన్యాసముల్గల్గఁగాన్॥ ౮౪॥

ఆ. మేరమీఱెనిక్క-మిన్నందితరగల।
నలమియెల్లదిక్కు-లాక్రమించి।

గలితభవద్గుణవర్ణన।
మలవిరహమా వంటిజడుల- కాదినుపురుషా॥ ౯౩॥

గీ. భూజలాదికమగుపంచ-భూతతతికి।
నెద్దిసైజంబుగారచి-యించెధాత్ర।
యట్టికట్టడినిడువక-నినియునిలుదు।
మత్స్వభావముగాధర్మ-మహిమసుమ్ము॥ ౯౪॥

క. రాగమునలోభమునభయ।
యోగంబునసైననన్వయోచితధర్మ।
త్యాగముకర్తవ్యముగుణ।
సాగరయీభాషణంబు-సత్యముగాఁడే। ౯౫॥

క. వనచరసేవలులంకకుఁ।
జనుటకు నేనాచరింతు-సాహాయ్యమునీ।
కనిపిన్న పంబుఁజేసిన।
జనపతియిటులానితిచ్చె-జలనిధితోడన్॥ ౯౬॥

సీ. తరుచరవాహినీ-పరివారములతోడ,
జనియెడలంకక-శంకవృత్తి।
నిప్పుడెజనపూర-మింకించితెరువిమ్ము,
నావుడిట్లనియెన-దీవిభుండు।
సావధానుండవై-యవధరింపుము దేవ,
విని సేయవలసిన-పనియొకర్చ్ని।
మయ్యనీయాజ్ఞని-ట్లాచరించితి నేని,
కార్ముకవిద్యాప్ర-గల్భలైన।
గీ. ఘనులునిటువలెనియమింపఁ-గలరునన్ను।
గానఁదరణార్థమొక్కటి-గలదువాయ
మదివచించెదవిశ్వకర్మా-త్మజుండు।
వానరుండెందునలుఁడను-వాఁడుగలఁడు॥ ౯౭॥

కేలు మోడ్చు కృపాల-వాలమానస నీకు,
వందనంబు మునీంద్ర-వరద నీకు।

గీ. రూక్షఖరదూషణత్రిశి-రోనిశాట।
గహనదహనాయమానభీ-కరశరాస।
ముక్తదివ్యాస్త్రిసముదాయ-మ్రొక్కు నీకు।
శరణు రఘురామ నిఖిలదు-ర్జనవిరామ॥ ౮౯॥

గీ. రఘుకులంబున దేవకా-ర్యంబు సేయ
నవతరించిన వారికి నా-రాయణునకు।
బుండరీకాక్షునకు జగ-న్నాథునకును।
భక్తి చేమ్రొక్కెదను రామ-భద్ర నీకు॥ ౯౦॥

క. కోపంబు సంహరింపుము।
నీ పదకమలములు గొలిచి-నిలిచిన నన్నుం।
జేపట్టుము మ్రొక్కెద నా।
చాపలము సహింపు రామ-సద్గుణధామా॥ ౯౧॥

వ. దేవా మహానుభావా! భావజజనక, జనకసుతా మనోహర, హరవిరించి పురందరాది సురపూజిత, జితదానవ, నవజలధరనీల, నీలకంఠచాపభంజన, జననాదివికారరహిత, హితమితసత్యమృదు మధురభాషాధురంధర, ధరణీభారహరణార్థకృతావతార, తారకబ్రహ్మస్వరూప, రూపలావణ్యవిలాసవినిర్జితకోటికందర్ప, దర్పాంధబంధకంధసింధురమృగరాజ, రాజశేఖర, ఖరదూషణాది రాక్షససంహార, హారకేయూరకిరీటకుండల కంకణాద్యలంకార శోభిత దివ్యమంగళవిగ్రహ, గ్రహరాజవంశాభిరామ, రామ, నా విన్నపంబు చిత్తగింపుము, నా నేరములు సహింపుము. నా ప్రార్థనంబు గైకొనుము, నన్ను రక్షింపుమని మఱియు నిట్లనియె. ౯౨॥

క. చలువదొర వేయి మోములు।
గలిగియు నీ గుణము లెన్నఁగా లేఁడు గదా।

పంచామృతస్నాన-భవ్యకృత్యముదీర్చి,
గంధంబలందియ-క్షతములొసఁగి।

గీ. లలితదూర్వాంకురంబులు-నలినకుముద।
చంపకాశోకపున్నాగ-జాతివకుల।
పాటలాదిప్రసూనము-ల్భక్తినొసఁగి।
ధూపములదీపములనుసం-తుష్టిసలిపి॥ ౧౦౩॥

వ. అనంతరంబ జంబూ రంభా కపిత్థ ఖర్జూర పనస నారికేళ బదరీ చూతఫలపుండ్రేక్షుగోక్షీరదాక్షారసక్షౌద్రఘృతపాయసమోదు కాపూప బహువిధభక్ష్యసమన్విత మహోపహారంబులు సమర్పించి సకలోపచారంబుల సపర్యగావించి యనేక ప్రకారంబులం గైవారంబులొనర్చి గణపతిం బ్రసన్నునింజేసి. ౧౦౪॥

గీ. అంతమిథిలేశకన్యకా-ప్రాణనాథుఁ।
డచటనున్నమహాదేవి-నాదిశక్తి।
మహిషదానవమర్దిని-మహితచరిత।
నధికభక్తినిఁగొల్చిత-దాజ్ఞవడసి॥ ౧౦౫॥

క. వాణీపతిముఖసురసం।
త్రాణైకధురీణమైన-తనహస్తమునన్।
క్షోణీనాథుఁడునవపా।
షాణస్థాపనముఁజేసె-జలనిధిలోనన్॥ ౧౦౬॥

క. ఈరీతిసేతుబంధ।
ప్రారంభముఁజేసిరామ-భద్రుఁడుదన్వ।
త్తీరంబుననలరచితమ।
హారమ్యసుభద్రపీఠి-కాసీనుండై॥ ౧౦౭॥

సీ. బలవంతులైనట్టి-ప్లవగవీరులఁజూచి,
సేతునిర్మాణంబు-సేయుఁడనిన।

గీ. శిల్పిసమ్మతుఁడధికుఁడ-నల్పబలుఁడు।
హరికులశ్రేష్ఠుఁడతఁడు నా-యందు వైచు
తృణశిలాదారుబృంద మె-ద్దికధరింతు।
నదియు దృఢముగ సేతు వై-యమరియుండు॥ ౯౮॥

క. ఆ సేతుమార్గమున సే।
నాసహితుఁడ వైనిశాట-నాథుని పురికి।
బ్జాసనవందితచరణా మని।
యా సాగరుఁడరిగెనంత-నంతర్హితుఁడై॥ ౯౯॥

ఉ. అంతట జానకీరమణుఁ-డంచిత బాహుబలున్ నలున్ దృఢా।
స్వాంతుని జూచి రమ్ముకపి-వర్య రచింపుము సేతుబంధము।
త్యంతదృఢంబుగా జనకు-నంతటివాఁడవు శిల్పశక్తిని।
శ్రాంతవినమ్రలోకనుత య-శంబులు జేకురు నీకు నీక్రియన్॥ ౧౦౦॥

చ. అనవిని జానకీపతికిఁ-బ్రాంజలియై పలికెన్నలుండు మ।
జ్జనకుఁడు విశ్వకర్మ కడుఁ-జక్రినిమందిరశైలసీమమ।
జ్జననికముందు దావర మొ-సంగెను మత్సమవీర్యుఁడైనన।
దనుఁడు జనించు నీకనుచుఁ-దామరసప్రియవంశదీపకా॥ ౧౦౧॥

క. ధీరుఁడగు విశ్వకర్మకు।
నౌరసపుత్త్రుఁడను శక్తి-నతనికి సముఁడన్।
వారక నే సర్తింతెద।
పారావారమున సేతు-బంధనమధిపా॥ ౧౦౨॥

సీ. అనివిన్నవించిన-వినియన్నరేంద్రుఁ డందు,
శుభవాసరంబున-శుభముహూర్త।
సమయంబునందుఁ గుం-జర రాజవదనులం,
బోడరు హేరంబు-వేన వేద్యు।
నావాహనముఁ జేసి హరిమాణిక్యపిం,
హాసనంబున నుంచి-యర్ఘ్యపాద్య।

గీ. రూఢిరఘుపతిచేతనా-రూఢమైన।
నలవినిర్మితసింహాస-నంబుఁగాంచి।
మ్రొక్కునెవ్వాఁడుపులకిత-మూర్తియగుచు।
నతనికిలభించుమోక్షసిం-హాసనంబు॥ ౧౧౩॥

గీ. తనరుఁబడమటికోణంబు-దర్భశయ్య।
తూర్పుకోణంబుమెఱుఁగుచు-దుగ్ధపురము।
సేతుమూలంబులనిరెండుఁ-బాతకార్తి।
భంజనసమర్థములుమహా-పావనములు॥ ౧౧౪॥

క. సీతారాముసఁబరము।
జ్యోతిర్మయునాత్మఁదలచు-చున్మున్నగవి।
ఖ్యాతశుభహేతువునకున్।
సేతువునకునరులుప్రణుతి-సేయఁగవలయున్॥ ౧౧౫॥

శ్లో॥ రఘువీరపదన్యాస పవిత్రీకృతపాంసవే।
దశకంఠశిరచ్ఛేద హేతవే సేతవే నమః॥ ౧౧౬॥

శ్లో॥ సేతవే రామచంద్రస్య మోక్షమార్గైకహేతవే।
సీతాయామానసాంభోజ భానవే సేతవే నమః॥ ౧౧౭॥

క. అనుమంత్రములుపఠించుచు।
మునుపుగఁదైర్థికులుసేతు-మూలంబుఁగనుం।
గొనిసాష్టాంగనమస్కృతు।
లొనరింపఁగవలయుభక్తి-యోగముపేర్మిన్॥ ౧౧౮॥

వ. ఈప్రకారంబున శ్రీరామునిచేత నిర్మితంబగు సేతుబంధంబున ననేకకోటి తీర్థంబులుగలవు. వానినామంబులు, సంఖ్యయును వాక్రుచ్చివర్ణింప శేషుండునుసమర్థుండుగాడు. చతుర్వింశతి తీర్థంబులు ప్రధానంబులైయుండు. చక్రతీర్థంబును, బేతాళవరదంబును, పాపవినాశనంబును, సీతాసరంబును, మంగళతీర్థంబును, అమృతవాపియు, బ్రహ్మకుండంబును, హనూమత్కుండంబును, అగ

నట్టివారమునగరు-డానిల వేగులై.
నలుగడనున్న కా-నలకు నేఁగి।
గిరులునుదరులును-గిరిశృంగములుఁదరు,
శాఖలు దారుపా-షాణతతులుఁ।
తృణభారములుసారె-దెచ్చినవానినిఁ,
గైకొనియలవిశ్వ-కర్మసుతుఁడు।
గీ. నలుఁడుమున్నిటిపైఁజేర్చి-నిలిపిశిల్ప।
సమయపదతిదశయోజ-నములుపరుపు।
నెమ్మిశతయోజనంబులు-నిడుపునమర।
సేతువొనరించెనధికసు-స్థిరముగాఁగ॥ ౧౦౮॥
క. బుధులునుతింపఁగలవణాం।
బుధిపైఁగట్టించెఁబదిల-ముగరాఘవుఁడీ।
వ్విధమునసేతువులంకా।
పథిగానలముఖ్యకీశ-వర్యులచేతన్॥ ౧౦౯॥
గీ. ఇట్టిసేతువునకుఁజని-యెట్టిపాప।
కర్మలునుముక్తదోషులై-ధర్మయుక్తి।
నఖిలవాంఛితభోగంబు-లనుభవించి।
ముక్తిఁగాంతురుతాపస-ముఖ్యులార॥ ౧౧౦॥
క. దానతపోవ్రతహోమవి।
ధానంబులచేఁబ్రసన్న-తంజెందఁడుగా।
రీనాయకుండుసేతు।
స్నానంబునఁజెందుకరణి-సన్మునులారా॥ ౧౧౧॥
క. భానునితేజముతోడస।
మానంబగుతేజమొకటి-మఱిలేనిగతిన్।
జ్ఞానప్రదమగుసేతు।
స్నానమునకుసాటిపుణ్య-చయమున్నదియే॥ ౧౧౨॥

బులనశింపఁజేయుటఁ బాపవినాశంబనఁబొప్పె. రాఘవప్రత్యయా
గంబు సీతామహాదేవి వహ్నిప్రవేశంబుఁ జేసి వెడలి వేల్పులుపొగ
డ నొక్కతీర్థంబు నిర్మించి యందు స్నానంబుఁ గావించె దానివలన
నాతీర్థంబునకు సీతాసరంబను నామంబుగల్గె నందుఁ గృతాభిషే
కుండై పాకశాసనుండు బ్రహ్మహత్యావిముక్తుండయ్యె నిదిసీతాస
రోమహిమంబు. మనోజవుండను రాజు పాపకర్మవశంబున రాజ్య
భ్రష్టుండై యపవులంబడి యిడుములపాలై పరాశరమహితోపదేశం
బున సేతువుఁ జేరి మంగళతీర్థంబున మాసత్రయంబు గ్రుంకి, **మహా**
నుభావుండై రిపులఁ ద్రుంచి యిష్టభోగంబులుభుజించి శరీరాంతం
బునం గైవల్యంబుఁ గాంచె నందుసీతారాములు లోకరక్షార్థంబు స
న్నిహితులైయుందురు సర్వమంగళకారణంబగుట నిది మంగళతీ
ర్థంబయ్యె హిమవత్పార్శ్వంబున నగస్త్యభ్రాతభూతేశుంగూర్చి
తపంబుఁ జేసినం బ్రత్యక్షంబై విరూపాక్షుండు ముముక్షుండగు
నమ్మునింజూచి సేతుమధ్యంబున మంగళతీర్థంబుసన్నిధి నొక్కమ
హాతీర్థంబుఁగలదు దానియందు స్నానంబుసేయుము ముక్తింబొం
దెదవని బోధించెనతండట్లయేఁగి మూఁడేండ్లు స్నానంబుఁగావిం
చి యంతముముక్తింజెందె. అగస్త్యభ్రాత యమృతుండైన కారణం
బున నదియమృతవాపి యయ్యె. తొల్లి బ్రహ్మవిష్ణువులకుఁ గలహం
బుజనించె నయ్యెడనయ్యిద్దఱినడుమ నొక్క జ్యోతిర్మయలింగం
బుద్భవించె దానియాద్యంతంబులు చూచినవాఁడె జగత్కర్తయ
గునని సమయంబుఁ గావించి హంసవరాహ రూపంబులు ధరించి
వారుచనిరందు గోవిందుండుమరలివచ్చి చూడనైతినని సత్యంబవ
లికె. నలువవచ్చి లింగంబుతుదఁజూచితినని యనృతంబువలికె న
ది సహింపక యపూజ్యుండవుగమ్మని విధికిశాపంబిచ్చెనంత బ్రహ్మ
దేవుండు శివుఁ బ్రార్థించినం బ్రసన్నుండై గంధమాదన పర్వతమం
దు యాగంబు సేయుము దీననీకు మిథ్యావాదదోషంబు నశించు

స్త్యతీర్థంబును, రామతీర్థంబును, లక్ష్మణతీర్థంబును, జటాతీర్థంబును, లక్ష్మీసరంబును, అగ్నితీర్థంబును, చక్రతీర్థంబును, శివతీర్థంబును, శంఖతీర్థంబును, యామునతీర్థంబును, గంగాతీర్థంబును, గయాతీర్థంబును, కోటితీర్థంబును, సాధ్యామృతంబును, మానసంబును, ధనుష్కోటితీర్థంబును సేతుమధ్యగతంబులై ప్రకాశించు. వీనిలక్షణంబులు వివరించెద. గాలవుండను మునీశ్వరుండు విష్ణుపూజాపరుండై దక్షిణతీర సముద్రతీరంబున దపంబుసేయుచు నొక్కనాఁడొక్కరక్కసునిచేతం జిక్కువడి కావవే యని హరిం బ్రార్థించిన హరిప్రేరితంబై సుదర్శనచక్రంబారక్కసుం దునిమి యమ్మునికానియాడ నేతీర్థంబున సన్నిహితంబైయుండెనది చక్రతీర్థంబనంబరగె. దానిందలంచినవారికి గర్భవాసంబు గలుగనేరదు. సుదర్శనుండను విద్యాధరసుతుండు గాలవముని కన్యకం గాంతిమతియనుదానింజూచి కామమోహితుండై కేశాకర్షణంబుఁజేసిన నమ్మునియలిగి బేతాళత్వంబుఁజెందుమని శపించె నతండట్లు బేతాళుండై కొంతకాలంబు పరిభ్రమించి పుణ్యవశంబున సేతువునకుంజని చక్రతీర్థసమీపమునంగల యొక్కతీర్థంబు తటంబువనిల్చి తజ్జలశీకరస్పృష్టగాత్రుండై శాపమోక్షంబునొంది దివంబునకుంజనియె నది బేతాళవరదంబయ్యె. తొల్లి దృఢమతి యనుశూద్రునకు వైదికకర్మోపదేశంబునంజేసి సుమతియనువిప్రుండు చిరకాలంబు నరకంబులనుభవించి నీచయోనులంబుట్టి క్రమంబున బ్రాహ్మణుండై జనించి బ్రహ్మరక్షోబద్ధుండయ్యె తద్బాధంబు సహింపక యతనితండ్రి యగస్త్యునిశరణొంది యమ్ముని చెప్పినచొప్పున సేతువునకుంబోయి తనపుత్రుని నొక్కతీర్థంబున ముంచె నందువలన నతండు రక్షోముక్తుండయ్యె నాశూద్రుండును పెద్దకాలంబు నరకంబులనుభవించి గృధ్రంబైపాపమియొక్కనాఁడు తత్తీర్థజలస్నానంబుఁజేసి పాపముక్తుండయ్యె నిట్లు పాపం

బ్రహ్మహత్య నశింపఁజేసె నాతీర్థంబు రోగదారిద్ర్య మహాపా
తకనాశనంబిది లక్ష్మణతీర్థమాహాత్మ్యంబు. రావణుంద్రుంచి రా
ఘవుం డేతీర్థతోయంబున జటాక్షాళనంబుఁ జేసె నది జటాతీ
ర్థంబయ్యె నందవగాహంబు సేయువారికిఁ జిత్తశుద్ధిసిద్ధించునని
రాఘవుండు వరంబిచ్చె వరుణపుత్త్రుండు భృగుండును, వ్యాసను
తుండు శుకుండును, గురూపదేశంబునం జేసి వచ్చి తజ్జలంబులం
దోఁగి చిత్తశుద్ధివడసిరి. తజ్జలావగాహమాత్రంబున మనశ్శుద్ధి సం
భవించునది జటాతీర్థాతిశయంబు తొల్లి కుబేరుం డేతీర్థంబు సేవిం
చి నిధీశ్వరుండయ్యె నది లక్ష్మీప్రదంబగుట లక్ష్మీతీర్థంబన విఖ్యాతి
నొందె నందుఁ గృతస్నానుండై నలకూబరుండు రంభాసంభోగం
బుఁ గాంచె. ధర్మజుండును గృష్ణోపదేశంబున నిమజ్జనం బాచరిం
చి పుణ్యవైభవంబున దిగంతంబులు గెల్చి రాజసూయం బనుష్ఠించి
చక్రవర్తి యయ్యెనిది లక్ష్మీతీర్థసముత్కర్షంబు రావణవధానంత
రంబున రాఘవుండు సురముని వానర సమేతంబుగా సేతుమార్గం
బున గంధమాదనంబునకువచ్చి సీతాశోధనార్థం బెచ్చోట నగ్నిదే
వునావాహనంబుఁజేసె నాప్రదేశంబగ్నితీర్థం బయ్యె నది మహా
పాతకశోధనంబును పిశాచత్వాది మోచనంబును మహాతీర్థం
బనునిది యగ్నితీర్థప్రశంస. పూర్వకాలంబున గంధమాదనశై
లంబున సుదర్శనచక్రంబుఁ గూర్చి యహిర్బుధ్న్యుండను మహర్షి త
పంబుఁ జేసెనది సహింపక రాక్షసులతని బాధింపఁ దచ్చక్రంబు
వారిం ద్రుంచి మునిరక్షకొఱకు నిరంతరంబు నేతీర్థంబున నిల్చె
నదిచక్రతీర్థనామంబుఁ బూనెనందుఁ గ్రుంకినవారికిఁ గోర్కె
లులభించు అంధ మూక బధిరత్వాది వైకల్యంబు దొలంగు నిదిచ
క్రతీర్థఘనత్వంబు. జగత్సృష్టిత్వాహంకారదూషితుండగు న
జుని పంచమముఖంబు ఛేదించి శివాంశభవుండు భైరవుండు హ
త్యాదోషనివృత్తికై సర్వతీర్థంబులు సేవించి కాశికిం బోయియే

శ్రౌతస్మార్తకర్మంబులుం బూజలుం గలుగునని చెప్పినట్లు బహుయజ్ఞంబులనుష్ఠించి పరమేష్ఠి కృతార్థుం డయ్యె నయ్యగస్థలంబు బ్రహ్మకుండంబనం బరగె. అందు నఘమర్షణంబొనరించువారును, పితృపిండప్రసేకంబు ధరించువారును, ముక్తిం బొందుదు రిది బ్రహ్మకుండమహిమంబు. ధర్మసఖుం డను రాజపుత్త్రహీనుండై గురూపదేశంబున సేతువునకుం జని హనూమత్కుండంబుం జేరి తీరంబునం బుత్త్రకామేష్టి యాచరించి శతభార్యలయందు శతపుత్త్రులం బడసి చిరకాలంబు రాజ్యంబు పాలించి పుత్త్రులకు రాజ్యంబు విభజించి హనూమత్కుండంబుం జేరి సభార్యుండై తపంబుం జేసి శివసాయుజ్యంబుం గాంచె నిది హనూమత్కుండప్రభావంబు. కక్షీవంతుండను తాపసుండు తొల్లి యీకుండంబు సన్నిధి సాంగవేదాధ్యయనంబుం జేసి తదుపదిష్టప్రకారంబున గంధమాదనంబునకేగి అగస్త్యతీర్థంబున ప్రత్యహంబు స్నానంబు సేయుచు మూఁడేండ్లుండి యంతం దత్తీర్థజలవినిర్గతంబైన చతుర్దంతగజంబు లెక్కి యమ్మునికుమారుండు మధురాపతియైన స్వనయభూపతిం గాంచి, యతని కేత నభినందితుండై యా రాజకన్యక మనోరమ యనుదానిం బెండ్లియై గృహస్థధర్మంబు లనుష్ఠించె నిది యగస్త్యతీర్థవైభవంబు. కుంభసంభవుని శిష్యుండు సుతీక్ష్ణుండు రామమంత్రోపాసకాగ్రేసరుండయ్యెఁ దత్తీర్థతటంబున రామచంద్రుండు శివలింగంబు నిల్పి లోకానుగ్రహార్థంబుం బూజించె నా సరోవరంబునం గృతమజ్జనుండై ధర్మజుం డసత్యవచనదోష నిర్ముక్తుండై రాజ్యంబుం బాలించె నిది రామతీర్థప్రభావంబు. బలభద్రుండు నైమిశారణ్యంబునకుంజని మునులకు నిఖిలపురాణకథలు వచింపుచున్న సూతుం బ్రమాదంబున వధించి యోగబలంబునం బునరుజ్జీవితుం జేసి దోషనివృత్తికై గంధమాదనంబునకుంజని లక్ష్మణవినిర్మితంబగు తీర్థంబున మునింగి లక్ష్మణేశ్వరలింగంబు దర్శించి

ప్లావించిన నట్లు శంకరుండు సర్వతీర్థంబుల నావాహనంబుఁ జేసి స్నానంబు సేయుమని యాజ్ఞాపించె నా మునియు నట్లు కృతాభిషేకుండై మహాసుందరమూర్తియై తత్తీర్థంబుఁ గీర్తించె నందు స్నానమాత్రంబునం గైవల్యంబు లభించు శివుండు తన మానసంబుచేతం దీర్థంబుల నెల్ల నాకర్షించెఁ గావున మానసతీర్థాభిధానంబునుం గలిగె నిది మానసతీర్థమాహాత్మ్యం బింక ధనుష్కోటితీర్థవైభవంబు వివరించెదఁ దదీయస్మరణమాత్రంబున బ్రహ్మసాయుజ్యంబు గలుగునని యిట్లనియె. ౧౧౯॥

సీ. అంధతామిస్రమ-హారౌరవాదిదు,
ర్గమజాతయాతనా-ఖండనంబు।
మహితాశ్వమేధాది-బహుధాధ్వరక్రియా,
తతపుణ్యవిభవసం-ధాయకంబు।
భువనాభిసురతులా-పురుషప్రభృతిమహా,
దానఫలోత్కర్ష-దాయకంబు।
బ్రహ్మహత్యాసురా-పానహేమస్తేయ,
గురుతల్పగమనాఘ-కోటిహరము।

గీ. బ్రహ్మచర్యోపవాసాది-పరమనియమ।
గమ్యబహువిధపుణ్యలో-కప్రదంబు।
కామితార్థైకవితరణ-కల్పతరువు।
ధీయులారధనుష్కోటి తీర్థవరము॥ ౧౨౦॥

ఉ. రావణునాజిఁ ద్రుంచిరఘు-రాముఁడులంకకునవ్విభీషణున్।
శ్రీవిలసిల్లఁ గానధిపుఁ-జేసిసురాసురసిద్ధసాధ్యసం।
ఘావృతుఁడైవెసన్ మరలి-యంచితభూతినిగంధమాదన।
గ్రావముఁజేరెలోకములు-రంజిలసేతుమహాపథంబునన్॥ ౧౨౧॥

సీ. అంతరామునిఁజూచి-ప్రాంజలియైసత్య,
భాషణుండైనవి-భీషణుండు।

కభాగావశిష్టంబగు హత్యాపాపంబుతోడ గంధమాదనంబునకుం జని శివతీర్థసేవఁ జేసి నిశ్శేషనష్టపాతకుండయ్యెనిది శివతీర్థ ప్రభావంబు. శంఖుండనుముని మున్ను గంధమాదనంబున దపంబు సేయుచు స్నానార్థంబచ్చోటనొక తీర్థంబుఁ గల్పించె నది యతనిపేర శంఖతీర్థంబనందగె. తల్లిదండ్రుల నవమానించు వారును గృతఘ్నులును నందొకమారు స్నానంబుఁ జేసి ముక్తుల గుదురిది శంఖతీర్థమహిమ. చైత్యుండు సంయుగ్వంతుండు, రైక్వుండు ననుపర్యాయనామంబుల నెగడిన మునివరుండు గంధమాదన గిరియందుఁ దపంబు సేయుచుం దనమంత్రబలంబుననచ్చోటికి గంగాయమునాగయా తీర్థంబుల నాకర్షించి యందు నభిషవంబొనర్చె నమ్మహాయోగి ప్రసాదంబున నజానశ్రుతియను రాజు తత్తీర్థత్రయాభిషేకంబుఁ జేసి శుద్ధచిత్తుండై ముక్తిం జెందెనిది యమునాగంగాగయాతీర్థ వైభవంబు. రాఘవుండు గంధమాదనంబున శివలింగంబు నిల్పి ధనుష్కోటిచేత భూతలంబు భేదించి తద్వివరనిర్గత గంగాతోయంబుల రామేశ్వరు నభిషేకించె దానివలనఁ గోటితీర్థం బయ్యె నందు స్నానంబుఁ గావించి గంధమాదనంబు నిల్వక తైర్థికుండు మగుడవలయు నది సకల తీర్థరాజంబిది కోటితీర్థమాహాత్మ్యంబు. పురూరవుండను చక్రవర్తి సాధ్యామృత సేవఁ గాంచి యూర్వశీసంభోగసుఖంబుల ననుభవించె నందు నఘమర్షణమాత్రంబున యజ్ఞదాన తపోబ్రహ్మచర్యాదులవలనం గలుగు సుగతిలంభించు దాని మహిమంబు తొల్లి సనకాదులకుఁ జతుర్ముఖుండు వివరించె నిది సాధ్యామృత వైభవంబు. భృగువంశజుండైన సుచరితుండను ముని జాత్యంధుండుగావునఁ దీర్థయాత్ర సేయ శక్తుండు గాక గంధమాదనంబున శంకరు నుద్దేశించి తపంబుఁ జేసెనంత నమ్మునికిఁ బ్రత్యక్షంబై శివుండు వరంబు వేఁడుమనిన సర్వతీర్థస్నానంబు సేయుట నాకభిమతంబని వి

త్తా సితసరిత్తోయంబుల నేమి ప్రయోజనంబు ధనుష్కోటి దర్శించిన ధన్యులకుఁ గాయక్లేశకరంబులగు తపోయాగాధ్యయనతీర్థాటనంబుల నేమిలాభంబు. ధనుష్కోటితీర్థంబుతోడ సమానంబగు తీర్థంబు లోకత్రయంబునం గలుగదు. సత్యంబు చెప్పితి నిది ధనుష్కోటితీర్థవైభవంబీతెరంగున సేతుబంధ నిబంధనప్రకారంబున. చతుర్వింశతితీర్థవైభవంబును సంగ్రహప్రకారంబున మీకు వివరించితి. సవిస్తరంబుగా వచింప ననేకయుగంబులకైన శక్యంబుగాకయుండు. నీయుపాఖ్యానంబు సుచిత్తంబుగా విన్నవారికిఁ జతుర్విధ పురుషార్థంబులు సిద్ధించునని సూతుండు చెప్పిన శౌనకాదిమహామునులు శ్రీరామేశ్వరశివలింగవైభవంబు వచింపుమని ప్రార్థించిన.

మ. కనకక్ష్మాధరచాపపాపభయహృ-త్కల్యాణచారిత్రమి।
త్రనిశాధీశకృశానులోచనయవం-తప్రస్ఫుటానందచం।
దనకుందేందుసితాంగమంగళకరో-దంచత్కృపాపాంగభృం।
గనవేందీవరనీలకంధరనిరా-ఘాటప్రభావోన్నతా॥ ౧౨౫॥

క. తరుణతరశశిరకరశే।
ఖరసరసిజభవశతార-కరముఖనిఖిలా।
మరమకుటఘటితమణిఘృణి।
పరిషద్రు-చిరుచిర-చరణ-పంకజయుగళా॥ ౧౨౬॥

మాలిని. శితకమలపతంగా-శ్రీశివాసంయుతాంగా।
ధృతతరుణకురంగా-దివ్యగోరాట్తురంగా।
రతిపతిమదభంగా-రాజభాస్వద్రథాంగా।
క్షితిరచితశతాంగా-చెన్నమల్లేశలింగా॥ ౧౨౭॥

పలికెనో దేవనీ-భక్తునివిన్నప,
మవధరింపుముపీరు-లైనయయ్య!
మనుజేశులును సేతు-మార్గంబువలనలం,
కకువచ్చిపీడింపఁ-గలరుగాన!
జెలఁగిధనుష్కోటి-చేసెదు ఖేదనం,
బాచరింపుముకరు-ణార్ద్రచిత్త॥

గీ. అనుచుఁ బ్రార్థింపఁగాకుసుఁ-డట్లుచేసె।
నందువలనధనుష్కోటి-యయ్యెదాని।
దర్శనంబునజంతుసం-తతికిముక్తి।
గలుగునవగాహఫలమేమొ-తెలియరాదు॥ ౧౨౨॥

గీ. రామకరచాపకోటిని-ర్దళిత సేతు।
రేఖకైలాసమునకువి-రించిలోక।
మునకువైకుంఠపట్టణం-బునకుస్వర్గ।
మునకుఁదెలువదితాపస-ముఖ్యులార॥ ౧౨౩॥

వ. మఱియు బ్రహ్మవిష్ణుమహేశ్వరులును, వాణీలక్ష్మీపార్వతులును, వసురుద్రాదిత్యవిశ్వమరుదశ్వ గంధర్వకిన్నరకింపురు షాదులును, పితృదేవతలును, దశకోటి తీర్థగణంబులతోడ ధనుష్కోటి తీర్థంబునసన్నిహితులై వసింతురు, దేవమునిగంధర్వాదు లందుఁ దపంబుఁగావించి మహాసిద్ధిం జెందిరి. తజ్జలంబులం బితృదేవతాతర్పణంబు సేయువారు సర్వపాపముక్తులై సత్యలోకంబునం బూజ నొందుదురు. భక్తిపూర్వకంబుగా నచ్చోట నొక్కభోజనంబిడినవారికి ననంతఫలంబుసంభవించు. రేవాతీరంబునం దపంబును, గంగాతటంబునమరణంబును, కురుక్షేత్రంబున దానంబును, మహాపాతకంబుల నశింపఁజేయు. ఏతత్త్రయంబును ధనుష్కోటియందుఁ బ్రాప్తంబయ్యెనేని ముక్తినొసంగు. సకలాభీష్టంబులుసిద్ధించు. ధనుష్కోటిస్నానం బేకవారంబైన నాచరించినవారికి సి

క. రామస్థాపితలింగం।
ధీమానవుఁడేకవార-మీక్షించునతం।
డోమునులారశశాంకశి।
ఖామణిసాయుజ్యమొందు-గతకల్మషుఁడై॥ ౩॥

సీ. మునులారకృతయుగం-బునదశవత్సరం,
బులచేతనగునట్టి-పుణ్యఫలము।
సాధించఁబడుమహా-జనులచేనొకవత్స,
రంబునఁద్రేతాయు-గంబునందు।
మాసంబుచేతన_మ్మహిత పుణ్యము సంభ,
వించుద్వాపరయుగ-వేళయందు।
నొకవాసరమునన-య్యున్నతసుకృతంబు,
కలికాలమునశీఘ్రి-గ తిలభించు।

గీ. ప్రతినిమేషంబుఁదత్పుణ్య-ఫలముకోటి।
గుణితమగు మునిరూఢిచె-కురను రామ।
నాథశివలింగసందర్శ-నంబు సేయు।
వారలకుసంశయము సేయ-వలదు వలదు॥ ౪॥

క. రామేశ్వరలింగంబున।
ధీమన్నుతసకలపుణ్య-తీర్థములుసమ।
స్తామరపితృదేవముని।
స్తోమములువసించునెప్పుడు-సువ్రతులారా॥ ౫॥

గీ. అరితోమూఁడువేళల-నైనరెండు।
వేళలందైనమతియొక-వేళనైన।
రామలింగంబుఁదలఁచువా-రలకుఘోర।
పాపమునశించునిర్వాణ-పదముగలుగు॥ ౬॥

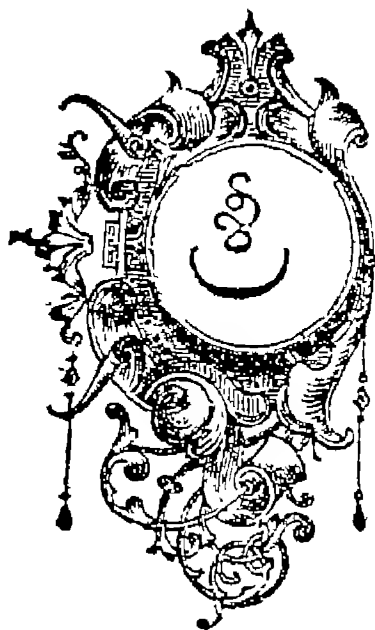
గీ. రామచంద్రసమర్చిత-రామలింగ।
నామసంస్మరణంబున-నరులకెల్లఁ।

గద్య:— ఇది శ్రీమదుమామహేశ్వర కరుణాకటాక్షవీక్షాపాత్ర,
యేనుగ లచ్చయామాత్యపౌత్ర, తిమ్మనామాత్యపుత్త్రి,
వివిధ విద్వజ్జనవిధేయు, లక్ష్మణకవినామధేయప్రణీ
తంబయిన రామేశ్వరమాహాత్మ్యంబను
మహా ప్రబంధము నందుఁ
బ్రథమాశ్వాసము.
శ్రీ. శ్రీ. శ్రీ.

శ్రీ ర స్తు.

రామేశ్వరమాహాత్మ్యము.

ద్వితీయాశ్వాసము.

మత్సమస్తసుజన।
పేర్మిమాస్పదభద్రిరాజు-భీమయసుతమ।
ల్లామాత్యనిత్యవైభవ।
క్షేమప్రదపార్వతీశ-శ్రీమల్లేశా॥ ౧॥

వ. అవధరింపుము శౌనకాదిమహర్షులకు సూతుండిట్లు శ్రీరామేశ్వర
లింగవైభవంబు వచింపందొడంగె. ౨॥

గీ. అవని రామేశశివభక్తు-లైననరుల।
యందునెవ్వారలకుభక్తి-యమరియుండు।
వారుచూడరుభేదమే-వంక నైనఁ।
జనరుదారుణసమవర్తి-సదనమునకు॥ ౧౪॥

గీ. విప్రహత్యాసహస్రంబు-విలయమొందు।
మద్యపానాయుతంబులు-మడసిపోవుఁ।
కాంచనస్తేయగురుతల్ప-గమనదోష।
లక్షలునశించురామేశు-వీక్షణమున॥ ౧౫॥

మత్తకోకిల.

భూరిసంతతభోగలాభముఁ-బూజ్యనిర్జరరాజ్యముం।
గోరుధీరులుచంద్రశేఖరు-గూఢపాద్మణకార్ముకుం।
హీరవర్ణునిరామనాథమ-హేశ్వరుంజగదీశునోం।
కారమూర్తినమస్కరింతురు-గాఢనిశ్చలచిత్తులై॥ ౧౬॥

సీ. ఉభయలోకములన-తూర్జితానందంబు,
సతతరామేశ్వర-స్మృతినిఁగల్గు।
కోటిజన్మార్జిత-ఘోరపాతకనివ,
ర్తనముగురామేశు-దర్శనమున।
నఖిలమానవవాంఛి-తార్థసంసిద్ధులు,
గ్రసేయురామేశ-కీర్తనంబు।
శాశ్వతంబగురుద్ర-సాయుజ్యవిభవంబుఁ,
బొందించురామేశు-పూజనంబు।

గీ. దావవహ్నివిజృంభించి-దారుతతులఁ।
గాల్చిపొడిసేయుకైవడి-ఘనతరోగ్ర।
కలుషవిసరమశేషంబుఁ-గడఁగిద్రుంచు।
నిష్ఠరామేశశివలింగ-సేవనంబు॥ ౧౭॥

ప్రబలమైనట్టియమదూత-భయముదొలఁగు।
నక్షితీర్థాభిషేకపు-ణ్యములభించు॥ ౭॥

క. శ్రీరామేశ్వరలింగస।
మారాధనమాచరించు-మనుజులుమనుజుల్।
గారుమహేశ్వరమూర్తులు।
వారకనుడిసంశయంబు-వలదియ్యెడలన్॥ ౮॥

గీ. [illegible] రామలిం-గార్చనంబు।
సేయఁ [illegible]వాఁడుదుర్మార్గ-శీలుఁడగుచు।
వాఁడు పెక్కేండ్లుమరిలేని-వాఁటుఁజెందు।
ఘోరగంభీరసంసార-కూపమునను॥ ౯॥

ఉ. పూనికరామచంద్రపరి-పూజితునవ్యయురామనాథునీ।
శానునిఁజూచునెవ్వఁడొక-సారెతపోనిధులారవానికిన్।
దానతపోధ్వరవ్రతవి-ధానములేటికిదన్యదేవతా।
ధ్యానములేటికిన్ వివిధ-ధర్మములేటికికర్మమేటికిన్॥ ౧౦॥

చ. శ్రుతిమయురామనాథుఁదన-చూడ్కులకింపుగఁజూడఁజేనరుం।
డతఁడుజడుండుమూఢుఁడత-డంధుఁడతండుకరాంఘ్రివర్జితుం।
డతఁడుదరిద్రుఁడాతఁడురు-జార్తుఁడతండుఖలుండతండుత।
త్సుతధనధాన్యమందిరప-శుప్రకరంబునశించునెంతయున్॥ ౧౧॥

ఉ. మానుగదుర్లభంబయిన-మానుషజన్మముఁబూనిభూమిలో।
మానవులెవ్వరేనిఫణి-మండనమండితురామనాథుఁబం।
చాననుగాంచిమ్రొక్కివిన-యంబునఁబూజలొనర్తురాజనుల్।
మానివరేణ్యులారమతి-మత్ప్రియుల్ కృతకృత్యులిద్ధరన్॥ ౧౨॥

గీ. రామనాథునిఁద్రిభువన-స్వామిఁదలఁచు।
వారలకుఁబూజనముసేయు-వారలకును।
బద్మలోచనపద్మసం-భవపురంద।
రాదిసురపూజనంబుని-రర్థకంబు॥ ౧౩॥

సొంపుదీపింప రామేశుఁ-జూచిరేని।
యెల్లజనులు నుసములని-యెఱిఁగికొనుఁడు॥ ౨౨

గీ. కన్నులారంగ రామేశు-గరళకంఠుఁ।
గాంచ మనెవ్వాఁడు సద్భక్తి-కలితుఁడగుచుఁ।
జర్చ చేసిననతనికి-సాటి గాఁడు।
విప్రకులవర్యుఁడగుచతు-ర్వేదియైన॥ ౨౩.

ఉత్సాహము. హాళి మెరయ రామనాథు-నందు భక్తిగలుగు చం।
డాలునకును దానమంగ-డంకతోడ నీదగున్।
మేలు గాదు భక్తిలేని-నిఖిల వేదశాస్త్రవి।
న్మాళికిడిన ఫలము లేశ-మాత్రమైనఁగల్గునే॥ ౨౪.

గీ. నెమ్మి రామేశ్వర క్షేత్ర-నిలయులైన।
వారు శశిశేఖరులు పంచ-వదనులురగ।
భూషణులు పాలనేత్రులు-భూతికలిత।
దేహులు మహేశులగుదురు-ధీరులార॥ ౨౫॥

క. కదువేడ్క డెందములసం।
దడిగొన శ్రీమంతు రామ-నా జూడన్।
బడిబడి నేగెడు సుజనుల।
కడుగడుగున నశ్వమేధ-యాగఫలము గున్॥ ౨౬॥

గీ. రామసేతువునకుఁ జని-రామనాథ।
శంకరునకుఁ బ్రియంబుగ-సద్విజునకు।
గ్రామమొకటిని నొసఁగిన-భూమిపతికి।
నఖిలభూచక్రదానపు-ణ్యములభించు॥ ౨౭॥

క. దళమును కుసుమము ఫలమును।
జలమును శ్రీరామనాథ-శంకరునకు ని।
శ్చలభక్తినొసఁగు జనముల।
నలరామేశ్వరుఁడు బ్రోచు-ననవరతంబున్॥ ౨౮॥

సీ. మునులార వివరింతు - వినుఁడష్టవిధములఁ,
జెన్నొందు రామేశ - శివుని భక్తి।
తద్భక్తులందు వా - త్సల్యంబు గలుగుట,
పూజావిధానము - ప్రాంగికనుట।
తాఁబూజ సేయుట - తత్పూజనారంబు,
దేహమెచ్చుట నైనఁ - ద్రిప్పికొనుట।
కరమర్థిఁదత్పుణ్య - కథ లాలకించుట,
స్వరదృగంగవికార - శాలియగుట।
గీ. యెలమి నెప్పుడు రామేశుఁ - గొలిచి మనుట।
విత్తము తదర్పితంబుగా - వించిమనుట।
యిట్టి శివభక్తిగలుగువాఁ - డెవ్వఁడైన।
బ్రహ్మసాయుజ్యపదవికిఁ - బాత్రమఁతడు.। ౧౮॥
శా. వేదాంతశ్రవణైక సంభవమహా - విజ్ఞానలక్ష్మీయుతుల్।
ఖేదామోదవివర్జితుల్ యతులుము - క్తింబొందుచందంబునన్।
వేదాత్మున్నివు రామనాథునభవు - న్వీక్షించు ధన్యుల్ జనుః।
ఖేదాపాయకరాపవర్గము మభ - క్తింగాంతు రెప్పట్టునన్॥ ౧౯.
శా. వైరాగ్యంబు యతిత్వము న్శ్రుతిశిరో - వాక్యార్థవిజ్ఞానముం।
గోరంగాఁబని లేదు మానవులక - క్షోభంబుగా నేరికిన్।
శ్రీరామేశ్వర లింగదర్శనమునన్ - సిద్ధించు మోక్షంబుద।
త్కారుణ్యాతిశయంబ సాధనమగుం - గైవల్య సంప్రాప్తికిన్॥ ౨౦.
గీ. క్రిమికులంబుశకుంతముల్ - కీటములును।
జనులు బృందారకులు తపో - ధనులు మునులు।
పుణ్యరామేశ్వర క్షేత్ర - భూమియందు।
సములు రామేశ్వరుని సుప్ర - సాదకలన॥ ౨౧.
గీ. పుణ్యుఁడనటంచు గర్వంబు - బూనవలదు।
పాతకిననటంచు మనమున - భయము వలదు।

శ్వరుఁడుండఁ జెంద నేటికి।
నరకాలయఘోరయాత-నాసంప్రాప్తుల్॥ ౩౫॥

గీ. విశ్వలోకకుటుంబిరా-మేశ్వరుండు।
సాంద్రకరుణాపయోధిప్ర-సన్నుఁడైన।
వివిధదుర్వారయాతనల్-విలయమొందు।
మంచుతపనోదయమునన-శించుకరణి॥ ౩౬॥

గీ. అవని నెవ్వాఁడు ప్రాణని-ర్యాణవేళ।
రామనాథునిగిరిసుతా-రమణుఁదలఁచు।
నతఁడుగ్రమ్మరమాతృగ-ర్భాంతరమున।
నధివసింపకశంకరుఁ-డైవెలుంగు॥ ౩౭॥

గీ. రామనాథమహాదేవ-రాజమకుట।
బర్గరక్షించునన్నుగృ-పానిధాన।
యనుచు నెవ్వాఁడు బలుకున-హర్నిశంబుఁ।
గలుగదతనికి నేమియుఁ-గలిభయంబు॥ ౩౮॥

సీ. నందివాహనరామ-నాథజగన్నాథ,
నీలలోహితరుద్ర-నిర్మలాంగ।
శితికంఠహరసదా-శివమహాదేవరా,
మేశశంకరవ్యోమ-కేశయభవ।
అంతకాంతకత్రిపు-రాంతకరామేశ,
శర్వమహేశప-శ్వల్లలాట।
కాలకూటాశన-గౌరీమనోహర,
భర్గరామేశ్వర-భవగిరీశ।

గీ. యనుచు సంతతమనురాగ-మునవచించు।
నరుఁడుమాయకుఁజిక్కక-దురితములకు।
బట్టుపడఁబోకకాముని-బారిఁబడక।
క్రోధహితుఁడునుగాక చే-కొనుసుఖంబు॥ ౩౯॥

క. కరుణానిధియగు రామే।
శ్వరభజనము పూజనంబు-స్తవము నునామ।
స్మరణము సుమానవులకున్।
ధరణింగడు దుర్లభములు-తాపసులారా॥ ౨౯॥

గీ. భక్తితోడ మహాదేవు-భవుని రామ।
నాథుశరణంబు వేడిన-నరులకెల్ల।
శాంతమతులార లాభంబు-జయము గల్గు।
నరయ నిహపరలోకద్వ-యంబునందు॥ ౩౦॥

గీ. పరమకారుణ్యరసపూర-భరితహృదయుఁ।
డైన రామేశునందు నె-వ్వాని బుద్ధి।
పగలు రేయును గొలఁక-దగిలి నిలుచు।
ధాత్రిలోపల నాతండు-ధన్యతరుఁడు॥ ౩౧॥

క. శ్రీవిశ్రుత రామేశ్వర।
సేవావైభవమువలన-సిద్ధించనిచే।
తోవాంఛితశుభఫలములు।
వావిరి బ్రాపింపుమిసితర-వరభక్తములన్॥ ౩౨॥

ఉ. పంకజగర్భవంద్యపద-పంకజు నాగమవేద్యు గూఢపా।
త్కాంకణు రామనాథు శితి-కంధరు నంధకవైరి నిందురే।
ఖాంకురమౌళి నీశ్వరునొ-కప్పుడుఁ జూడని దుర్జనుండిలన్।
సంకరజాతి గాక పితృ-సంభవుఁ డేమది నెంచి చూచినన్॥ ౩౩॥

క. రామేశ్వర రామేశ్వ।
రామేశ్వరయనుచు జనులు-ప్రత్యూషమునన్।
నేమంబుతోఁ బఠించిన।
నామేటికిఁ బూర్వదినకృ-తాఘము వాయున్॥ ౩౪॥

క. నరులార ముజ్జగములకు।
ద్వారభక్తత్రాణదీక్షి-తుఁడు శ్రీరామే।

మూఢుండు బ్రహ్మహత్యాయుతంబు గాంచిన పాతకంబుఁ జెందు. తత్సంభాషణమాత్రంబున నరుండు నరకంబునం బడు. వేదంబులు యజ్ఞంబులు, ధర్మంబులు, రామనాథపరంబులై వర్తించు. తదన్యంబగు పదార్థం బెద్దియుం గలుఁగ నేరదు. కావున సర్వంబు విడనాడి రామనాథేశ్వరునీశ్వరు నాశ్రయించునది. ఆమ్మహాదేవు శరణుఁ జెందిన జనుండు నరకంబుఁ గనుంగొనక శివలోకంబునకుం జను. సకల యజ్ఞతపోదానతీర్థస్నానంబుల వలనం గలుగు ఫలంబు కోటిగుణితంబై రామేశ్వరసేవావైభవంబునం గలుగు॥ ౭౭॥

సీ. నాగభూషణు రామ-నాథేశ్వరుని రెండు,
గడియలు చింతించు-ఘనుఁడు వేహ్ర—।
నేకవింశతికులో-పేతుఁడై శివలోక,
మునకేగి సంతోష-మున వసించు।
బత్తిమీఱఁగ నొక్క-పగలు చూచినవాఁడు,
పాపవిముక్తుఁడై-ఫలము నొందు।
కడఁక వేకువ లేచి-గౌరీశు రామేశుఁ.
దలఁచు నరుండు ప్ర-త్యక్షశివుఁడు।

గీ. రామనాథునిఁ బొడగాంచు-నేమహాత్ముఁ।
డతనిఁ జూచినయంతన-యఖిలజంతు।
సంతతికి రౌరవాదిదు-రంతనరక।
యాతనాహితదురితసం-ఘాతమడఁగు॥ ౭౮॥

క. మధ్యాహ్నవేళ మునిహృద।
యధ్యేయుని రామనాథు-నభవుని జగదా।
రాధ్యునిఁ గనుఁగొను జనులకు।
సాధ్యసురాపానదోష-శయనాశముసున్॥ ౭౯

మాలిని నతజనహితు గౌరీ-నాథు శ్రీరామనాథున్।
జితమదను గృపారా-శిం బ్రదోషంబునం నున్।

సీ. రామనాథునిమంది-రము దారువులఁ జేయు,
మనుజుండు సురలోక-మునఁ ద్రికోటి।
కులయుతుఁడై నిల్చు-కుదురుగా నిటుకఁ గ,
ట్టినవాఁడు వైకుంఠ-మున వసించు।
శిలలచేఁ గట్టించు-నలఘుపుణ్యుఁడు బ్రహ్మ,
పట్టణంబున నెప్డు-బాయకుండు।
స్ఫటికాదిబహువిధో-పలముల రామేశు,
భవనంబు నిర్మించు-పావనుండు।
గీ. భానుమండలతులితవి-మాన మెక్కి।
సురవధూకరచారుచా-మరమనోజ్ఞ।
మారుతాంకూరసంవీజ్య-మానుఁడగుచు।
హరునిలోకంబునకుఁ జను-సురలు వొగడ॥ ౪౦॥
గీ. ధీరుఁడెవ్వాఁడు రామేశు-దేవళంబు।
వెండిపలకల రచియించు-వేడ్క మీఱ।
భవ్యశంకరసారూప్య-పదవిఁ గాంచు।
నతఁడు శివుమాడ్కి నానంద-మనుభవించు॥ ౪౧॥
గీ. మట్టుమీఱంగ రామేశు-మందిరంబుఁ।
గలిమిగలవాఁడు గట్టించుఁ-గాంచనమున।
పూని మట్టినిఁ గట్టించు-లేనివాఁడు।
తెలియ నిరువాగునకుఁ బుణ్య-ఫలము సమము॥ ౪౨॥
గీ. శక్తికొలఁదిని వివిధోప-చారములును।
పూని రామేశ్వరునిఁ గొల్వఁ-డే నరుండు।
భుక్తికిని ముక్తికిని రాజ్య-మునకు నతఁడు।
భాజనము గాఁడు పరమని-ర్భాగ్యుఁ డతఁడు॥ ౪౩॥

వ. మఱియు భక్తితాత్పర్యంబుల రామనాథేశ్వరుం బూజించువాఁడు భుక్తిముక్తిరాజ్యభాజనంబగు రామనాథార్చనసమంబునుం, దదధికంబును నగు పుణ్యంబు లేదు. రామనాథేశ్వర లింగద్వేషి యగు

మొనసితైలాభ్యంగ-మొనరించుకునునను,
షణ్ముఖలోకవా-సంబుదొరకు।
రామేశ్వరునినిక్షు-రసపూరమునముంచు,
నతఁడుచందురునింట-నమరిమెలఁగు।
గీ. రామనాథునిఁద్రిభువన-స్వామినభవుఁ।
జాకవిదళితపరిమళ-భరితచూత।
ఫలరసాసారకలనఁజొ-బ్బిలఁగఁజేయు।
పుణ్యశీలుండుపిత్రులోక-మునవసించు॥ ౫౨॥

శా. సంతోషంబుననారికేళసలిల-స్నానోపచారంబుమా।
కాంతాభర్తకురామనాథునకుఁజ-క్కంజేయుమర్త్యుండుదు।
ర్దాంతబ్రహ్మవధాదిభూరికలుష-వ్రాతంబులన్నిర్మల।
స్వాంతుండైపరిమార్చిభోగపరుఁడై-వర్తించునెప్పట్టునన్॥ ౫౩॥
క. లలితపచేళిమరంభా।
ఫలరసములరామనాథ-భవలింగముఁజొ।
బ్బిలఁజేయుభాగ్యవంతుఁడు।
పొలుపుగసామీకలోక-మునవసియించున్॥ ౫౪॥

ఆ. వస్త్రపూతవిమల-వారినిరామనా।
థాభిషేకకృత్య-మాచరించి।
నరుఁడువరుణలోక-పరమసౌఖ్యమునొందు।
వానివంటివాఁడు-వసుధఁగలఁడె॥ ౫౫॥
గీ. ఎలమినెవ్వాఁడురామనా-థేశ్వరునకుఁ।
జందనోదకధారల-జలకమార్చు।
నతఁడుగాంధర్వలోకవి-ఖ్యాతమత్త।
కాశినీదివ్యసంభోగ-కలనఁగాంచు॥ ౫౬॥
సీ. పుష్పవాసితతోయ-ములరామనాథున,
కభిషేకమొనరించి-యమరనాథు।

శ్రుతివినుతచరిత్రుం-జూచుసద్భక్తినెవ్వం।
డతనికిఁగురుతల్పా-వాప్తిదోషంబడంగున్॥ ౪౭॥

క. సాయంకాలంబునశుభ।
దాయకురామేశుబహువి-ధంబులస్తవముల్।
సేయునరుండుసువర్ణ।
స్తేయసహస్రంబునడఁగు-దేవునికరుణన్॥ ౪౮॥

గీ. మానుటారధనుష్కోటి-మజ్జనమునఁ।
దారకంబగురామేశు-దర్శనమున।
శివునియారాసనమునన-శించునరుఁడు।
ముదితుఁడైశివసాయుజ్య-పదముగాంచు॥ ౪౯॥

వ. రామేశ్వమహాదేవుని మజ్జనశాలాంగణంబునఁద్రిసంధ్యంబును నృత్యగీతఘంటాకాహళ భేరీమృదంగశంఖవేణువీణాపటహాపణవగోముఖమడ్డుడిండిమఝర్ఝరాదిమహావాద్యఘోషంబుల మహోత్సవంబుగావించువాఁడు మహాపాతకవిముక్తుండై రుద్రలోకంబునసుఖంబుండు. రామేశ్వరునభిషేక సమయంబున రుద్రాధ్యాయంబును, చమకంబును, పురుషసూక్తంబును, త్రిసుపర్ణంబును, బంచశాంతులును, బావమానసూక్తంబులును, జపించువారును, పంచగవ్యంబుల నభిషేకంబుసేయువారును నరకంబుఁజూడరిది సత్యంబు॥ ౫౦॥

చ. కృపగలరామనాథునకుఁ-గేవలభక్తిదలిర్పగోఘృత।
స్నపనముసేయువాఁడుబహు-జన్మశతార్జితపాపముక్తుఁడై।
విపులసుఖంబుఁజెందుఁగడు-వేడుకఁబాలనొనర్చువాఁడుశ్రీ।
లపరతనేకవింశతికు-లంబులతోహరుఁజేరునొప్పగన్॥ ౫౧॥

సీ. దధినిరామేశ్వరుఁ-దడుపుమానవునకుఁ,
గమనీయవిష్ణులో-కంబుగలుగు।
మధువుననభిషేక-విధియొనర్చినవాఁడు,
నలినగర్భునిపట్ట-ణమునవిలుచు।

గీ. పాసగ రామేశునభిషేక-మునకుభక్తి
బొదలఁబాలిచ్చుపెనుసాధు-మొదవునిడిన
భాగ్యశాలికిహయమేధ-ఫలముదొరకు
నభవుసారూప్యమమరదే-హాత్యయమున॥ ౬౨॥

క. సేతువునధనుష్కోటి
ప్రీతినిరామేశునీశుఁ-బేర్కొనిపురుషుం
డేతోయమునమునింగిన
సేతునిమజ్జనఫలంబు-శివకృపఁగలుఁగున్॥ ౬౩॥

వ. మఱియు రామనాధలింగంబు సుధాలిప్తంబుగావించినవాని పుణ్యఫలంబు వర్ణింప శతసంవత్సరంబులకైన సమర్థుఁడఁగాను. రామేశుమందిరంబు శిధిలంబగునేని వెండియునూతనంబుగానమర్చిన పురుషునకుఁ బూర్వకర్తకన్న శతగుణంబగు మహాపుణ్యంబుఁ జెందు పదివేలబ్రహ్మహత్యలు నశించునాస్వామి యగ్రభాగంబున, దీపంబులిడిన జనులవిద్యాపటలంబు భేదించి పరబ్రహ్మ సాయుజ్యంబుఁ జెందుదురు. ఘృతతైలముద్గతండులగుడశర్కరాదిపదార్థంబులు సమర్పించువారు దేవేంద్రస్థానంబున వసింతురు. రామేశ్వరమహా దేవలింగంబు దర్శించినఁ బూజించిన స్మరించిన స్పృశించిన నెల్లవారికి సకలపాపంబులును దొలంగు.

గీ. కంచుగంటయునద్దంబు-కాన్కగాఁగ
నెలమితోరామనాధున-కిడినప్రోడ
భాసురవిమానశతభోగ-పరతనొంది
శ్రీమహాదేవుపురినివ-సించుఁదడవు॥ ౬౪॥

సీ. డమరుకడిండిమ-ఢక్క-కాదుందుభి,
పణవగోముఖశంక-పటహాలటహ
వంశకాంస్యాదిక-వాదిత్రములునవ్య,
వాద్యవిశేషముల్వలనుమీఱ

నర్గాసనం బెక్కి-యతి సౌఖ్యమున నుండు,
పాటలపున్నాగ-పంకజాత।
కువలయకల్హార-కుసుమవాసితవారి,
ధారావగాహనో-త్సవము(జేసి।
కలుషవిముక్తు(డై-కనుపట్టుమానవుం,
డితరవిచిత్రవి-శ్రుతసుగంధి।
గీ. సుమచయామోదసమ్మిళి-త్సురభిసలిల।
పూరమున రామనాథునా-ప్లుతునిఁ జేసి।
సకలభువనమహోన్నత-శంభులోక।
శాశ్వతసుఖాంబునిధిఁ దేలి-సలుపుచుండు॥ ౫౭॥

క. ఏలాలామజ్జకహిమ।
వాలుకలంబరిమళించు-వారి నిస్నానం।
బోలిన రామేశ్వరునకు।
లీలఁ గావించవహ్ని-లోకముగలుగున్॥ ౫౮॥
వ. చెలువగు రామనాథునభి-షేకమొనర్చుటకై మనోజ్ఞమ్ము।
త్కలశముల చ్చునట్టి శుభ-కర్ముఁడుఁ గాంచుఁజి రాయురున్నతుల్।
విలసితతామ్రకుంభములు-వేడ్కనొసంగినవాఁడు నిర్జరాం।
జలిపుటలాలితోన్నతవి-శాలపదంబుననుండునెప్పుడున్॥ ౫౯॥

గీ. చేరి రామేశ్వరుని యభి-షేకవిధికి।
దివ్యతీర్థజలంబులు-దెచ్చికొఱకు।
వెండికుండలు నెమ్మది-నిండువేడ్క।
నిడెడువాఁడు వసించువా-ణీశుపురిని॥ ౬౦॥
క. బంగారు బిందె లిడియు।
పొంగుచు ముక్కంటివీటఁ-బొలుచు నురతనం।
పుంగడవలుగ దు వేడ్కనొ।
సంగిన నెలదారి చెంతఁ-జక్కఁగ నిలుచున్॥ ౬౧॥

డైమేలుఁ జెందితుది హిమ
ధామకళాధారియైను-దంబుననుండున్॥ ౨౧॥

క. పాత్రములలోన నుత్తమ
పాత్రము రామేశ్వరుండు-పరమార్థముత
తత్పాత్రసమర్పితమగునణు
మాత్రమును విశేషఫలస-మగ్రతఁ జేయున్॥ ౨౨॥

గీ. నందివాహను గౌరీస-నాథు రాము
నాథుఁ బొడఁగనునంతను-నరుని వెంట
నంటి తిరుగును విప్రహ-త్యాదులయిన
కలుషపుంజంబులంతట-విలయమొందు॥ ౨౩॥

చ. గొడుగులు తాళవృంతములు-కుంచియలున్ సితచామరంబులుం
బడగలు తామ్రకాంస్యమయ-పాత్రచయంబును వెండిగిన్నెలుం
గడు బెడగైన చిత్రమణి-కాంచనకుంభములున్ సభక్తిచే
నిడియెడివాఁడఖండితమ-హీతలమేలు భవాంతరంబునన్॥ ౨౪॥

వ. మఱియు రామేశ్వరస్వామికి వివిధసురభికుసుమ మాలంబులు గల్పించిన పుణ్యహృదయులకు హయమేధయజ్ఞఫలంబు గలుగు. చందనాగరుకుంకుమ కర్పూర కస్తూరి గుగ్గులు దేవదారు ద్రవ్యంబులును, పునుగుచాదు జవ్వాది పన్నీరు మొదలయిన సుగంధంబులును, నానావిచిత్రదుకూల వస్త్రంబులును, కిరీటకుండల కేయూర హార కంకణాది మణి భూషణంబులును సమర్పించువారు ధనాఢ్యులును. వేదపారగులునై జన్మింతు రమ్మహాదేవుని కణుమాత్రంబును నిచ్చువాఁడును, చక్రవర్తియై పుట్టు నద్దేవుని పూజానమస్కారస్మరణశ్రవణదర్శనంబుల దుర్లభంబగునది యెద్దియుం గలుగదు. గంగాతోయంబులు దెచ్చి యభిషేకంబుఁ జేసిన భాగ్యవంతుఁడు సాంబశివుని చేతం బూజవడయు నమ్మహాలింగమూర్తిని సేవించం బోవువానిం గమంగొని తత్పాపంబులన్నియు భయంబునం బరుగు

సమకూర్చి రామేశ-శంకరు సేవించు,
ఘనులు మహాభోగ-కలితులగుచు।
వాద్యఘోషాన్వీత-వరవిమానము లెక్కి,
శివునిలోకమునకుఁ-జేరితఁడవు।
గీ, సిలుకు రెవ్వాఁడు ప్రేమచే-నిఖిలభర్త।
రామనాథేశు నద్రిజా-రమణు గురించి।
క్రొంచెమేని యొసంగు నా-గుణపయోధి।
కమితఫల మగు నది సంశ-యంబు వలదు॥ ౬౬॥

క. రామేశక్షేత్రంబున।
రామేశుని చెంగటన్ని-రంతరము మహా।
ప్రేమమున నుండు జనునిక।
నామయ మోక్షంబు కరత-లామలక మగున్॥ ౬౭।
చ. సిరులును జవ్వనంబు మతి-జీవనము న్సుతదారవర్గమున్।
పెరవరిదేగు క్షేత్రపశు-విత్తగృహాదులు రాజతస్కరా।
ద్యురుతరబాధచే నణఁగు-నూర్జిత మెద్దియుఁ గాదు గానఁద।
త్పరిచితమానిమానవుఁడు-భవ్యవిరాగముఁ బూని ధీరుఁడై॥ ౬౮॥

క. కరుణానిధియగు రామే।
శ్వరు బిరబిర నేగి కాంచి-శరణొందవలెన్।
వరదుండగు నద్దేవుని।
స్మరణంబును గీర్తనంబు-సలుపఁగవలయున్॥ ౬౯॥
క. అపన్నార్తినివృత్తి।
వ్యాపారధురీణు దీన-వత్సలు నగరా।
ట్చాపుని రామేశ్వరుఁ గరు।
ణాపరుఁ గొల్చినను గర్భ-నరకము దప్పున్॥ ౭౦॥
క. రామేశ్వరదేవునకున్।
గ్రామము లిడువాఁడు పుణ్య-గౌరవకలితుం।

న్వైరుపక సీతనీయక య-నీతికిఁ జొచ్చె దశాస్యుఁ డంచు నే।
డ్రైరుపఁబూనెనో యనఁగఁ-దిగ్మకరుండు వహించె రక్తిమన్॥ ౭౯॥

సీ. మహనీయ త్రిభువన-మధ్యస్థశాఖితా,
పసమస్తకములకుఁ-బల్లజడలు।
తారకాపథభద్ర-దంతావళమునకు,
నవనవరక్తరాం-కవపటములు।
యాథోధిరాజమ-హారణ్యరేఖకు,
లసమానకోమల-కిసలయములు।
నిఖిలహరిత్పురం-ధ్రీలలాటములకు,
సింధూరధాతువి-శేషకంబు।

గీ. లగుచుఁ గింశుకముకుళర-క్తాబ్జబంధు।
జీవకంకేళికుసుమరు-చిప్రబంధ।
బాంధవములైనవృద్ధప్ర-భాకరాయ।
తాతపములుదనర్చెన-య్యవసరమున॥ ౮౦॥

శా. ఘోరాపారగభీరమైనజలధిం-గోదండముక్తోజ్వల।
క్రూరాస్త్రంబులనింకఁజేసియిదెకా-కుత్స్థుండులంకేశసం।
హారేచ్ఛంజనుదెంచెమీకునిఁక సౌ-ఖ్యంబంచులోకాళికిం।
పారంజెప్పఁగనేగెనాఁజనియెఛా-యాసాధుఁడస్తాద్రికిన్॥ ౮౧॥

గీ. జరఠదినకరపశ్చిమ-జలధిపతన।
సమయతద్దీప్తిహరణార్ద్ర-జలవినిర్గ।
తౌరదుర్వారకీలంబు-లనఁగనంబ।
రమునఁగనుపట్టెనవసాంధ్య-రాగరుచులు॥ ౮౨॥

చ. అగణితవీరవానరబ-లావృతుఁడైవిజిగీషరాముఁడో।
ప్పఁగఁజనిలంకపైగవిసె-భూరిరణంబగుఁదోడుగావలెం।
దగినగతిందశాస్యునకుఁ-దారనియొల్లెడనున్నరక్కసుల్।
బిగువుగఁగూడివచ్చిరన-భీషణవృత్తినిఁగ్రమ్మెఁజీఁకటుల్॥ ౮౩॥

లిడుంగావున నింద్రియంబులు వికలంబులుగానిముంద, ముదిమి రా
నిముంద, మతిచలింపనిముంద, ముముక్షు లగువారు వందనార్చన
ధ్యాన స్మరణకీర్తనస్తుతి శ్రవణదర్శనంబు లాచరించి రామేశ్వరు
నారాధింపవలయు తత్పూజాసమానం బయిన ధర్మంబు సకలపు
రాణ ధర్మశాస్త్రంబులయందులేదు. నిత్యంబును భక్తి తాత్పర్య
విశ్వాసంబులనతని సేవించు పుణ్యశీలురు భూలోకంబునం బుత్త్ర
దారధనధాన్యసంపన్నులై పెద్దకాలంబు సకలశుభంబు లనుభవిం
చి శరీరాంతంబున శివసాయుజ్యముక్తిం బొందుదురిది రామేశ్వరు
వైభవంబు దీనివినినం జదివిన నెల్లవారికి రామేశ్వర సేవాఫలంబు
ను, ధనుష్కోటితీర్థస్నానపుణ్యంబును సిద్ధించునని సూతుండు శౌ
నకాది మహామునులకు వివరించిన నమ్మహానుభావులు శ్రీరామచం
ద్రుండెట్లువలె శివలింగప్రతిష్ఠంబు గావించెం దత్ప్రకారంబును,
నమ్మహాలింగమూర్తి మహిమంబును సవిస్తరంబుగా నుపదేశించి మ
మ్ముం గృతార్థులం గావింపుఁడని ప్రార్థించిననతండిట్లనియె. ౨౫॥

ఉ. రాముఁడులోకరక్షకుఁడు-రాక్షసమాయలఁ జిక్కి కానలో।
భూమితనూజఁబాసి రవి-పుత్త్రునిఁ గనుంగొని మైత్రి చేసి శా।
ఖామృగసేనఁ గూర్చి దశ-కంఠజయార్థమొనర్చె విక్రమ।
శ్రీమెరయంగ సముద్రమున-సేతువు మోక్షసుఖైకహేతువున్ ॥౨౬॥

గీ. ఇట్లగాధపయోధిపై-నెలమిగడుర।
సేతువుఘటించి రాముఁడా-సేతుసరణి।
పూర్ణిమాతిథి రావణు-పురికి నేగ।
బహుళకపివీరపరివార-సహితుఁ డగుచు॥ ౨౭॥

వ ఇట్లు లంకకుఁజనిసువేలశైలంబెక్కి నిలిచెననంతరంబ. ౨౮॥

చ. కరుకుదనంబుమీఱఁగ జ-గజ్జనయిత్రిని ధాత్రిపుత్త్రికం।
జెఱగొనితెచ్చి పట్టణము-చెంతకు రాముఁడువచ్చినప్పుడు।

దనరెమనోజ్ఞలాంఛనము-తత్తనుకాంతులనందగెన్నర।
ఘనఘనసారహారగుళి-కాదరసోదరసాంద్రచంద్రికల్॥ ౮౮॥

శా. కాసారంబులు పెల్లుగాఁగురిసెనీ-హారాంశుపాషాణముల్।
కాసారంబులఁగుండెఁగోకవితతుల్-కన్నీరుమున్నీరుగా।
కాసారంబులఁబాంథబృందములసం-ఖ్యాతవ్యథంజెందెరా।
కాసారంగధరప్రకాశములఁవీ కంబైపయింబర్వఁగాఁ॥ ౮౯॥

క. పారావారముగర్వము।
పారముగావిరహితతికి-భారముగానం।
భోరుహములకువికాసము।
దూరముగావలుముకొనివి-ధుప్రభలమరెన్॥ ౯౦॥

సీ. పసస్థాణుమతినైనఁ-బల్లవింపఁగఁజేయఁ,
జాలుపుష్పాస్త్రియ-శంబనంగ।
లోకంబులెటువంటి-వోకాంతునను వేడ్క,
వచ్చిత్రిమ్మరుదుగ్ధ-వార్థియనఁగ।
వరచకోరులుపిండి-వంటకైయారించు,
శాలితండులచూర్ణ-పాళియనఁగ।
వైరియిట్లనిక్రోధ-వహ్నిమారుఁడుగాంచఁ,
గరగినీరగువెండి-కట్టనంగ।
గీ. నిఖిలభువనాంతరసిత-నీలవస్తు।
ధవళిమాపాదనప్రౌఢ-తరనిరూఢ।
పాండురాఖండచంద్రికా-మండలంబు।
పుండరీకభవాండంబు-నిండిమెరసె॥ ౯౧॥

వ. అయ్యెడ. ౯౨॥

ఉ. వెన్నెధిసన్నిధింగనిన-బీదలభంగిఁజెలంగియాడుచుం।
బున్నమవెన్నెలల్ చెలుల-పొత్తునఁగుత్తుకబంటిఁగ్రోలుచుం।

సీ. అస్తోకశోకప్రి-యావియోగాగ్నిసం,
భూతోగ్రధూమసం-ఘాతమనఁగ।
విరహిసంహారణత-త్పరపంచశరనవో,
త్పలశిలీముఖకాంతి-పటలియనఁగ।
రమణీయదశదిశా-రమణీమణీకపో,
ద్దీపితమృగమదా-లేపమనఁగఁ।
గమనీయరోదసీ-కాసారశైవాల,
మంజులమంజరీ-పుంజమనఁగఁ।

గీ. బతిసమాగమకుతుకసం-భృతమనోజ్ఞ।
యామినీకామినీమఘ-నాశ్మనిచయ।
ఖచితసముచితభూషణ-రుచిరరుచివి।
తానమనఁ గంధకారంబు-దనరెఁ దెసల॥ ౨౪॥

గీ. రాజు రాకకుఁ గగనమా-ర్గమున మృగము।
దమునఁ గలయంపి వెట్టిది-గ్రమణులాణి।
ముత్తియఁపు ముగ్గులిడిరన-మొనసితిమిర।
కలితఘనవీధినక్షత్ర-గణములమరె॥ ౨౫॥

చ. ఆనయము దూరదేశగతుఁ-డైననిజేశుని మేలురాకకై।
గొనకొని యిష్టదేవతలఁ-గొల్వఁగఁ బూని మిళన్మధువ్రతాం।
జననిజదృగ్విమీలనము-సల్పి కరంబును ధ్యాననిష్ఠఁగై।
కొనెనలినీకులంబనని-గూఢరుచిన్ముకుళించెనబ్జముల్॥ ౨౬॥

చ. అమరెడు సాంధ్యరాగకిస-లాంచితనిర్జరమార్గశాఖికిం।
దిమిరతతుల్ప్రకంబులన-నిండినఖండితకాంతి దారకల్।
సుమములనంగ నెంతయును-శోభిలెఁ బండినపండనంగను।
త్తమనవరాగసంపదసు-ధాకరబింబముదోఁచెనత్తరిన్॥ ౨౭॥

చ. మొనయుచు నిండి పారెడుద-మోయమునన్విదళించిదాటుచూ।
షినబలుఁడోయనంగశశి-చెంపెసఁగెన్ దివి వానివల్వనాఁ।

న్నెలవగువాఁడుజక్కవల-నెచ్చెలిపచ్చగుఱాలజోడుగా।
ములయొకిమీదుదోఁచెలఁగ-ముల్గడువేడుకఁ జెందనత్తరిన్॥౧౦౦॥

గీ. వ్యూహరచనఘటించిర-ఘూద్వహుండు।
బలమునందందఁదగుభంగిఁ-బదిలపరచి।
కడఁకనిగుడంగరావణుఁ-గదిసిపోరెఁ।
గలహమపుడయ్యెనారెండు-బలములకును॥ ౧౦౧॥

గీ. మేఘనాదుండుపోరెసౌ-మిత్రితోడ।
రవిసుతుండువిరూపాక్షుఁ-గవిసితాకె।
నంగదునితోడఖర్వటుం-డనియొనర్చెఁ।
జాంబ్రకుఁడుసేసెనలునితో-భండనంబు॥ ౧౦౨॥

క. పుటశుఁడనుదనుజవీరుఁడు।
పటుశక్తిందురముఁ జేసెఁ-బనసునితోన।
చ్చటదనుజభటులకునుమ।
ర్కటులకునందటికిద్వంద్వ-కలహంబయ్యెన్॥ ౧౦౩॥

వ. అయ్యిరుదెరంగులజోడులు మచ్చరంబునం గచ్చుకొని పెచ్చుపెరి
గి విచ్చలవిడినిట్లు వ్రేట్లాడుచున్నం బోరు ఘోరం బయ్యె నసం
తరంబ. ౧౦౪॥

క. ఘోరపరాక్రములగుహరి।
వీరశిఖామణులుబిట్టు-విదళించినని।
ద్రారాతిచమూనాథులు।
శూరతచెడితిరిగిలంకఁ-జొచ్చిరభీతిన్॥ ౧౦౫॥

ఉ. ఈగతినాజిలోనబల-మెల్లవినాశముఁ జెందనంతటన్।
వేగదశాననుండనుప-విక్రమధుర్యుఁడు మేఘనాదుఁడా।
భ్యాగతుఁ డైవలీముఖుల-నందఱినొంచెమహావిషోజ్వల।
న్నాగశరంబువేసినర-సాఘులబద్ధులఁ జేసెనీసునన్॥ ౧౦౬॥

గ్రొన్ననవిల్తుకేళినెల-కొన్నసుఖాంబుధినోలలాడుచున్।
నున్నతలీలవేడ్కఁగొన-సాగఁజరించెఁజకోరదంపతుల్॥ ౮౩॥

వ. ఇట్టిసాంద్రచంద్రికా వికాసనికామ భాసురనిశాసమయంబున.

ఉ. పంబినవేడ్కతోడఁగను-పట్టుహిరణ్మయశృంగతుంగసౌ|
ధంబుననున్నరావణునిఁ-దప్పకకన్గొనిభానుసూనుఁడు।
ర్వ్యంబడఁద్రోచెఁదన్మణికి-రీటమువాఁడునుబన్నమందిరో।
షంబునకందునిల్వకవె-సంజనియొన్నదనంబులోనికిన్॥ ౮౪॥

గీ. అంతసుగ్రీవుతోఁగూర్మి-యనుజుతోడ।
సేనతోఁగూడిరఘువంశ-శేఖరుండు।
కడఁగనగ్గిరిడిగ్గిలం-కాపురంబు।
చెంగటానీకములవిడి-యంగఁజేసె॥ ౮౫॥

వ. అంతజతనంబుగవిడిసిన యవ్వానరవీరులంగనిసిన, ఆయుధపాణులును, మహాకాయులును, సైనికసమేతులునగు రావణానుచరులు పర్వణుండును, పూతనుండును, జృంభుండును, ఖరుండును, క్రోధవశుండును, హరియును, ప్రరుజుండును, అరుజుండును, ప్రహస్తుండును మఱియుం బెక్కురక్కసు లుక్కుమీఱి యదృశ్యులయి పోరుచున్న విభీషణుం డంతర్ధానవధంబుఁ గావించె. బలవంతులగు హరియూధపులు దూరపాతులయి విజృంభించిన రాత్రించరులునిహతులయిపుడమింబడిరవ్వార్తవిని సహింపకరావణుండు.

క. కరమలిగిదనుజసేనా।
పరివృతుఁడైబయలువెడలి-పటుదోర్గర్వ।
స్ఫురణంబుమెరయనతిశిత।
శరములనొప్పించెవృక్ష-చరులంబెలుచన్॥ ౮౬॥

వ. అంత. ౮౭॥

చ. కలువలదాయముజ్జగము-కన్నువెలుంగులనిండుప్రోసుచు।
కలఁదొరజోడుతమ్మిచెలి-కాఁడుకడానిపసిండిఛాయకు।

సీ. వజ్రదంష్ట్రుండను-వానిఁ బీచమడంచెఁ,
బ్లవగోత్తముఁడుమహా-బలుఁడునలుఁడు।
బహువిధసమరలం-పటునకంపనుబట్టి-
కుముదుండురణభూమిఁ-గూల్చియార్చె।
నతికాయబలము నే-దతుఁడైనత్రిశిరుని,
సామిత్రిదురమున-సమయఁజేసె।
మనుపుగ దేవాంత-కునిద్రుంచిపడపడి,
యినసుతుండునరాంత-కునివధించెఁ।

గీ. కుంభకర్ణాత్మజులగాడ్పు-కొడుకుదునిమె।
ఖరునికొమరునిమకరాక్షుఁ-గడఁగిపొదివి।
పేరణంగించెగరలివి-భీషణుండు।
దురమునకువంతినింద్రజి-త్తుండువచ్చె॥ ౧౧౫

క. ఆయింద్రజిత్తుదారుణ।
సాయకములువరపి రామ-సౌమిత్రులస।
ద్ధేయచరిత్రులవీరులఁ।
బాయకమోహితులఁజేసె-భండనభూమిన్॥ ౧౧౬

ఆ. వాయుపుత్రునివాత-వాజియొయమ్మేటి।
నింగికెగసినిలిచి-నిశితకనక।
పుంఖమానమైన-భూరిశిలీముఖా।
సారములనుగపుల-బీరమడఁచె॥ ౧౧౭

క. వ్యోవీధినున్నయారణ।
కోవిదుశరవృష్టినిగిడెఁ-గుముదాంగదసు।
గ్రీవనలజాంబవంతుల।
తోవానరులెల్లఁద్రెళ్ళి-దుర్దశనొందన్॥ ౧౧౮

క. చేసినయాపిమ్మటవిన।
తాసుతుఁడచ్చోటికతిము-దంబలరఁగ వేం।
చేసెనుపాశవిముక్తులఁ।
జేసెనురాసుతులఁగడువి-శేషప్రీతిన్॥ ౧౦౭॥

ఉ. అందువిభీషణుంగనిప్ర-హస్తుఁడుగొబ్బునడాసియార్చివా।
సిందనరాయఘోరగద-చేఁబ్రహరించినఁగంపమిమియుం।
జెందకనిల్చెనద్దనుజ-సింహముశీతనగంబుమాఁ —నా।
చందముఁజూచిడెందముల-జానుగనచ్చెరుపొందిరందఱున్॥

వ. అంత విభీషణుండు. ౧౦౯॥

గీ. అష్టఘంటమహాశక్తి-నదరిపూని।
యలప్రహస్తునిశిరముల-క్ష్యముగ నేసె।
వాఁడునుహృతోత్తమాంగుఁడై-వజ్రపాత।
భగ్నభూజమువలెఁజూడఁ-బడియెనపుడు॥ ౧౧౦॥

చ. అనిమొనన్నట్లుగూలినప్ర-హస్తుఁగన్గొనిధూమ్రలోచనుం।
డనుబలురక్కసుండతిర-యంబునఁగోతులఁబారఁద్రోలినం।
గినిసిమహీరుహంబునన్-గిన్ హనుమంతుఁడువానిఁద్రుంచెనా।
జనిహతువానిఁజూచిహత-శేషులులంకకు నేగిరత్తఱిన్॥ ౧౧౧॥

వ. చని వారు సమరవృత్తాంతంబంతయు రావణునితో విన్నవించిన.

మ. అసురాధీశుఁడుకుంభకర్ణునతిని-ద్రాసక్తుమేల్కొల్పిశ।
త్రుసమూహంబువధింపఁబంచెనతఁడున్-దోర్గర్వమేపారయు।
ద్దసముత్సాహముమీఱవచ్చికపులం-దాకెంగృతాంతాకృతిన్।
వెసబ్రహ్మాస్త్రమునన్సుమిత్రకొడుకు-ర్వింగూల్చెనద్దానవున్ ౧౧౩॥

గీ. దూషణునితమ్ములరిభయ-దూరమతులు।
వజ్రదేహప్రమాదుల-న్వారుగాడ్పు।
కొడుకుచేనీలుచేఁద్రుంచఁ-బడిరిపత్త్రి।
పవనుమదిలోనఁగలుగుదు-ర్మదముదొలఁగ॥ ౧౧౪॥

కోపమే పారదుర్వార-ఘోరబహుళ
కాండములఁ జెంపెనట లక్ష్మ-ణుండు వాని॥ ౧౨౫

క. మనుజక్రికిఁ బ్రహ్మామున
కును వోలె మహావిచిత్ర-ఘోరతరాయో
ధనమయ్యె సుమిత్రాత్రిజ
దనునకు నమ్మేఘనాదు-నకును చోటన్॥ ౧౨౬

ఉ. అంతనిసర్గదుర్గమభు-జార్గళదక్షుఁడు లక్ష్మణుండు క
ల్పాంతకృతాంతభీషణదు-రంతమహోగ్రతఁ బేర్చి ఖేచరుల్
సంతసిలం దృతీయదివ-సంబున సంగరభూమిఁ గూల్చె దు
ర్దాంతపరాక్రమక్రమవి-ధానవినోదు నిమేఘనాదునిన్॥ ౧౨౭

వ. అంత ఖరాంతకుండు మూలబలంబులం బొలియించె నిట్లు లక్ష్మణుచేత నింద్రజిత్తు బొలియుట హతశేషదోషాచరులవలన విని రావణుండు కోపంబుతోడఁ బుడమికన్నియం ద్రుంచ నుద్యోగించి పెద్దలచే నివారించంబడి మగుడి నిబిడసమరసన్నాహసాహస సముత్సాహదోహలుండై వెవలి మణిగణప్రముఖ వైజయంతికా విరాజమానంబును, తప్తచామీకర మాలికా జాలకావృతంబును, తరుణారుణప్రభాభారమణీయంబును, సకలశాస్త్రశోభితంబును, మహాజవ బహుతురంగసమేతంబును, రత్నకింకిణీనాద మేదురంబును, మహోదారసారథికంబును నగు నొక్క దివ్యరథం బెక్కి సముద్దండకాంచనకోదండధరుండై ప్రచండమండలాగ్ర ముసల ముద్గర పరశు పట్టిస పరిఘ గదాశూల భిండివాల ప్రాస శరశరాసన చక్రాది ప్రహరణప్రాణులును, శతాంగ మాతంగ తురంగ సింహ శార్దూల శరభ వరాహాది మృగవాహనారూఢులును, ప్రళయసమయ సమారంభ సంరంభ సముజ్జృంభణ కుంభ దంభోధర గంభీర నిర్ఘోష ప్రతిభటచటుల వికటాట్టహాస భాసుర కఠోర కంఠహుంకారులును నగు నసంఖ్యాతయాతు

వ. ఇత్తెరంగున నింద్రజిత్తుండు తత్తరంబున నంగోత్తమోనగాని మొత్తం
బులతోడ నయ్యుత్తమపేసుల నత్తరివిపత్తినొందించి వియత్తలంబు
ననంతర్హితుండయ్యె నంత. ౧౧౯॥

చ. ఎలమి విభీషణుండు మిధి-లేశసుతాపతికిం బ్రణామముల్ ।
బలుమఱు నాచరించి తగఁ-బ్రాంజలియై పలికె న్మహాత్మజా ।
పృథులయొకిమానియానతిని-గుహ్యకుఁడీతఁడు మంత్రపూతమౌ ।
సలిలము నీదు పజ్జకు వె-సంగొనివచ్చినవాఁడు భూవరా॥ ౧౨౦॥

క. హితవృత్తి మెరయ నంత ।
ర్హితభూతవిలోకనార్థ-మిజ్జల మెసఁగన్ ।
ధృతి నీకు ధనేశ్వరుఁడా ।
శ్రితరక్షక నేత్రశుద్ధి-సేయుము దీనన్ ౧౨౧॥

వ. ఇట్లు గావించిన నంతరిక్షంబున నంతర్హితంబులైన భూతంబులు నీ
కు దృష్టిగోచరంబులగు నెవ్వారికెవ్వారిం గృపసేయుదు రవ్వార
లు నగగనంబున నంతర్హితంబులగు భూతంబులం జూతురని విభీ
షణుండు విన్నవించిన ౧౨౨॥

శా. ఆతోయంబుఁ బరిగ్రహించి రఘువం-శాధీశుఁ డెంతేనియుం ।
జేతఃప్రీతిని నేత్రశుద్ధి యొనరిం-చెన్ లక్ష్మణుండున్ సదో ।
జాతాస్త్రప్రియపుత్త్రుఁడాదియగు కీ-శశ్రేష్ఠులున్ హాళిమై ।
సీతావల్లభదత్తమంత్రజలసం-స్పృష్టాక్షులై రందఱున్॥ ౧౨౩॥

క. రవిసంభవహనుమజ్జాం ।
బవదంగదనీలగంధ-మాదనమైందద ।
ద్వివిదాదికపులు గాంచిరి ।
దివి నణఁగినయింద్రజిత్తు ధీరోదాత్తున్॥ ౧౨౪॥

గీ. అంతఁ బటునభోంతరంబున-నణఁగియున్న ।
యింద్రజిత్తును బొడగాంచి-యదరిపాటవి ।

వ. అట్లు పురందరస్యందనారూఢుండై దశరథనందనుండు దశముఖు నకభిముఖుండై నడచె నట్లెదురుకొని యద్దనుజేంద్ర మనుజేంద్రులిద్దఱుం బరస్పరవిజయాభిలాషంబుల నశేషదివ్యాస్త్రశస్త్రంబుల నతివిచిత్రప్రకారంబునం బోరి రంత యుగాంత భీషణుండు యుగాంతకుపితకృతాంతభీషణుండును నిదాఘసమయ మధ్యాహ్న మార్తాండ దుర్నిరీక్ష్యుండును త్రిపురసంహరణ ప్రచండఖండపరశుమహారౌద్రుండును నై రామభద్రుండు గిరిభేదనంబు సరిచ్ఛోషకంబు నరణ్యదాహకంబు నశనిజనకంబు గ్రహభుజనంబు జ్యోతిర్మయంబు, మహానిష్ఠురంబున ప్రతిహతంబు దూరపాతియు, దుర్విభావ్యంబు, శత్రుసూదనంబు, బలకరంబు, జయదాయకంబు, సర్వాస్త్రరాజంబు, నత్యుత్తమసాధనంబు, సమంత్రకంబు నగు, బ్రహ్మాస్త్రసాయకంబు రావణవధార్థంబు చాపంబున సంధించిన.

మ. క్షితిగంపించె సముద్రముల్గలఁగె మ్రొ-గ్గెన్ దిగ్గజశ్రేణి బ
ర్వతసంఘంబు వడంకె మిన్నుమొరసెన్-రాలెన్ మహోల్కాతతుల్
గతిదప్పెన్ గ్రహపఙ్క్తి-క్షింబడియెను-గ్రస్ఫీతనిర్ఘాతముల్।
దితిజవ్రాతము నేలఁగూలెఁగవసెన్-దిగ్ధామముల్వెల్లిగన్॥ 133

వ. ఇట్లతిరౌద్రరసావిర్భావ దుర్భరంబుగా బ్రహ్మాస్త్రంబు వింటసంధించి వారాశిబంధించిన యాధనుర్ధరాగ్రేసరుండు రావణాసురుని శిరంబవలీలఁద్రుంచి విజయలక్ష్మీసమేతుండై తేజరిల్లెనంత దిక్కులు వికాసంబునొందె సురభిశీతలమంద పవనంబులొలసెనాదిత్యాదిగ్రహంబులు ప్రకాశించె. లోకంబులు నిర్భీకంబులయ్యె. పురందరాది బృందారకులమందానందంబు డెందంబులం గ్రందుకొన దేవదుందుభిధ్వానపూర్వకంబుగాఁ బుష్పవర్షంబు గురిసిరి గంధర్వగానంబు చెలంగె రంభాదిసురాంగనాలాస్యప్రసంగంబు రాణించె సిద్ధమునిచారణవిరచితాశీర్వాదనాదంబులు భోరుకలంగె. ఈప్రకారం

ధారసైనికులు బలసి పరివేష్టించి కొలువ, హేషాగంధసింధుర బృంహిత దనుజ వీరభట సింహనాదంబులు భేరీమృదంగ శంఖ కాహళ ప్రణవ గోముఖాది మహావాద్య ధ్వానంబులతోడ నేకీభూతంబులై భూనభోంతరంబులు నిండింప నఖండిత త్వరాహంకారపరాభూతమాతరిశ్వ మహాశ్వ నికర ఖురపుట నిర్దళిత ధరా పరాగపటలంబు లంబుజాప్తబింబకబళనంబొనర్ప, సూతమాగధ వందిసందోహ సముచ్చార్యమాణ జయజయ శబ్దంబులు చెలంగ నభంగుర సంగరోత్కంఠుండై దశకంఠుండు పురంబునిర్గమించి నడచె నయ్యెడం గడు దుర్నిమిత్తంబులు వొడమె నవి సరకుగొనక కలుకుదనంబున నురువడించి చని రణవేదికా ప్రజ్వలన్మహాజ్వలనంబువోలె నున్న యన్నరేంద్రసార్వభౌముని జూచి కదియనడిచె నయ్యవసరంబున. ౧౨౮॥

చ. సురముని సిద్ధసాధ్యబల-సూదనలోకనివాసమేదినీ।
శ్వరవృషభుల్ ప్రభాతరవి-సన్నిభ హేమవిమానకాంతి వి।
స్ఫురణమునన్ దిశల్వెలుఁగ-భోరనవచ్చినభంబునందుని।
ల్చిరిదశకంఠుతోడరని-సేయనజేయునిరాముఁజూడఁగన్ ౧౨౯॥

ఉ. ఆతరిమాతరిశ్వహృద-యాతిగవేగహరిత్తురంగమో।
పేతమరాతిభీమముహి-మేతరభానువిభాప్రభావవి।
ఖ్యాతమునౌరథంబుకడ-కన్బలశాసనుశాసనంబునన్।
మాతలితెచ్చెమెచ్చుగను-మాతలసాధకులేంద్రుచెంతకున్॥౧౩౦॥

ఉ. భూతలభర్తయెక్కెఁబరి-భూతసమీరతరస్తురంగము।
ద్యోతరథాంగమున్మణిశి-లోచ్చయభాసురశృంగతుంగమున్।
కేతుపటానిలోద్భవద-కించనసాకధునీతరంగము।
జ్జాతహితోపమానరుచి-సంగమునిర్జరరాట్ప్రతాంగమున్॥ ౧౩౧॥

ఘోరబాహుసుబాహుసం-హారునకును।
బ్రణతులొనరించెదము నీకుఁ-బరమపురుష॥ ౧౪౦॥

క. గౌతమపాణిగృహీతా।
పాతకమోచనవిధాన-పటుతరపదకం।
జాతస్ఫీతపరాగ।
వ్రాతునకాద్యునకు నీకు-వందనము భవా॥ ౧౪౧॥

గీ. ఖండపరశుశరాసన-ఖండనునకు।
జనకకన్యాకరగ్రహోత్సవకరునకు।
భార్గవవినిర్గళాగ్రహ-భంజనునకు।
నంజలిఘటించెదము సరో-జాక్ష నీకు॥ ౧౪౨॥

గీ. ఎలమిఁ గైకకువరయుగం-బిడినతండ్రి।
పలుకు నిక్కము పాలింప-భార్యతోడ।
ననుఁగుసైదోడుతోడ గా-ననము జేరి।
నిలిచినగుణాంబురాశికి-నీకు శరణు॥ ౧౪౩॥

సీ. భరతసంప్రార్థనా-బలదత్తపాదుకా,
ద్వయునకు శరభంగ-తాపసేంద్ర।
సురలోకసంప్రాప్తి-కరునకు సాధువి,
రోధివిరాధని-రోధకునకు।
ప్రాప్తగృధ్రకులాధి-రాజసఖ్యునకును,
మాయావిమారీచమర్దనునకు।
బాహుమదాంధక-బంధ భేదనునకు।
శబరిసమర్చిత-చరణునకును।

గీ. వానరాధీశసఖునకు-వాలివధవి।
ధాయికి నగాధసింధుబం-ధనునకఖిల।
రాక్షసవినాశకరునకు-రావణాంత।
కునకు నభివాదనము నీకు-వనజనాభ॥ ౧౪౪॥

బునరావణసంహారంబు గావించి విభీషణునకు లంకారాజ్యపట్టాభిషే
కంబు సేయించి సురగరుడగంధర్వకిన్నరసిద్ధసాధ్య విద్యాధరత
పోధనసమన్వితుండును సుగ్రీవాదివానరవీరసైనిక పరివృతుండు
ను సీతాలక్ష్మణసహితుండును నై పుష్పకంబెక్కి యకౌసల్యాసూ
నుండు సకలజగజ్జేగీయమానపుణ్యశ్లోకదురంధరుండై గంధమాద
నపర్వతంబునకుం జనియందు॥ ౧౩౪॥

క. సురమునిసన్నిధి రాముఁడు।
తిరముగ శోధించినపుడు-త్రిజగన్మాతం।
గిరుణోపేతం గోమల।
చరణసరోజాతనవని-జాతన్ సీతన్॥ ౧౩౫॥

వ. అంత॥ ౧౩౬॥

శా. సీతాలక్ష్మణసంయుతున్ వికచరా-జీవాక్షు భాస్వత్తనూ।
జాతాదిప్లవగాన్వితున్ దివిజసం-సత్పూజితుం దాపసో।
పేతున్ రాముని రావణాంతకు గుణా-బ్ధిన్ దండకారణ్యవి।
ఖ్యాతావాసులు చూడవచ్చిరి మునుల్-కౌతూహలంబొప్పఁగన్॥

గీ. వచ్చి మౌనులు జయజయ-ధ్వనులు చెలఁగ।
రాము నభిరాము జానకీ-రమణుఁ గాంచి।
యెదుట కుంభంబు నిడుకొని-హృదయవీధి।
నింపు వెలుకొత్త నుతి జేసి-రివ్విధమున। ౧౩౭॥

గీ. జగదనుగ్రహకారికి-శాశ్వతునకు।
జగమ రావణ మొనరింప-జగతియందు।
నవతరించినవారికి-వారికి రామ-
చంద్రునకు మ్రొక్కెదము నీకు-జలజనాథ॥ ౧౩౮॥

గీ. తాటకాంతకునకు గాధి-తనయయాగ।
పాలునకు దుష్టమారీచ-భంజనునకు।

సీ. అంతరాఘవుఁడు సం-యమిపుంగవులకుసా,
ష్టాంగప్రణామంబు-లాచరించి।
సమధికభక్తినం-జలిపుటంబుఘటించి,
యిట్లనిపల్కెము-నీంద్రులార।
సంశుద్ధికై సర్వ-జనసంఘములకేను,
బ్రాప్యుఁడ మద్దృష్టి-పథముఁజేరు।
జంతువుమోక్షభా-జనముసందియము లే,
దైననిచ్ఛలునిర-హంకృతులను.

గీ. స్వాత్మలాభసంతుష్టుల-నధికశాంత।
చిత్తులను సర్వభూతసు-హృత్తములను।
దాంతులను విప్రులను సర్వ-దా భజింతుఁ।
బ్రేమమిగురొత్త బ్రాహ్మణ-ప్రియుఁడనగుట॥ ౧౫౧॥

క. మిమ్మొక్కటియడిగెదఁజి।
త్తమ్ములఁజింతించినిశ్చి-తము జేసిగతా।
హమ్మతులార వచింపుఁడు।
సమ్మదమున నాకు మీరు-సౌహార్ద్రమునన్॥ ౧౫౨॥

గీ. పక్షికంధరవధమునఁ-బాపమెద్ది।
గలిగెనాయందునమ్మహా-కలుషమునకు।
నిష్కృతివచింపుఁడెద్దాని-నేనొనర్చి।
పాపముక్తుఁడనగుమనో-భవ్యులార॥ ౧౫౩॥

వ. అనియడిగిన నమ్మహాత్మునకమ్మహామునులిట్లనిరి. ౧౫౪॥

గీ. నిత్యసత్యవ్రతాచార-నిగమవినుత।
లోకరక్షాధురంధర-లోకనాథ।
కలుషసంహారలోకోప-కారముగశి।
వార్చనము సేయుమంబుజా-తాయతాక్ష॥ ౧౫౫॥

ఉ. ఏపునగంధమాదనమ-హీధరశృంగమునందులింగసం।
స్థాపనమాచరింపుదురి-తవ్రజశాంతికిలోకసంగ్రహా।

క. దారుణసంసారార్ణవ।
తారకపాదారవింద-దానవివత్సం।
హారజగదేకరక్షణ।
కారణమ్రొక్కెదము నీకుఁ-గరుణాజలధీ। ౧౪౫॥

గీ. భక్తరక్షణదీక్షితపరమపురుష।
సచ్చిదానందవిగ్రహ-సర్వజనక।
నామరూపకజనదోష-నాశయీశ।
కేశవనిరీశమమ్మురక్షించుమభవ॥ ౧౪౬॥

క. రక్షారక్షితదశముఖ।
రాక్షసునివధించిజగము-రక్షించితిసౌ।
మ్యేక్షణమమురక్షింపుము।
రక్షింపుములోకనాథ-రఘుకులతిలకా॥ ౧౪౭॥

వ. ఇట్లుస్తోత్రంబుచేసిసకలమునులూరకుండిరి. ఈరామస్తోత్రంబు త్రిసంధ్యంబు భక్తిపూర్వకంబుగాఁ బఠించువాఁడు భుక్తిముక్తులువడయు. ప్రయాణకాలంబునఁ బఠించువానికి భయంబునివర్తించు. భూతప్రేత భేతాళగ్రహంబులునశించు. సకలలోకబాధలడంగు॥ ౧౪౮॥

గీ. పుత్త్రకాముఁడుగాంచు స-త్పుత్త్రగణుల।
కన్యచక్కనిపతిఁబొందు-ఘనతమెఱయ।
మోక్షకాముఁడుగన్గొను-మోక్షమర।
కాముఁడగువాఁడుజెందుఁబు-ష్కలధనంబు॥ ౧౪౯॥

క. ఈరామస్తవరాజం।
బారాధిఁబఠించునట్టి-యనఘాత్ములకుం।
గోరికలెల్లలభించును।
శ్రీరామస్వామికరుణ-చేననిశంబున్॥ ౧౫౦॥

వ. భుజాస్ఫాలనంబుఁ గావించి సురగరుడగంధర్వకిన్నరసిద్ధసాధ్యవిద్యాధర తపోధనపుంగవులు గనుంగొనుచుండ నుద్దండవేషం బైయకాండజలింపం జేయుచు నభోమండలంబున కెగసి యాకాశమార్గణంబుల ఘుంప్రుచుం జనిచనియె నంత. ౧౬౩॥

మ. ఘనరోమస్థితశంకసుందరశశిరేఖాశేఖరావాసము౯
గనదుద్యచ్ఛరదభ్రవిభ్రమతిరస్కారిస్ఫురద్భాసము౯
ఘనరత్నజ్వలదంశుకస్ఫురపరిష్కారత్తుషారాద్రినం
బని కాలక్రూరక్రమదవిన్యాసంబు కైలాసము౯॥ ౧౬౪॥

వ. మఱియు నవ్వెండికొండ చండభానుమండలాతిక్రమణరమణీయతరాగ్రశిఖరనిర్గతముఖరనిర్ఝరశతంబులచేతను పారిజాతమహీజాతసంజాత సమంజస కుసుమమంజరీ పరిచ్యుతమకరందకుల్యాకూలకల్పితానల్పచింతామణి వేదికాజాలకేళీలత్కిన్నర సుందరీబృందంబులచేతను లాస్యప్రసంగతలాసికా విలాససాదృశ్యమానసానుగతజీమూతమాలికామేదుర సౌదామినీలతాసహస్రంబులచేతను, రుచిరవిచిత్రమణిమరీచికాకందళసంతతోహాతుందిల సుందరీమందిర రంగత్తురంగవదనకురంగనయనాసముచ్చార్యమాణపంచబాణవిరోధివిజయగాథాప్రబంధబంధుర మాధురీధురంధరవీణాక్వాణంబులచేతను, స్నానార్థసమాయాత సప్తమాతృకాదరహాసవింద విన్యాసపవిత్రతరసురతరంగిణీతీర హిరణ్మయవాలుకాప్రదేశంబులచేతను, హిమవన్నగరాజన్యకన్యకాపీనసమున్నతనిస్తులస్తనమండలన్యస్తకస్తూరీ పంకిలజలపూర నీరజాకర విశేషంబులచేతను, సకలదిగ్వలభిదుర్భవనిర్భరాకుంఠకంఠనాదమహోత్తుంగపుంగవేంద్ర నిశాత విషాణకోణవిశృంఖల సంఘాతనితంబమణిఖని ప్రభాభాగధేయంబులచేతను, గంధసింధురవదనషండాదండితక్షితపారిజాతనిలింపతటినీజలచ్ఛటాపటల పాతనిరుద్ధగగనపదవీదూరవిస్ఫురత్పతాక వైమానిక నికరంబులచేతను, సుధారసవాపికాపారిత కాంతసంతానపానపరీతలచ్ఛాయాతల యక్షమృగాక్షీ

వ్యాపృతబుద్ధి వైధవశ-వారిజలోచనశంభులింగసం।
స్థాపనజన్యపుణ్యము విధాతకునైన వచింపశక్యమే॥ ౧౫౬॥

గీ. శ్రీలు మెఱయ భవత్ప్రతి-ష్ఠితమహేశ।
లింగదర్శనమున జనా-ళికలభించుఁ।
గాశిశివలింగదర్శన-కలనకంటెఁ।
గోటిగుణితఫలంబు సద్గుణపయోధి॥ ౧౫౭॥

క. ఈలింగము నీనామము।
చేలోకమునం బ్రసిద్ధిఁ-జెందున్విపదా।
భీలాంహోఘాగహనోగ్ర।
జ్వాలానలమగుచు సాధు-జనసులభంబై॥ ౧౫౮॥

క. రామేశ్వరనామంబున।
నీమహినీమహితలింగ-మిమ్ముగ వెలయున్।
రామ విలంబము సేయక।
సేమముగ శివప్రతిష్ఠ-సేయుము నెమ్మిన్॥ ౧౫౯॥

క. అనినవిని పుణ్యకాలము।
జనపతి ద్విముహూర్తముగ వి-చారించి ప్రభుం।
జనతనయుని నెనరెనయం।
దనచెంతకుఁ డాయఁ బిలచి-తగ నిట్లనియెన్॥ ౧౬౦॥

గీ. ఆంజనేయ హనూమంత-యనిలతనయ।
శంభుపదమగు కైలాస-శైలమునకుఁ।
బోరి మనోవేగశాలివై-పొమ్ము సంప్ర।
తిష్ఠ సేయంగ లింగంబుఁ-దెమ్ము నీవు॥ ౧౬౧॥

క. పతి యిట్లాజ్ఞాపించిన।
నతిశయముగఁ బుణ్యకాల-మతఁడు ముహూర్త।
ద్వితయవ్యవధానముగా।
మతి నెఱిఁ గ్రహపోపమాన-మానసుఁ డగుచున్॥ ౧౬౨॥

బయ్యోనికమించిచనునీ।
వియ్యోపఁదడ వేలచేసె-దినకులతిలకా॥ ౧౬౬॥

గీ. పావనాచారజానకీ-దేవియొద్ది।
లీలఁగావించెవాలుకా-లింగమిటు।
నిదియనీవుప్రతిష్ఠింపు-మిపుడుదీని।
కంటెనుత్తమమైన లిం-గంబుగలదె॥ ౧౬౭॥

క. అనిమునులువిన్నవించిన।
వినిజానకితోడరామ-విభుఁడెలమినిగ్రా।
కృ.వనిత్త్రిరిగ్రొతమంగళ।
ఘనకౌతుకుఁడగుచుమహాని-గణములతోడన్॥ ౧౬౮॥

వ. జ్యేష్ఠమాససితపక్ష దశమీ సౌమ్యవారంబున హస్తనక్షత్రంబున వ్యతీపాతయోగంబునం, గన్యయందుఁజంద్రుండు, వృషభంబున సూర్యుండునుండ నిట్టి దశయోగ పుణ్యకాలంబున సేతు మధ్యంబున గంధమాదనపర్వతంబునందు. ౧౬౯॥

ఆ. నిలిపెరాఘువుండు-నీలకంధరునిలా।
కైకగురుని వాంఛి-తార్థకరుని।
చంద్రశేఖరునిన-గేంద్రకన్యామనో।
హరునిలింగమూర్తి-ధరునిహరుని॥ ౧౭౦॥

క. లింగస్థితునీశానున్।
గంగాధరునభవునీల-కంధరుగౌరీ।
సంగతునిఁబుంగ వేంద్రతు।
రంగునిశివుఁబూజచేసె-రఘుపతిభక్తిన్। ౧౭౧॥

ఆ. అంతలింగమూర్తి-యందునిల్చినసాంబు।
శంకరుండుకరుణ-సన్నుతింపగను।
రాఘవునకులోక-రక్షకునకువరఁ।
బిచ్చెఁగరుణవెలయ-నివ్విధముగ॥ ౧౭౨॥

కల్పితసురతాంతిమ శ్రమాపనోదక నవకిసలయతల్పంబులచేతను తరుణారుణకిరణసంతతి ప్రతిమల్లపల్లవసముల్లసద్బిల్వ తరువాటికాంతరనిరంతర పురాంతక చింతనామృతరసానుభవపులకితప్రతికయోగికులాగ్రగణ్యులచేతను నికుంభకుంభోదర భృంగిరిటాది మహాప్రమథపరిచారక నిరంతరసంతాడ్యమానఢక్కాడమరుడిండిమపటహపణవాదివాదిత్ర నాదసంగతమారుతపూరితసుహాఘోషంబులచేతను, పంచబ్రహ్మపంచాక్షరప్రముఖనిఖిలశైవమంత్రరాజజపానుష్ఠాన నిష్ఠోత్సుకశుకపికశారికామయూర సమాశ్రితవితత వివిధవాసనాసనాథసకలర్తు ప్రత్యగ్రప్రసూన పరిష్కృతలతావితానపరిరంభసంభోగ సుఖాలసమలయపవనసంచారసముచితోపవనంబులచేతను, ప్రియాంగనాభుజాలింగితకంధరగంధర్వపాణిపంకజపరిగృహీతయాతాయాతజాతరూపడోలికాపాశపరిణద్ధవిటపవిలసదనిమిషతరువాటికానికామ రమణీయాధిత్యకాభాగంబులచేతను, నభిరామంబై పార్వతీపరమేశ్వరయశోరాశియుంబోలెఁ బ్రకాశించుకైలాసపర్వతరాజంబు దర్శించిరోమాంచకంచుకితశరీరులై అనేకదండప్రణామంబులు గావించియందులింగరూపధరుండైన మహేశ్వరుండు దృష్టిగోచరుండుగాకున్న మరున్నందనుండు ప్రాగగ్రకుశాసనసమాసీనుండును, ఊర్ధ్వబాహుండును నిరాలంబుండును, నిరుచ్ఛ్వాసుండును, జితేంద్రియుండునునై తపంబుగావించి పరమేశ్వరునారాధించి ప్రసన్నునింజేసి లింగంబువడసి నంతలోనందత్త్వవేత్తలగు మహామునులు హనుమంతునాగమనంబు లేమియుంబుణ్యకాలంబు స్వల్పావశిష్టంబగుటయు నెఱింగి రఘుపుంగవునితో నిట్లనిరి. ౧౬౫॥

క. అయ్యో హనుమంతుఁడురా!
డయ్యెను మఱిపుణ్యకాల మతిసన్నిహితం!

నురునిష్ఠావిభవానుషక్తమతులై-యొక్కొక్కలింగంబుని
ల్పిరి సేతుస్థితగంధమాదనమహా-పృథ్వీధ్రశృంగంబునన్ ॥ ౧౭౯

గీ. ఇట్లు వివరించితిని మైథి-లీశకృతహ
రప్రతిష్ఠాపనప్రకా-రంబు మీకు
నిది పఠించిన వినిన రా-మేశలింగ
సేవనఫలంబు మోక్షంబుఁ-జెందు నరుఁడు ॥ ౧౮౦

వ. అని సూతుండు చెప్పిన విని శౌనకాదిమహర్షులు తదనంతరకథావి
ధం బెట్టిదని యడిగిన ౧౮౧

మ. వననిక్షేపతటాకదేవగృహకా-వ్యబ్రాహ్మణోద్వాహనం
దనసంజ్ఞాసముదగ్రసప్తవిధసం-తానస్వతంత్రాధ్యము
ల్లఁ మంత్రీశ్వరమానసాంబురుహషట్-చాలోలరోలంబకాం
చనగర్భాదిసుపర్వరక్షణకళా-జాగ్రత్కృపావీక్షణా ॥ ౧౮౨

క. పశ్యల్లలాటదురితా
వశ్యాయసహస్రకిరణ-వర్షాకాలా
భ్రశ్యామలకంధరదృ
గ్దృశ్యపరిజ్ఞానవేద్య-దివ్యాకారా ॥ ౧౮౩

భుజంగప్రయాతము.

ఫణిస్వామిమంజీర-భాస్వత్పదాబ్జా
రణక్షోణినిర్యాత-రాత్రించరౌఘా
గణేశాదిదైవాగ్ర-గణ్యాభినంద్యా
గుణీభూతదృక్కర్ణ-గోత్రేంద్రచాపా ॥ ౧౮౪

ఉ. భూతలనాథచంద్ర రఘుపుంగవ నిశ్చలభక్తినిం దునీ।
క్షేత్రప్రతిష్ఠితంబయిన - శ్రీశివలింగముఁ జూచియీమహా।
పాతకులైనవారికినిఁ - బాపములెల్ల వినాశమొందుఁ ।
జ్ఞాతహితప్రకాశమున - సంతమసంబు లణంగు నక్కైవడిన్॥ ౧౭౩॥

గీ. మనుకులేంద్ర ధనుష్కో - టి మజ్జనమున।
రామనాథేశలింగద - ర్శనమువలన।
నావిధము స్తదురితము - ల్విలయమొందు।
సత్యమిది వచనంబుసం - దేయము లేదు॥ ౧౭౪॥

క. ఇత్తెరఁగున నత్తరినిమ।
హాత్త్రమునుపర మొసంగి - యభవుఁడు హిమభూ।
భృత్తనయేశుఁ డురవివం।
శోత్తమునకు రాఘువునకు - నుయతరకరుణన్॥ ౧౭౫॥

క. అందముగ రామనాథుఁ।
ముందట నందీశుఁ బ్రముఖ - ముఖ్యగణంబా।
నందప్రముదిలి పెనఁగ।
స్యందనమందముఁ డువిబుధ - లభినందింపన్॥ ౧౭౬॥

క. ప్రాకటముగ నీశ్వరునాభి।
షేకారము చాపకోటి - చేనాపుణ్య।
శ్లోకుఁ డుధర భేదించిము।
హాకుండం బోటి జేసె నచ్చటనంతన్॥ ౧౭౭॥

క. తజ్జలములఁగొని శివునకు।
మజ్జనవిధిసలిపె రామ - మనుజేంద్రుఁడున్।
మజ్జనముత్తమ తీర్థము।
సజ్జనవరులాంకోటి సంజ్ఞనహించెన్॥ ౧౭౮॥

మ. సురలున్ సిద్ధులు సాధ్యులుస్మలుయ - క్షుల్ నాగగంధర్వకి।
న్నరవిద్యాధరులప్సరోగణము నా- నా వానరుల్ హాళితో।

క. ఆవెనుకన్ లక్ష్మణుఁడు।
గ్రీవులకున్ మ్రొక్కి-యతఁడు-గృతమతిసీతా।
దేవీసైకతలింగము।
[illegible]వెలయఁగఁ బూజసేయు-శివభక్తినిధిన్॥ ౭౧।

ఆ. మునిసమేతు రాఘ-వునిఁ జూచి కోపంబు।
గెరలఁ బరమఖేద-ఖిన్నుఁ డగుచుఁ।
దనపరిశ్రమంబు-పనిలేక చెడుటకు।
వగచి పలుకనియె-వాయుసుతుఁడు॥ ౭౨।

సీ. కేవలక్లేశభు-క్తికినైజగంబునఁ,
బుట్టినాఁడను నేను-భూతలేంద్ర।
యుక్కుమీఱిన పెక్కు-రక్కసిమూకచే,
వనిలోన ఖిన్నుండ-నైతిమునుల।
జగతినో కానోక-సరసిజాతాక్షియుఁ,
గనదుగా నావంటి-కాన్పు నెచట।
భవసాగరంబులో-పలమునింగియనంత,
బాధలకెల్లఁ బా-ల్పడితినహహా!

ఆ. మున్ను సేవజేసి-ఖిన్నుండనైతిని
కలహభూమిఁ జాల-కష్టినైతి।
నమితదుఃఖరాశి-నైతినిచేఁ వ,
మానమొందియిపుడు-మనుకులేంద్ర॥ ౭౩।

క. సేవించె భార్యకై సు।
గ్రీవుఁడు నిను రాజ్యసిద్ధి-కి సేవించెన్।
రావణునితమ్ముఁడూరక।
సేవించితి నేను భక్త-సేవదినిన్నున్॥ ౭౪।

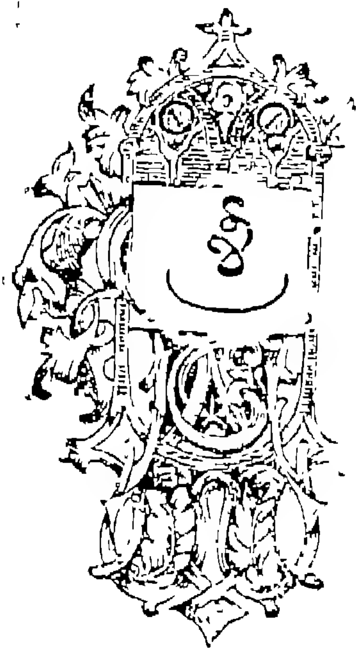
క. వానరుల సేకులుండఁగ।
నేనాజ్ఞాపించఁబడితి-ని శేశవలిం।

గద్య:— ఇది శ్రీమదుమామహేశ్వర కరుణాకటాక్షవీక్షాపాత్ర,
యేనుగ లచ్చయామాత్యపౌత్ర, తిమ్మనామాత్యపుత్త్ర,
వివిధ విద్వజ్జనవిధేయ, లక్ష్మణకవినామధేయ ప్రణీ
తంబయిన రామేశ్వరమాహాత్మ్యంబను
మహాప్రబంధమునందు
ద్వితీయాశ్వాసము.
శ్రీ. శ్రీ శ్రీ.

శ్రీరస్తు.

రామేశ్వరమాహాత్మ్యము.

తృతీయాశ్వాసము.

రుచిరకలశజలధిగ।
భీరోన్నతభద్రిరాజు-భీమాగ్రతనూ।
జారాధితచరణకృపా।
స్ఫూరితగురజానపల్లి-పురమల్లేశా॥ ౧॥

వ. అవధరింపుము శౌనకాదిమహర్షులకు సూతుండిట్లనియె. ౨

మ. ఇటువలె రామచంద్రుఁడుమ-హేశ్వరలింగము నిల్పనంతటం।
బటుజవశాలియైనహను-మంతుఁడు రౌప్యనగంబునుండియు।
త్కటగతిరెండులింగములు-గైకొనివచ్చికుతూహలంబుని।
ష్పటిలఁగఁ జేరిమ్రొక్కెరఘు-వర్యునకుఁ ధరణీతనూజకుఁ॥ ౩॥

ఆ. మహిని జాతజాయ-మానవృత్తప్రాణి।
వస్త్రయంబు నాత్మ-వర్తనంబు।
బంతెరంగ నిమ-నంతయు నెఱుఁగుడు।
నెల్ల చేతలందు-నిజతేజ ౧౫॥
ఆ. పుట్టు వెఱుఁగు చుండుఁ-బొలియు నొక్కఁడెసర।
కంబుఁ జెందుజనుఁడు-కర్తగతిని।
పరమపుణ్యశీల-పరమాత్మఁ జెప్పుడు।
నిగ్రహించు సుమ్ము-నిత్యమహిమ॥ ౧౬॥
సీ. ఇట్టి తత్త్వము నిశ్చ-యించి శోకము మాను,
మగచరవీరని-రంజనంబు।
లింగత్రయవిముక్త-ముం గేవలము నిరా,
శ్రయము ను నిర్వికా-రంబు జ్యోతి।
రాత్మకంబును నైన-యాత్మ నుదర్శింపు,
మాత్మబోధ నిరోధ-మైన శోక।
మేలచేసెద వుని-వెల్ల కాలముఁ దత్వ।
నిష్ఠఁ గైకొను ముని-శ్రేష్ఠ దృష్టి।
గీ. ఆత్మచింత యొనర్చు దే-హాదికమున।
మమత విడువు ము ధర్మంబు-మట్టు పరము।
మనఘమానుము పాపిణసి-వనము సాఘు।
జనుని సేవింపు మింద్రియ-జయముఁ గనుము॥ ౧౭॥
క. పరనింద సేయకుము హరి।
హరముఖ్యసమస్తదేవ-తార్చనము నిరం।
తర మొనరింపుము సుగుణా।
కరపలుకుము సూనృతంబుఁ-గలకాలంబున్॥ ౧౮॥
ఆ. తామ బ్రహ్మమగుట-తత్త్వం బెఱింగి మి।
ప్రబలమగు దు మోహ-భరము గన్మైఁ।

గానయనారము రౌప్యము।
హానగమునకు వసుమనుచు-నంబుజనయనా॥ ౯॥

శా. కైలాసాద్రికిజానకీరమణశ్రీ-ఘ్రుంబేగిలింగాకృతిన్।
సీలగ్రీవునినందుఁగానకతపో-నిష్ఠన్మహాదేవునిన్।
బాలేందూజ్జ్వలవక్త్రాళిసాంబశివునిన్-ఫాలాక్షు మెప్పించినే।
హాళించితత్ప్రతిలింగముంబడసియ-యాత్రావచ్చితిన్ గక్కునన్।

క. ఇతరంబగులింగమునై।
కతమునఁగావించెదేవ-గంధర్వముని।
ప్రతతులతోడన్ సత్య।
ప్రతియిటుబూజింపుమన్న-వాఁడవ్వుకడంకన్॥ ౧౦॥

గీ. దేవరజితాద్రినుండినా-తెచ్చినట్టి।
యీమహేశ్వరలింగము-కేటికహహా।
యవనిలోమందభాగ్యుండ-నైననాదు।
తనువుభారంబునకయవ-తారమెందె॥ ౧౧॥

ఆ. ఈమఱంతఖేద-మోనుసహింపఁగాఁ।
జాలనయ్యాధరణి-పాలతిలక।
యేమిసేతునింక-నెచ్చటికేగుదు।
తెలిసిచూడనాకు-దిక్కులేదు॥ ౧౨॥

క. కావునదేహత్యాగముఁ।
గావించెదననుమునిప్ర-కారంబునెంచ।
తేవగచిప్రుడమిఁబడియె।
హావనిగదురోషశోక-పరవశుఁడయ్యెన్। ౧౩॥

ఆ. అతనిఁజూచిమంద-హాసంబుసేయుచు।
సుదతులునానుఁగవులుఁ-జూచుచుండ।
మధురభాషణముల-మారుతాత్మజుశోక।
మెల్లఁదొలఁగరాముఁ-డిట్లులనియె॥ ౧౪॥

క. మానవుఁడివ్విధమునన
జ్ఞానంబునవసటఁజెందు-సంతతమయ్యా
జ్ఞానముదొలఁగినుత్తమ
జ్ఞానమువా సుఖముఁజెందు-ననిలతనూజా ౨౪॥

క. జ్ఞానమువలనం జెడునా
జ్ఞానముకర్మమునఁ జెడదు జ్ఞానము నాబ్ర
జ్ఞానిలయపరబ్రహ్మ
జ్ఞానము వేదాంతవాక్య[illegible]తంబును మా॥ ౨౫॥

గీ. అట్టియొకవిరక్తుఁ డో-నట్టిమాన
వునకునుదయించుఁ గానియు-న్యునకుఁ గాదు
జగతిముఖ్యాధకారికి-సంభవించు
జ్ఞానవిభవంబుగుమనిబ్ర-సాదమహిమ॥ ౨౬॥

గీ. అంతరంగస్థితములుకా-మాదులెవుడు
విడుమమానవుఁడాత్మసం-వేదియగును
నపుడుబ్రహ్మస్వరూపుఁడై-యమునతఁడు
శాంతమానసవినుముకే-సరికుమార॥ ౨౭॥

క. మేలుకొనునతనినిద్రా
శీలునిభుజియించునతని-స్థితుఁడగువానిం
బాలిశునుస్మర్తుంగల
కాలముఁజేకొనుచునుండుఁ-గాలుఁడుజనులన్॥ ౨౮॥

గీ. నిశ్చయముసంక్షయాంతముల్-నిచయములును
ముచ్ఛయంబులుపతనాంత-ములువలంప
నరయసంయోగములువియో-గాంతములగు
జీవితముమరణాంతంబు-సిద్ధమనఘ॥ ౨౯॥

క. పతనమునకంటెఫలసం
తతులకుఁబెరచోటభయము-దగలనికరణిన్

బొసఁగ దానియందుఁ-బొసఁగె శుభాశుభ।
భ్రాంతి నిజము వోలెఁ-బవనతనయ॥ ౧౯॥

గీ. శుభము గాని పదార్థంబు-శుభము వోలెఁ।
గానఁబడు మోహవైభవ-కలనవలని।
భ్రాంతులకు రాగముదయించు-రాగపాశ।
బద్ధులై పుణ్యపాపైక-పరతఁ జెందెద॥ ౨౦॥

క. సురవిద్యాధరదానవు।
నరదిగఁబ్రభవింతురుగ్ర-యాతనలకు నా।
కరము నరకముఁ జెందుదు।
రతిసూచన మోహవశత-నఖిలప్రాణుల్॥ ౨౧॥

సీ. కస్తూరి చందనా-గరుసుగంధంబులై,
ఘ్రాణినంటిన మలం-బైనశించు।
భక్ష్యభోజ్యాదిభ-క్షణపదార్థంబులై,
ఘ్రాణిసోకిన నశు-చితవహించు।
భవభేదకరూల న-స్త్రంబులై ఘ్రాణిసం,
గమున మాలిన్యంబు-గడు ధరించుఁ।
గలిత సుగంధ్రిత-జలజలప్రాంతమో,
ఘ్రాణిసంగతిని మూత్రమనఁబరగు॥

గీ. నట్టిదేహంబు సుఖకరంబ-బసుట యెట్లు।
వినుము చెప్పెద నంజనా-తనయనీకుఁ।
బరమతత్త్వరహస్యంబు-భవమునందు।
జంతువులకును సౌఖ్యలే-శంబు లేదు॥ ౨౨॥

ఆ. మొదటజన్మమొందుఁ-బసపడి బాల్యంబుఁ।
జెందు జవ్వనంబుఁ-జెందు ముదియు।
నంతముదిమిఁ జెందు-నంతట మరణంబుఁ।
జెందు మరల జనన-మొందు నరుఁడు॥ ౨౩॥

పగిదిభార్యాసుత-పరిభృతులకూటమి,
నశ్వరంబగుఁగపి-నాథవినుము।
మేనిపుట్టువుతోడ-మృత్యువుజనియించు,
సందేహమింతయుఁ-జెందవలదు।

గీ. భావిమరణంబుఁదప్పింప-బ్రహ్మకైన।
నలవిగాదుశరీరిదే-హాంతవేళఁ।
గర్మవశుఁడైస్వతంత్రుండు-గామినన్య।
తనువుఁగైకొనిమునుపంటి-తనువువిడుచు॥ 34॥

క. కేసరిసుతకలకాలము।
వాసంబొకచోటఁబ్రాణి-వర్గంబునకుం।
దాసమహాహనుకర్మము।
చేసర్వజనులివియుక్తిఁ-జెందుదురెందుఙ్॥ 35॥

క. ప్రాణంబులుదేహంబులు।
పోణిమిచెడుమనుడఁబ్రభవ-ముంజెందుజగ।
త్ప్రాణాత్మజజన్ముని।
ర్యాణంబుంగలుగనేర-దాత్మకునెపుడుఙ్॥ 36॥

గీ. కానశోకహరంబువి-జ్ఞానమద్వ।
యంబుసద్రూపమనులంబు-నైనబ్రహ్మ।
మాత్మయానభజింపుము-నారతంబు।
విగతశోకుఁడవగుదువి-వేకపూర్య॥

గీ. త్వత్కృతంబగుకార్యంబు-మత్కృతంబు।
మత్కృతంబగుకార్యంబు-త్వత్కృతంబు।
లీలనాయొనరించిన-లింగపూజ।
లీలనీయొనరించిన-లింగపూజ॥ 37॥

వ. కావుననీనామంబున లింగప్రతిష్ఠఁగావించిన యుక్తుండవగుదువు. హరపత్రంబగు హనుమన్నామక లింగంబు దర్శించి రామనాథేశ్వ

క్షితిఁ బొడమిన జంతువులను।
మృతికంటె భయంబు లేద-మిథ్యావచనా॥ 3౦॥

సీ. పటుతరస్తంభసం-భారమైనగృహంబు,
కాలంబుచనజీర్ణ-కలనఁ జెంది।
నశియించుకరణి నా-నాప్రాణినికరంబు,
వాలాయముగమృత్యు-వశతనడఁగు।
దినములు రాత్రులు-చనచనసర్వమా,
నరులకాయుష్యంబు-నాశమొందు।
నాత్మను శోకింప-నగునన్యుమునకేల,
శోకింపెదవు తెల్పి-శోకనిష్ఠ।

గీ. నెరయఁబుట్టుచున్నవా-నికిని నిలిచి।
యున్నవానికైనను-నాయువు నశించుఁ।
దానిసమవర్తియును జను-చానిల చు।
దూరమరిగియుమృత్యువు-తోనమరలు॥ 3౧॥

క. వళులుద్భవించుమేనం।
దలవెండ్రుకలెల్ల నెరియు-దంతములూడున్।
బలముడుగు శ్వాసకాసము।
లలముకొనుస్మృతిని దేహ-మలజడినొందున్॥ 3౨॥

గీ. వరదకట్టియయొక చోట-వారధియందుఁ।
గలసియంతట విడిపోవు-కరణిదార।
పుత్రబాంధవధనపశు-క్షేత్రవర్గ।
మొకచోఁ గూడునెడఁబాయు-నొకవేళ॥ 33॥

సీ. చనుచున్న తెరువరిఁ-గనితోవనొకతెరు,
వరి నేను నీతోడ-వత్తుననిన।
యంతవారిద్దఱుఁ-గొంతకాలముగూడి,
చనివెండియును భిన్న-సరణిజనిన।

ఉ. నేమముతోడ నేనిచటు-నిల్పఁగ నాశివలింగమూర్తిని।
సామినివీకతోఁడివియఁ-జాలెడులావరియున్న వాఁడెసఁ।
గ్రామజయాఖ్యలింగమిటఁ-గైకొనిపెల్లగిలంగఁజేయుము।
ద్దామతనీదులింగము ము-దంబుననిల్పుము మానుశోకముల్॥ ౯౪॥
చ. అనవుఁడుసంతసంబునద-శాననవైరికి మ్రొక్కి యాంజనా।
తనయుఁడుగ్రక్కునం బెటికె-దన్ సికతామయలింగ మెంచుతా।
స్థానకమునుండి లెచ్చిన స-మంచితలింగమునిందునిల్పెదన్।
వినకరిలింగసైకతవి-శేషమనంబవియే తలంపఁగన్॥ ౯౫
సీ. అనివిచారముచేసి-హనుమంతుఁడంతటఁ,
దమకంబుమదినిసం-దడిగొనంగ।
సురలునుమానులువా-నరులు దైత్యులురఘు,
స్వామిసౌమిత్రియు-జానకియును।
గనుఁగొనుచుండసై-కతలింగమూర్తినిఁ,
గరమునఁగొనియత్న-గౌరవమున।
లావుననటునిటు-లాదిచలింపంగఁ,
జేయుచుఁగదలంగఁ-జేయలేక।
గీ. కిలకిలధ్వనిసేయుచుఁ-గేశవుఁడు।
తోకనిగుడించిరెండుచే-తులనుబొదివి।
యూఁచిపెరికియుఁబెకలింప-నోపఁడయ్యె।
నవనిఫలయుక్తమగునెదు-రాగ్రహంబు॥ ౯౬॥
వ. అంత. ౯౭॥
మ. అమితోదారబలుండువాయుతనయుం-డాలింగమున్వాలపా
శమునంజుట్టిబిగించితీవ్రముగహ-స్తంబుల్ భువిన్మోపి వే।
గమునిం డారఁగనభ్రవీధికెగసెన్-గాఢోద్ధతిన్ భూమిచ।
క్రముశైలంబులతోసరణ్యములతోఁ-గంపంబునొందెంపుచున్॥
ఆ. ఇట్లుగగనవీధి-కెగసిరాఘవలింగ।
మునకుఁగ్రోశమాత్ర-ముననుండు।

రుం జూచిన నరుండు కృతకృత్యుం డగు యోజనసహస్రదూరంబు నైన హనుమల్లింగంబు సంస్మరించి రామేశ్వరునిం దలంచి సాయుజ్యంబు వడయునరుండని రాఘవుండు మఱియు నిట్లనియె.

ఆ. ఆతఁడు చేసినాఁడు - యజ్ఞంబులన్నియు।
సకలతపములతఁడు - సలిపినాఁడు।
హర్షముప్పతిల్ల - హనుమదీశ్వర రాఘు।
వేశ్వరులను జూచు - నెవ్వఁడైన॥ ౪౦॥

వ. హనుమత్ప్రతిష్ఠితలింగంబును, రామేశ్వరలింగంబును, జానకీలింగంబును, లక్ష్మణేశ్వరలింగంబును, సుగ్రీవకృతలింగంబును, సేతుకర్తయగు నలుండు నిలిపిన లింగంబును, అంగదేశ్వరలింగంబును, నీలస్థాపితలింగంబును, జాంబవదీశ్వరలింగంబును, విభీషణుండు గావించిన రత్న లింగంబును, ఇంద్రాది దేవతా ప్రతిష్ఠిత లింగంబును, శేషాది నాగరాజపూజిత లింగంబును, నన ద్వాదశరూపంబుల శివుండు సాక్షాత్కరించి రాజిల్లు సార్వకాలంబు నీలింగంబులందు మహేశ్వరుండు సన్నిహితుండై యుండుఁ గావున పాపక్షయార్థంబు శివలింగస్థాపనంబుఁ గావింపుము. ౪౧॥

క. కాఁకున్న మత్ప్రతిష్ఠిత।
సైకతలింగంబుకడు వె - సందివియును దై।
ర్వ్యాకరయంతటనిలిపెనఁ।
జేకొని నీ తెచ్చినట్టి - శివలింగంబున్॥ ౪౨॥

క. లలిఁ బాతాళంబున సా।
తలమతలము సుతలము నువి - తలలోకతలా।
తలములు భేదించి సను।
జ్జ్వలమై యీలింగము మునె వారసముఖా॥ ౪౩॥

సురగణంబులు మెచ్చ-సురసనునాగమా,
త్మకసునాపైగెల్చి-తివిగుణాఢ్య।
ఛాయాభిధానరా-క్షసినిశిక్షించితి,
వధికదోశ్శక్తినా-కైపరీశ।

ఆ. దినసమాప్తిసమయ-మునను వేలముఁజేరి।
లంకఁబొంక మడఁచి-శంక లేక।
పఙ్క్తి-ముఖునికేళి-భవనంబులోనికి।
నరిగితివిమదర-మనిలతనయ॥ ౫౪॥

క. వెరవెఱిఁగిరేయిలంకా।
పురిలోపలసీత వెదకి-పొడగానక మే।
దురమగునశోకవనమున।
కరిగికనుంగొంటివచట-నవనీపుత్రిన్॥ ౫౫॥

చ. కనుఁగొనిసాగిమ్రొక్కి మణి-కల్పితముద్రికయానవాలుగా।
విలయమెలర్పనిచ్చిఘన-వేణియొసంగినమానికంబుఁజే।
కొనిసుకుమారచారుసుమ-గుచ్ఛవిరాజదశోకకాననా।
వనిరుహభంజనంబుబుధ-వత్సలసేయవెనాకుమేలుగాన్॥ ౫౬॥

వ. అంత. ౫౭॥

ఉ. శంకయొకింతలేకబహు-సైన్యులరావణతుల్యులన్నిరా।
తంకబలాఢ్యులన్విజయ-ధాటికశీతిసహస్రవీరులం।
గింకరనామదైత్యులని-కృత్రిమదైత్యులసంగరక్షితిం।
బొంకమడంచియంతకుని-ప్రోలికిబంపవెవానరోత్తమా॥ ౫౮॥

చ. అనివనజంబుమాలినిఁ-బహస్తకుమారునిసప్తమంత్రినం।
దనులవధించిపంచపృత-నాపతులంబొలియించిదక్షున।
క్షునిఁబెగటార్చియంతటన-కుంఠితశక్తినిఁదార్చిళ్ళఁగట్టిగ।
కృన్నఁగొనిపోవరావణుని-కొల్వునకుంజనితీవుపావనీ॥ ౫౯॥

ఉ. ఆసభలోననిల్చిదను-జాధిపువాక్కులధిక్కరించిదు।
ష్టాసురులెల్లఁదల్లడిల-నాదటరావణువిడుతంద్రికెం।

పుడమిఁ ద్రెళ్ళి మూర్ఛఁ - బొంది వెవఁదంకుచు।
శివవిరోధి కేలుఁ - జెందువాఁడె॥ ౪౯॥

ఆ. పుడమిఁబడియె గాఢ్వ - కొడుకసము కున్నచోటఁ।
గన్నదోయివలనఁ - గర్ణరంధ్ర
ములన పానమార్గ - మునఁ జాల నెత్తురు।
గురిసి నిండె రక్త - కుండమయ్యె॥ ౫౦॥

వ. అంత దేవదానవ తపోధన నరవానరులు హాహాకారంబుఁ జేసిరి. రామలక్ష్మణులు సీతాదేవియు నంతరంగంబుల నెంతయుఁ జింతింపుచు శోకవ్యాకులత్వంబునొందిరంత నంపఱుంజని ఘూర్ణితగాత్రుండై ధాత్రింబడి రక్తంబుఁ గ్రక్కుచు మూర్ఛిల్లియున్న వాయునన్దనుం జూచి కపులు పుడమింబడిరి. జానకీదేవియు వాత్సల్యంబునం గరపల్లవంబులం దదీయ దేహస్పర్శనంబు సేసి తండ్రీ నీకిట్టి దుర్దశ వాటిల్లెనేయని వగచె రాఘవుండు బాష్పధారాకులలోచనుండై తనతొడమీఁద నతని నిడుకొని కరకమలంబుల నెమ్మేను నిమురుచు నిట్లనియె.

క. పినబలమనుమహుబంధా।
కాననమునఁ జూచి మేలుఁ - గావించుటకై।
భానుజునితోడ సఖ్యము।
మానుగఁ జేయించితివి స - మంచితవృత్తిన్॥ ౫౧॥

క. అ ఘూరినన్నఁ గనుంగొని।
జననీజనకుల నిబంధు - జాలములను బే।
ర్కొని తలఁచమనియు సుకృతి।
గొనకొనియుంటి నివచింపు - గుణరత్ననిధీ॥ ౫౩॥

సీ. బహుయోజనంబైన - పాథోనిధానంబు।
తివిరి నాకై దాటి - తివిరి మహాత్మ।
తలపాతమును నొట్టి - దట్టించితివి నీక,
నాకైన గేంద్రు మై - నాకునగము

గీ. జగములభినుతి సేయశో-షఘ్నులు తెచ్చి।
యన్నపమ్ములమ్ము బ్ర-హ్మాస్త్రబంధ।
ముక్తులను జేసినాడవు శక్తిమెఱయ।
దైతపునులక్ష్మణప్రాణ-దాతవీవ॥ ౬౫॥

క. కేసరిసుతయని మొనసి।
బాంటచే రావణాది-బలముల దైత్యా।
గ్రేసరుల గెల్చిలీలన్।
భూసుతనతిసాధ్వీమణిలం-బొందితి సుఖినై॥ ౬౬॥

ఆ. అంజనాకుమార-హనుమంత జానకీ।
శోకమునను సకల-లోక విదిత।
యుచితవృత్తిమున-యోధ్యసందోర్హ్రాని।
చనక విడిచినీవు-చనుటదగునె॥ ౬౭॥

క. ఓపౌలస్త్యమదాంతక।
యో పవనకుమార యోమహో-న్నతబాహా।
టోపవిరాజిత యోకరు।
ణాకర యోవత్స లేచి-నన్నుఁ గొనుమీ॥ ౬౮॥

క. అని బహుభంగుల నుపలా।
లనవచనము లాడి రఘుకు-లప్రవరుండా।
తనినోటిమాట లేమికి।
వనరుచుఁ గన్నీటఁ దడిపె-వాయుతనూజున్॥ ౬౯॥

వ. అంతఁ గొంతసేపునకు మూర్ఛ-విష నాడి ప్రబోధంబునొంది. ౭౦.

మ. కనియెన్మారుతి సర్వలోకపరిర-క్షాదక్షునంభోజలో।
చను లీలాధృతమానవాకృతినివి-శ్వధ్యేయునారాయణున్।
మునివంద్యున్ రణఘూర్ణితాసురవనాం-భోవాహసంకాశు భూ।
తనయాలక్షణవానరాన్వితు మహో-దారున్ హరిన్ రాఘవున్॥

క. కనిరఘువరకర సంస్ప।
ర్శనపరిపూర్ణాంగుఁడగుట-జగతీస్థలిలో।

తేపఖం(దైవవహ్నికిన-తీవ్రమదంబుగఁ గాల్చి క్రమ్మరన్।
ధా సంకట ... పాటవీని-శాణిని వ్రమహాశయోనిధిన్॥ ౬౦॥

గీ. అంతవచ్చెక బుద్ధిమా-కాద్రికడను।
నిష్ప్రయోజనరనాకైయ-నేకగతుల।
నమాశవించితికేపమో-యాంజనేయ।
నాకునీవంటిచుట్టము-న్నాడెయొండు॥ ౬౧॥

నీవునిదురించుచున్నావు-నేలమీఁద।
నాకునవమితంబుగ-శోకమొదవఁ।
ప్రాణములుండనకునీవు-బ్రదుకవేనిఁ।
ప్రాణములునిల్చునేనాకుఁ-బవనతనయ॥ ౬౨॥

క. ఏమిపనినాకుసీతా।
సౌమిత్రులచేతభరత-శత్రుఘ్నులచే।
నేమిమహీరాజ్యముచే।
నేమిభవద్రహితసుఖము-లేటికివత్సా॥ ౬౩॥

క. లెమ్ముహనుమంతభూమిత।
లమ్ముననిదురింపనేల-లలిఁబల్లవపుం।
జమ్మునఁజేయుమునిద్రా।
రమ్మిప్పుడునాకునొక్క-తల్పమువత్సా॥ ౬౪॥

సీ. స్నానంబుసేయంగఁ-జనియెదనిప్పుడు,
కౌనితెమ్ము-చీరయుఁ-గుండికయును।
సురపూజనమునకు-సురభిపుష్పములేర్చి,
పొసఁగఁగోయుముపత్ర-పుటమునందుఁ।
గానలోకేనేగి-కందమూలంబులా,
హారమునకునుదె-మ్మాదరమున।
నజినదర్భాంశుక-వ్రజసమాహరణంబుఁ,
గావింపుమాచార-మాపహిల్ల।

గరాగాధిపుత్రా ధ్వరత్రాణదక్షా శరత్కాలచంద్ర ప్రసన్నాననా
నీలజీమూతసంకాశపుణ్యాకృతీ, పద్మగర్భాదిబృందారకానంద సంధా
యిలీలావతారాహితారాతి బాహాబలోత్సేక కాకాసురైకాంబకా
దానదృప్తాంబకా శారదారంభరాకా నిశాకాంత సాహస్ర శోభాతి
రస్ఫార కారిస్ఫురత్కీర్తి సందోహసంఛన్న దిఙ్మండలామండలాగ్ర
ప్రచండాహి రాజోపశాయీ కృతాశేషదోషా చరప్రాణవాతా మహా
తాపసస్వాంత హృద్దివ్య సౌందర్య లీలారసాసార సాష్టాత్తజాశేష
కీశాధిరాజ్య ప్రదా వేదవేదాంత సంవేద్యనిస్త్రాయురూపా, మహాతో
యమస్థానిలాకాశభూతత్రయోస్పృశా సిద్ధిదా దివ్యయోగీశ్వరోపాస్య ఓం
కారమంత్రార్థ విజ్ఞేయ భక్తప్రియానంత కళ్యాణచారిత్ర పద్మాప
దూరాకృపాకార నేత్రాంబుజా చండరుగ్మండలీమధ్యవర్తీ సుధాభా
నుమూర్తీ భుజంగేశశాయీ చతుర్వ్యూహదేహా అనంతావతారా శ్రి
తానందముఖ్యామర ప్రార్థితా విశ్వవిశ్వంభరా భారకృద్దైత్యసం
హారకామాది కాంతర్గతారాతి జైత్రా సమస్తాశ్రితా రామచైత్రా
సితాంభోజ నేత్రా ధరిత్రీకుమారీ కళత్రా మనోజ్ఞాతసీపుష్ప సం
కాశగాత్రా పవిత్రా గళన్మాత్ర కారుణ్యవంశాగ్రణీభక్త చింతా
మణీ నీకు దండంబు నీకుం బ్రణామంబు నీకున్నమస్కారముల్ నీకు
జేజే నమోవాకముల్ నీకు కారుణ్యదృష్టిం బ్రసన్నుండవై నన్ను రక్షిం
పవే నిన్ను సేవించెదన్ నిన్ను భావించెద న్నీపదాంభోజ దాస్యంబు
గావించెదన్ మ్రొక్కెదన్ రామచంద్రా మదీయాపరాధంబు క్షం
తవ్యమో స్వామి నామీఁద నీ మేదురాంచత్కృపాప్రసాదంబుతో
రంబుగాఁ జేసి చేపట్టవే రాఘవా మజ్జనార్చాది భుక్తిక్రియా జాగరూ
కత్వ నిద్రాసుషుప్త్యాద్యవస్థావిశేషంబులన్నన్ను రక్షించుమీ జానకీ
కాంత వేదాంత వాక్యంబులన్నియున్ వాక్రుచ్చఁగాలేవు లోకత్రయి
న్నినున్ వర్ణింపనెవ్వాఁడు శక్తుండు నిత్యోత్సవా నీమహత్త్వం బచిం
త్యంబనంతంబు సర్వత్ర కానీక చందంబుల్ మహా మేఘముల్ లోక

యన్వనజాగి మొఱ్ఱికి-మారుతి।
ఘనభక్తి బలిక్వనటల-ఘటితాంజలియై॥ ౭౨।

గీ. పాపలతామహీరుహకే-బ్రహ్మనాము।
జానకీరాము జలధర-శ్యామునతఁడు।
శ్రుతిమనోహరగంభీర-సూక్తిగుంఫ।
దోహలంబుగ నుతి సేయ-మోదఁగనిల్లు॥ ౭౩॥

దండకము.

శ్రీధామ విశ్వస్వరూపా హరీయాది దేవాపురాణాగదాహస్తదేవా మహాపుష్ప కాశీంహార్షోల్ల సద్వానరానీక సంజుష్టపాదాబ్జ నిష్పిష్ట దుష్టాసురేంద్రా జగద్వాంఛితార్థప్రదానిర్మలాత్మా సహస్రోత్తమాంగా సహస్రాంఘ్రిపద్మా సహస్రాక్షనారాయణా! రాఘవాభక్త లోకార్తిహారీ మహీనందనావల్లభా నారసింహా సురారాతిరాడ్వక్షోభంజనా పాత్రమూర్తీ, నిశాతాగ్రదంష్ట్రాధృత క్షోణిచక్రా అవక్రోజ్జ్వలద్విక్రమాక్రాంతంబరా వామనా సిద్ధవంద్యా బలీంద్రారియాగాంతకా మందరాద్రివధారీ మహాకచ్ఛపా వేదసంరక్షకా మత్స్యరూపా జితక్షత్రియా భార్గవా శ్రీస్తరాత్రించరధ్వాంత సంతానపంకేజనీబాంధవా రాఘవా చండఫాలాక్ష కోదండనిర్భేద నాపారివధ్వంసకృద్భార్గవ త్రాసకారీ, అహల్యాసతీశాపసంతాపహృత్పాదపంకేజనాగాయుతో దారసత్త్వజ్వలత్తాటకాప్రాణహృత్సాయకా వాలివక్షశ్శిలాఖండలా పౌరిధనోద్దండ మాయాసువర్ణాంగ సారంగసద్దర్పహారీ దురంతాఘసంతాపహారీ, దశస్యందనోర్వీశ దుఃఖాబ్ధిసంశోషణాగస్త్యరూపా, అనేకోర్మి మాలావలీఘూర్ణితాశాంత దుర్దాంత వారాశిగర్వాపహా మైథిలీమానసాంభోజ మార్తాండవిశ్వైకసాక్షీ సరాజేక్షణాభక్త సంరక్షణాసక్త రాజేంద్రసీతాపతీ తారకబ్రహ్మరూపా వరేణ్యా చిదానందమూర్తీ ప్రసన్నార్తిహారీ జగన్నాయకా రామచంద్రా కృపాసా

ష్టావిద్యం ద్రయీరూపిణిం బార్వతీరూప నాత్మందలంతు బ్రస
న్నాననాంభోరుహన్ లక్ష్మి దుగ్ధాబ్ధిపుత్త్రిన్ బవిత్ర న్భజింతు
న్నశాంకస్వస న్న్యాజగావింతు సర్వాంగసౌందర్య సంశోభిని
న్నిన్న వర్ణింతు ధర్మస్వరూపన్ దయామూర్తి సావిత్రి గాయత్రి
బద్మాలయన్బద్మపాణి న్సరోజాక్షవక్షస్స్థలీమందిరం జంద్రబింబా
నన న్జంద్రబింబాననాసీన నాహ్లాదరూప న్మహాసిద్ధసాధ్వి న్సుభ
ద్రప్రదాత్రిన్ ద్రిలోకైకధాత్రిన్ ధరిత్రీకుమారి న్జగత్పావని
న్సీత సర్వానవద్యాంగి నంభోజగంధి న్మహాదేవి వాక్పుష్ప పూజా
విధానంబున న్సేవగావింతుమాతల్లికి న్రాఘవస్వామిదేవేరికి న్సీత
కు న్భక్తజాతంబు మీఁదం గృపాశీతలాపాంగవీక్షాసుధాసార
ముం జిలుకు విన్నాణికి న్నిత్యకల్యాణికి న్నీలజీమూతరేఖాతిర
స్కారకృద్వేణికి న్బారిజాతప్రవాళోల్లసత్పాణికిం దమ్మిపూమే
డలం గ్రీడ గావించు వాల్గంటికి న్వేల్పుప్రోయాళ్ళచే మ్రొ
క్కుగొన్నట్టిరాకన్నెకుం జాళువాప్రోగుజొంపంబుగా లక్కు
లం జులుకగాఁ జూచు నెమ్మేనిచాయం జగంబెల్ల నిండించుసీతా
మహాదేవికి న్నీకుఁ బల్మాఱు నే మ్రొక్కెదన్. ౭౮॥

గీ. ఇవ్విధంబున హనుమంతుఁ-డింపు వెలయ।
రామచంద్రుని సీతను-బ్రస్తుతించి।
సమధికానందసందోహ-జనితబాష్ప।
వారిపూరితహృదయుఁడై-యూరకుండె॥ ౭౯॥

క. మునులార పవనసుతకృత।
జనకసుతారామచంద్ర-సంస్తవపఠనం।
బొనరించునరుఁడు గాంచును।
ధనధాన్యగజాశ్వసంప-దలు మోక్షంబున్॥ ౮౦॥

వ. ఈసీతారామస్తోత్రంబు భక్తిపూర్వకంబుగా నేకవారంబు విను
వారికిం బఠించువారికి నాయుర్విద్యాపుత్త్రవనితాసౌఖ్యంబులు

నాథా సుధాభానుభానుల్ భవన్నేత్రముల్ శేషతల్పకశాయీ
దిశల్నీకుఁ గర్ణంబు లానందకందా కృశానుండునీమోము దేవేశ్వరా
శారదాదేవి నీజిహ్వ శ్రీశాసనామ్నాయ పారీణ నీప్రాణముల్ వా
యువుల్దానవవిద్యానిధీ వారిధుల్నీకుఁగుక్షిప్రదేశంబు రాజీవపత్రేక్షణా
యంతరిక్షంబునీనాభి యోగీశ్వరశ్రేయపాదా భవత్పాదముల్ భూ
మిశ్రీకేశవా నీశరీరంబు విశ్వంబు శ్రీరామచంద్రా సముద్రంబునన్
ఫేనపుంజోర్మికా బుద్బుదశ్రేణిచందంబునన్ దేవతిర్యఙ్నరాదిప్రపం
చంబునీయందు జన్మించునీయంద యేకీభవించున్ జగజ్జీవసారత్న
బ్రహ్మాండంబుసూత్రంబునం బోలెసర్వంబు నీయందగున్ మాత్రమై పొల్పుఘ
ర్నాకృతీ నిన్ను నిర్మానమోహుల్ విరక్తాత్ములధ్యాత్మనిత్యుల్ మునీం
ద్రుల్ నివృత్తాభిలాషుల్ జితస్వాంతులత్యంత నిష్ఠాసధుల్ భక్తి
యుక్తుల్ వివిక్తపాసీనులాచారవంతుల్ బుధుల్గాంతురాదిత్యకోటి
ప్రభా తారకాదిత్యచంద్రాగ్ని విద్యుత్సమూహంబు లెచ్చోటతే
జంబు వాటింపఁగాఁజాలవెద్దానధీరుల్ ప్రవేశించి శోకించరచ్చోట
నీదివ్యధామంబు శ్రీరామచంద్రా కృపాసాంద్ర నీతత్వమెవ్వారికిన్
నిర్ణయింపగ శక్యంబుగాకుండు నేనేమి వర్ణింపఁగా నేర్తు లోలాత్ము
డన్ బాలుఁడ స్సర్వశీలుండ నా నేరముల్పెక్కు లెంచన్సహింపం
దగున్ మ్రొక్కెద న్నిన్ను బ్రార్థించెద వేఁడెదన్ దివ్యపాదాబ్జ
విందద్వయీ దాస్యయోగ్యత్వుఁ గాఁ జూచినన్నుంగటాక్షించి రక్షిం
చవే యంచు మదాతుమందార భూమీరుహా రామరాముం బ్రశంసిం
చినిర్వంచనప్రౌఢభక్తిన్ జగత్ప్రాణసూనుండు శ్రీజానకీదేవినీరీతిఁ
గైవారముల్సేసె శ్రీమైథిలీనీకుదండప్రణామంబు సర్వాఘసంహారిణీ
నీకుఁ జేమోడ్పు దారిద్ర్యవిచ్ఛేదినీ నీకు జేజే ఋణధ్వంసినీ నిన్ను
సేవింతు భక్తప్రజాభీష్టసంధాయినీ నిన్ను భావింతు ధన్యా స్వదేహక్ష
మాధీశకన్యా ప్రశంసించెద న్నిర్ఘు[illegible]నందదాత్రీ స్మహీపుత్రిక న్విద్య
నాద్య సృష్టిధానస్వరూప న్నవనాత్రినైశ్వర్య సంపత్తి భూతిన్నతి
స్ఫూర్తిన్ జానకిన్నొల్చెనన్నత్కృపాదివ్యమూర్తిన్ హరిప్రేయసిన్ప్ర

కం. ఇక్ష్వాకుఁడునదులనవగా।
హమ్మునఫలమెద్దిగలుగు-ననఘాజనబృం।
దమ్ముఁకీహనుమత్కుం।
డమ్మునఁదత్ఫలముమజ్జ-నంబునదొరకున్॥ ౧౪॥

మ. మనుజాంగ్రైవసుధన్ జనించియుహనూ-మత్కుండతీరంబునన్।
ఘనభక్తింబితృకార్యమర్చిసలుపం-గానొల్లఁడెవ్వాఁడుకో।
పనుతైఘోరదురవానిఁజూచిపితరుల్-పాకారిముఖ్యామరుల్।
మునులున్సిద్ధులుకోపమూనుదురుద-స్రాద్ధాత్ముపై నెంతయున్॥ ౧౫

గీ. హనుమత్కుండసన్నిధి-ననఘులార।
జపముహోమముదానంబు-సలుపఁడేని।
జనునిజీవితమప్రయో-జకముదుఃఖ।
భాజనంబగుగదువిష్ట-పద్వయమున॥ ౧౬॥

కం. హనుమత్కుండసన్నిధి।
నేనరుఁడుతిలోదకంబు-నిడునియతుండై।
వానిపితరులాజ్యనదీ।
పానముసేయుదురునిజము-పలికితివత్సా॥ ౧౭॥

వ. ఇట్లు శ్రీరామచంద్రుండు పలికినపలుకులు విని సంతుష్టస్వాంతుండై హనూమంతుండు వెండికొండనుండి తనతెచ్చినలింగంబు రఘుపుంగవు నాజ్ఞాక్రమంబున రామనాథేశ్వరు నుత్తరంబునం బ్రతిష్ఠించి కృతార్థుండయ్యెహనుమద్వాలవేష్టితసంజాతంబగు వళిత్రయంబు రామనాథేశ్వరుండు ధరించు నిట్లు సేతుమధ్యంబున గంధమాదనగిరి శృంగంబున శ్రీరాఘవుండు శివలింగప్రతిష్ఠాపనంబు చేసినతెరంగు మీకెఱింగించితి నదిపఠించువారును, విన్నవారును, దురితంబులం బారదోలి శివలోకంబునం బూజవడయుదురని సూతుండు వివరించిన శౌనకాదిమహర్షుల మ్మహాత్మునకిట్లనిరి. ౧౮॥

సిదించు బ్రహ్మవధాది ఘోరపాతకంబులు నశించు. నరకదర్శనం
బు లేదు. సకలమనోరథంబులు ఫలించు. సమస్తక్రతుఫలంబు దొ
రకు నిట్లు వాయునందన పార్థితుండై కౌసల్యానందనుం డతని
కిట్లనియె ౭౭॥

క. ఎఱుఁగక కావించితివి।
తఱిసాహసమీవు హరివి-ధాత్రాదిసుర।
ల్వెఱువరె మత్కృతలింగముఁ।
బెఱుకఁగనోపుదురె యసుర-భీకరమూర్తీ॥ ౭౮॥

గీ. హరుని కపరాధ మొనరించి-యవని మీఁదఁ।
ద్రెళ్ళి మూర్ఛిల్లితివిగదా-ధీరవర్య।
యింక నెన్నటికిని బార్వ-తీశు నెడల।
ద్రోహ మొనరింపకుము గంధ-వాహతనయ॥ ౭౯॥

వ. భవత్ప్రతిష్ఠానం బగు నేతత్కుండంబు నీ నామంబున నిది మొదలు
గ ముజ్జగంబుల నతివిఖ్యాతం బై వర్తిల్లు దీనియందు మజ్జనమాత్రం
బున మహాపాతకసంఘాతంబు నశించు నని మఱియు నిట్లనియె॥

గీ. శివజటాఘాతసంజాత-శీతలోర్మి।
గౌతమీనదిసరిదగ్ర-గణ్యకీర్తి।
యశ్వమేధాఖ్యయజ్ఞస-హస్రఫల మొ।
సంగుఁ దన నీట మునిఁగిన-జనుల కెల్ల॥ ౮౦॥

గీ. దానికంటెను శతగుణం-బైన ఫలము।
మనుజవరులకొసంగు ని-ర్మలతరంగ।
యమునయు సరస్వతియు రెండు-నమరతటిని।
కరణి ఫలమీయఁగా నేర్చు-నరులకెందు॥ ౮౧॥

గీ. భువనపావను లీమూఁడు-పుణ్యనదులఁ।
గలసి ప్రవహించు నిచ్చోటఁ-గపివరేణ్య।
యిచట నవగాహనము సస-హస్రగుణిత।
ఫలము సిద్ధించు జనులకు-నలఘుమహిమ॥ ౮౩॥

గీ. తరుణి నెమ్మోముతోడను - ధాకరుండు।
సాటిగాలేక జనితల - జ్జాభరమునఁ।
శివజటాజూటవనదుర్గ - సీమఁజేరె।
నజ్ఞము నుమఃకుళీభావ - మాశ్రయించె॥ ౯౬॥

క. ముక్కు - తిలకుసుమను పురా।
చక్కెరకెమ్మోవి భళిరె - జక్కవలేపో।
చిక్కని చనుగవ చొక్కపు।
చెక్కుల జిగి లెక్క సేయ - శేషునితరమే॥ ౯౭॥

క. కుందంబులు గదనములర।
విందంబులు కరములలరు - వెంద్రుకలళినీ।
బృందంబులు నడకలు కడు।
మందంబులు మాట లెన్న - మకరందంబుల్॥ ౯౮॥

క. తమ్ములు నయనములళిపో।
తమ్ములు చికురములు పర్వ - తమ్ముల కనుఁగుం।
దమ్ములు గుబ్బలు మరుకుం।
తమ్ముల పొల్గారె బుధులు - దానిం గన్నన్॥ ౯౯॥

క. మంజులతనమరి కెంపుల।
కెంజాయకుజుంట్టమెయి కృత్రిమరుచులన్।
రంజిల్లితొగరువాతెర।
క్రొంజిగురున మేలు గూర్చెఁ - గొమ్మకుభళిరే॥ ౧౦౦॥

గీ. మేలుగలవాలుగల గెల్వఁ - జాలువాలు।
వాలుగన్నులు నిజరుచి - జాలకలనఁ।
దరుణహిమకరరేఖను - దతినిగ్రమ్ము।
తరుణిఫాలంబున వఘున - స్ఫురణమహిమ॥ ౧౦౧॥

సీ. మాలూరఫలముల - మేలుచూరలుపట్టి,
కందుకంబుల తీరుఁ - గ్రిందుపరచి।

గీ. జలజహితతేజ రోమహ-ర్షణతనూజ।
రావణుఁడు బ్రాహ్మణుఁడు గాఁడు-రక్కసుండు।
వాని దునిమిన నెట్టువలె-వచ్చె భువన।
భర్తయగు రఘువరునకు-బ్రహ్మహత్య॥ ౮౯॥

కం. ఇది తెల్పఁగ వలయుం బ్రభూ।
మదిసంశయ మెల్లఁ దీర-మాకిప్పుడు దయా।
హృదయ సమస్తార్థవిశా।
రదుఁడవు నీవనఘ బాద-రాయణుకరుణన్॥ ౯౦॥

వ. అనియడిగిన సూతుండిట్లని చెప్పందొడంగె. ౯౧.

కం. వనరుహభవునకు సుతుఁడై।
జనియించెఁ బులస్త్యుఁ డధిక-శాంతాత్ముఁడా।
తనికుద్భవించె విశ్రవుఁ।
డనవిశ్రుతుఁడైన పుత్త్రుఁ-డసమానుండై॥ ౯౨॥

కం. మునిపుంగవుఁడు పులస్త్యుని।
తనయుండగు విశ్రవుండు-ధర్మాత్ముండై।
యనిమిషులకు దుష్కరమగు।
ఘనతప మొనరించె నజుఁడు-కౌతుక మొందన్॥ ౯౩॥

వ. ఆతండు తపంబు సేయుచున్న కాలంబునం గాలాంబుద సంకాశదేహుండును, హేమనిష్కాంగద ధరుండునగు సుమాలియను రాక్షసుండు పాతాళస్థానంబువలన నిర్గమించి నెత్తమ్మికేలంబూనని పాలమున్నీటికన్నియం బోనితనచిన్ని ముద్దు కన్నియం దోడ్కొని భూలోకంబున నన్నియెడలం గ్రుమ్మరుచుండె నయ్యిందుముఖి సౌందర్యంబు వర్ణింప నరవిందసంభవునకైన నలవిగాదు.

చ. మినుకుగ దాని పైఁడిజిగి-మించుల చాయయు సంగ్రహించి కౌ।
స్ననఁగల సౌకుమార్యము ఘ-నంబగు పద్మసుగంధసారముం।
గొని వనజాతసంభవుఁడు-కోమలి మేను రచించె వీనికిం।
గనుఁగొనఁగా నిదర్శనము-కాంతి మృదుత్వ సుగంధ సంపదల్॥ ౯౪

ఆ. కనికుఁ జేరసముఁడు-తనయుండుమనలకు।
దొరికె నేని వెరపు-దొరఁగివృద్ధిఁ।
జెందఁగలముటంచుఁ-జింతించితనసూఁటుఁ।
బిలిచియిట్టులనియెఁ-బ్రేమగులుక॥ ౧౦౭॥
గీ. అమ్మకైకసిసంప్రాప్త-మయ్యెనీకు।
నిండుజవ్వనమటు గాన-నిన్ను పరున।
కెవ్వనికి నైనఁదగువాని-కీయవలయు।
నెవ్వఁడువరించునో కాని-యెఱుఁగరాదు॥ ౧౦౮॥
క. తగుమగనికిఁబడుచునిడం।
దగునిట్టిడకున్నఁగన్న-తండ్రికిదుఃఖం।
బగుఁగాన నాడుబడుచుల।
జగతింగనువారికెల్ల-సౌఖ్యముగలదే॥ ౧౦౯॥
ఆ. అకిలక్ష్మీకరణి-నన్ని తెరంగుల।
దొడ్డదానవమ్మ-బిడ్డనీవు।
తగరువారలను మఁ-డెగడుదునని యెట్టి।
వారు వెరచియడుగ-రాయనిన్ను॥ ౧౧౦॥
ఉ. కావునసన్మునింగనక-గర్భనిపాత్రుఁబులస్త్యపుత్రుభూ।
దేవునివిశ్రవుంబరమ-ధీరుగుణాకరునీవయేగిస।
ద్భావమునన్వరింపుముశు-భంబుగనీకుఁగుబేరసన్నిభుల్।
శ్రీవెలయంగుమారులుప్ర-సిద్ధులుగల్గెదరబ్జలోచనా॥ ౧౧౧॥
క. అనిపలికినవాక్యము।
వినికైకసిమందహాస-విలసితముఖియై।
వినయముననట్లయగుఁగా।
కనిమనమునసమ్మతించి-యంచితబుద్ధిన్॥ ౧౧౨॥
వ. అంత
క. బాలారత్నముసాయం।
కాలంబునజనకునాజ్ఞఁ గైకొనితగన।

నెత్తమ్మిమొగ్గల-బిత్తరంబు భ్రమించి,
చక్రవాకస్ఫూర్తి-సాక్రమించి।
కుసుమగుచ్ఛంబుల-పసహసింపఁగఁజాలి,
భర్మకుంభములఁజే-పట్టవేర్చి।
మత్తవారణకుంభ-మహిమంబుఛేదించి,
యలఘుపర్వతలీలఁ-జాలకఁజూచి॥

గీ. బాహుమూలంబులోరయుచు-బలసిపొగడు।
కొనివిజృంభించియొప్పుల-కుప్పలగుచు।
మేలువట్టువసిబ్బెంపు-మెఱుఁగుగుబ్బ।
చన్నులలరారెవలశర-చ్ఛంద్రముఖికి॥ ౧౦౨॥

క. లలితాధరమధురసుధా।
రలుగ్రోలఁగఁదలఁచిసుందర-రంబగునాభీ।
బిలమువెడలివచ్చెఁ-చీ।
మలబారనరోమరాజి-మగువకుఁదనరెన్॥ ౧౦౩॥

క. సురకన్యలసురకన్యలు।
గరుడోరగయక్షరాజ-కన్యలునరకే।
న్నరకన్యలెందరైనను।
గరిగమనకుదనుజరాజ-కన్యకుసరియే॥ ౧౦౪॥

క. మొగముసిరిగళముతీరును।
బిగిగుబ్బలబెడగునడుము-పేదరికమహో।
తగవింతింతనితెలుపఁగ।
నగునేనలుమోముపిమ్ము-లయ్యుకునైనన్॥ ౧౦౫॥

క. అనిపొగడఁదగినచక్కని।
తనకన్నియతోసుమాలి-తగభూలోకం।
బునమెలఁగుచునొకచోటం।
గనుగొనిషైరనణుఁబుష్ప-కస్థుఁగుబేరున్॥ ౧౦౬॥

ఉ. నావినియా వినీలకచ-నమ్రతనంజలిసంఘటించిమ।
ద్భావమెఱుంగఁజాలుదువు-భవ్యతపోమహిమంబునన్ జగ।
త్పావనయేను కైకసినిఁ-దథ్యముసుమ్ముసుమాలికూఁతురన్।
హావిరినీదుసన్నిధికి-వచ్చితిమద్గురునాజ్ఞచొప్పునన్॥ ౧౨౨॥

క. మిగిలినకార్యంబెఱుఁగం।
దగుదువునీదివ్యదృష్టిఁ-దాపసయనియ।
మ్మగువవచించినట్లా।
త్మగతంబున నెఱిఁగితపసి-మానినికనియెన్। ౧౨౩॥

సీ. కైకసినీమనో-గతవాంఛయెఱిఁగితి,
పుత్త్రలాభముఁగోరి-పొసఁగనిపుడు।
ననుఁజెందితివినీవు-ననబోఁడితెలియంగ,
వివరింతులెస్సగా-వినుముక్రూర।
మైనసాయంసమ-యమునఁనిప్పుడునన్ను,
వరియించితివిపుత్త్ర-వాంఛఁగాన।
దారుణాకారుల-దారుణశీలురఁ,
గ్రూరకర్ములఁబాప-కుటిలమతుల।

గీ. దారుణాభిజనప్రియ-తములసుతుల।
రక్కసులఁగాంతువనిపల్కె-మౌనిక్కేలు।
దమ్ములుమొగిడ్చినొసలనం-దముగనిలిపి।
పలికెనిట్లనితపసితోఁ-గలువకంటి॥ ౧౨౪॥

క. మునికుంజరనీవలనం।
దనయులనీదృశులఁగాంచుఁ-దగునేయనన।
మ్మునియునియెమత్కులోచిత।
ఘనమతియనుకొడుకుగలుగుఁ-గడపటనీకున్॥ ౧౨౫॥

గీ. వాఁడుధార్మికుఁడతిసాధు-వర్తనుండు।
సర్వశాస్త్రతత్త్వవి-శారదుండు।

పౌలస్త్యబర్ణశాలకు।
లీలావతిచనియెహంస-లీలాగతులన్॥ ౧౧౪॥

క. చనిముని చెంగటలజ్జా।
వనతాననకమలయగుచు-వనితామణియు।
య్యనఁజరణాంగుష్ఠాగ్రం।
బునననిలిఖించుచుండె-ముదమొదగదురన్॥ ౧౧౫॥

క. ఆసమయంబునవంబురు।
హాసనకులదీపకుఁడుహు-తాశననిభతే।
జోసహ్యుఁడగ్నిహోత్రము।
పొసించెన్విప్రవృందు-దంచితనిష్ఠన్॥ ౧౧౬॥

వ. అనంతరంబ ౧౧౭॥

మ. కనియెంజెంగటవిప్రవృందపుడురా-కాచంద్రబింబాననన్।
ఘనవేణింబికవాణిఁగుందరదన-న్నవ్యప్రవాళాధరం।
దనుమధ్యన్మదకుంభికుంభపృథులో-ద్యద్బాహుమూలంకషా।
స్తనభారానమితాంగిహంసగమనన్-దైతేయకన్యామణిన్॥ ౧౧౮

క. కనిసొగసులగనియగున।
ద్దనుజేంద్రకుమారిచక్క-దనమునకెంతే।
మనమునవచ్చెరువడియా।
ముని మోగమునవలతినగవు-మొలువంబలికెన్॥ ౧౧౯॥

క. లలనా తెలియంబలుకుము।
పొలయలుకవహించివల్ల-భున్ వెదకగివన।
స్థలిలోనడాగవచ్చిన।
వలరాయనిసతివొకాక-వనదేవతవో॥ ౧౨౦॥

గీ. తరుణియెవ్వానిముద్దుకూ-తురవునీవు।
వచ్చితెచ్చటినుండినీ-విచ్చటికిని।
యేమికార్యంబుఁదలఁచినీ-విందునిలచి।
తెలుఁగఁబల్కుమునిజముగా-నిందువదన॥ ౧౨౧॥

గీ. వాఁడు రావణుఁడను దశ-వదనుఁ డనఁగ।
నామము వహించె నంతన-న్నలిన ముఖికిఁ।
గుంభకర్ణాహ్వయుం డైన-కొడుకు వొడమె।
నంత రాకా శశూర్పణఖాఖ్య వుట్టె॥ ౧౩౧॥

క. అంత టనుదయించెను గుణ।
వంతుఁడు శాంతుండు ధర్మ-వర్తనుఁడు దయా।
వంతుఁడు విభీషణాఖ్యుఁడ।
నంత సమాఖ్యుండు పశ్చ-మాత్మజుఁడగుచుఁ॥ ౧౩౨॥

వ. దశగ్రీవాదులైన వీరు విశ్రవునిపుత్త్రులది కారణంబుగ రావణకుంభకర్ణ వధంబున నక్లిష్టకర్ముండైన రామునకు బ్రహ్మహత్య ఘటించెనది గావు నందద్దోషశాంతికొఱకు రామేశ్వరలింగ ప్రతిష్ఠాపనంబు గావించి శ్రీరామచంద్రుండు కృతార్థుండయ్యె నిట్లు రామునకు నచ్చోట బ్రహ్మహత్యా మోక్షంబయ్యెనని బ్రహ్మహత్యా విమోచనంబను తీర్థంబయ్యె నందున వగాహనంబుఁ గావించిన బ్రహ్మహత్యా వినాశనంబగు రావణుండు ఛాయారూపంబున నచ్చోట నేటికిం గానంబడుచుండు. ౧౩౩॥

గీ. దాని ముందట నొక మహా-త్తర బిలంబు।
గలదు పాతాళ మార్గమా-బిలమునందు।
రావణవధ ప్రసక్తయౌ-బ్రహ్మహత్య।
నుండు నట్లుగఁ జేసెర-ఘూద్వహుండు॥ ౧౩౪॥

ఆ. ఆబిలంబు మీఁద-నమరంగ దుట్టోపం।
బొక్కటి చెవియందు-ను చితరీతి।
కాలభైరవుని న-ఖండిత శాసను।
నిలిపెఁ దక్షకొఱకు-నృపవరుండు॥ ౧౩౫॥

గీ. భైరవుని శాసనంబున-భయముఁ జెంది।
దారుణోద్యోగ మెడలి యొం-తయుఁ గృశించి।

శాంతచిత్తుండు సద్గుణ-శాలి యతఁడు।
కంబునిభకంఠి మది సంశ-యంబు వలదు॥ ౧౨౬

వ. ఇట్లు దివ్యజ్ఞానసంపన్నుండును, మహానుభావుండును, బ్రహ్మర్షిశేఖరుండును, షడ్గుణైశ్వర్యశాలియునగు విశ్రవుండు సుమాలికన్యయగు నక్కైకసికిం జెప్పి దానిం బరిగ్రహించె నవ్వరారోహయు సౌహార్దవతియు, సౌందర్యవతియు, సౌభాగ్యవతియునై విశ్రవుని డెందంబున కానందంబు సంపాదింపు మ నభిమత సముచితోపచారంబులు గావింపుచుండె నంత నయ్యింతికిం గతిపయకాలంబునకు గర్భంబు నిల్చిన. ౧౨౭

సీ. ఎనలేని వలిగుబ్బ-చనుమొనల్నలు పెక్కె,
సొగసు సైకపుగాను-జూడనయ్యెఁ।
గలికికన్నులయందుఁ-దెలిడాలు రెట్టించె,
వెలిదమ్మిపోలికె-నలరె మోము।
కడునల్లనగు మనే-ర్పడియె లేనూగారు,
తరచు కోరికలు డెం-దమున మొలిచె।
నోపిక లేకని-ట్టూర్పులగ్గలమయ్యె,
నెమ్మనఁ జేమటలు-గ్రగ్గమ్మె సారె।

గీ. పొదలె నెంతయు నలయిక-నిదుర మించె।
నడరెఁ గూర్కులు నడకలు-జడను పడియెఁ।
దళుకు రెప్పలు సోమరి-తనముఁ బూసె।
నెగడె నొక చెల్వు ప్రొద్దులు-నిండె సతికి॥ ౧౨౮

వ. అంత ౧౨౯

మ. కనియెం గ్రైకసి పుత్త్రు నద్భుతమహా-కాయున్ మహోగ్రున్ దశా।
ననువింశద్భుజకాండుఁ గృష్ణవదనుం-దామ్రాధరున్ భీకరున్।
ఘనదంష్ట్రాన్వితు భూమిభారకరుర-క్తశ్మశ్రుకేశు న్నదాం।
ధునిలోకాంతకు నాదితేయవిమతున్-దుర్వృత్తున్ రాక్షసున్॥

నెమ్మి రామేశ్వరంబున-నిలిపి రాముఁ
డొసఁగె వారికిఁ గ్రామంబు-లురుధనంబు॥ ౧౪౦॥

శా. నైవేద్యాదికము రామచంద్రుఁ డొసఁగెన్ - నానావిధగ్రామముల్।
దేవగ్రామమణి రామలింగమునకున్ - దేదీప్యమానంబులౌ।
గ్రైవేయాంగదరత్నకుండలపరి-ష్కారావళుల్ చంద్రికా।
ధావళ్యప్రహసద్దుకూలపటముల్ - దాల్పంగ నిచ్చెం గడున్॥ ౧౪౧॥

వ. ఈయుపాఖ్యానంబు వినినవారికిఁ బఠించినవారికి సకలపాపక్ష
యకరంబగు. శరీరాంతంబున హరిసాయుజ్యంబు సిద్ధించు నని సూ
తుండు శౌనకాదిమహర్షులకు వివరించె॥ ౧౪౨॥

మ. కరుణాసాగర కామదర్పహర లో-కత్రాణదీక్షాధురం
ధరగర్వాంధజలంధరాంధకమహా-దైతేయసంహారని
ర్జరసంసేవితపాదపద్మ మునిరా-జస్వాంతరాజీవసం
చరదిందిందిర యిందుశేఖర సదా-చారప్రతిష్ఠాపకా॥ ౧౪౩॥

క. పుష్కరలోచనలోచన।
పుష్కరపూజావిధాన-భూషితచరణా।
పుష్కరభవముఖమందురం।
పుష్కరనిధిరాజతూణ-భూషాధురీణా॥ ౧౪౪॥

పృథ్వీవృత్తము.
ధరాధరసుతాపయో-ధరవివిక్తకస్తూరికా
స్ఫురత్ప్రమురవాసనా-సురభితోరుదోరంతరా।
ఖరచ్ఛరదసత్సంభా-శరదవరేందుమందాకినీ।
సురద్రుమమరాళభా సుందరీరంగారిక్ష్మపీ॥ ౧౪౫॥

యాగభీరబిలంబున-నణఁగియుండె।
బ్రహ్మవిదులార రావణ-బ్రహ్మహత్య॥ ౧౩౬॥

సీ. శ్రీరామనాధున-క్షేణమునవనిశంబు,
నిందు వేడుకతోడ-నుండు గౌరి।
యుభయపార్శ్వములందు-నుండి సేవింతురు,
భక్తిచేఁ జంద్రుండు-భాస్కరుండు।
మొలవహ్ని వసించు-ముదమునఁ దూరుపు,
మొదలైనదిశలందు-గదిసి వరుస।
నమరనాయకముఖ్య-లష్టదిక్పాలకుల్,
వర్తింపుదురుహృష్ట-వదనులగుచు।

గీ. భవునితనయులు గణనాద-బాహులేయు।
లిద్దఱుభజింపు చుందుర-హీనభక్తిఁ।
బరమమాహేశ్వరులు వీర-భద్రముఖులు।
తగినయెడలవసింతురా వరముతోడ॥ ౧౩౭॥

భుజంగప్రయాతము

సురల్పన్నగుల్ దాప-సుల్ చారణుల్కి-।
న్నరుల్సిద్ధసాధ్యాది-నాకౌకసుల్ ద।
త్పరత్వంబునన్నంత-త్రిశూలిరామే।
శ్వరుం గొల్తురిష్టార్ధ-సంసిద్ధికర్తై॥ ౧౩౮॥

క సరయూయమునాగంగా।
సరస్వతుల్ రామనాధు-జగదారాధ్యుం।
బరమేశు సేతువునఁ ద।
త్పరతభజించెన్ స్వకీయ-పాపమ్ముకొఱకై॥ ౧౩౯॥

గీ భువనసుతు రామనాధునిఁ-బూజసేయు।
పూజకులశ్రోత్రియులువిప్ర-పుంగవులను।

భవహరముగు రామేశ।
స్తవరాజంబిది వినుండు-శ్రద్ధాయుక్తిన్॥ ౩॥

క. శ్రీపతి రాముఁడు లింగ।
స్థాపన మొనరించియందు-సర్వేశ్వరుగా।
రీపతినిఁ బాపహరుఁగరు।
ణాపరు రామేశుఁ బొగడె-భక్తి దలిర్పన్॥ ౪॥

గీ. మఱియు సౌమిత్రియును లోక-మాన్య జాన।
కియును సుగ్రీవముఖులైన-కీశవరులుఁ।
గమలజాదిసుపర్వుల-గస్త్యముఖ్య।
మునులు వేర్వేఱఁ బొగడిరి-ల్లను చుశివుని॥ ౫॥

వ. రాఘవుం డిట్లనియె. ౬॥

క. ప్రొముక్కు-మహాత్మునకజునకు।
ప్రొముక్కు-మహామాయునకున-మోఘేచ్ఛునకున్।
ప్రొముక్కు-త్రిశూలికిభవునకు।
ప్రొముక్కు-మహేశునకుఁబంచ-ముఖునకునీకున్॥ ౭॥

క. హరిభుజంగమపరివృఢ।
హరికినిజకింకరార్తి-హరికిహిమరు।
గ్ధారికిసుమాయుధారికిఁ।
జేరి ప్రణామములునీకుఁ-జేసెదనభవా॥ ౮.

సీ. అఖిలరూపునకుదే-వాదిదేవునకుశా,
శ్వతునకుసాక్షికి-శంకరునకు।
వేదాంతవేద్యున-కాదిశూన్యునకువి,
జ్ఞానదాయకునకు-శంభునకును।
నందివాహనునకా-నందపూర్ణునకువి,
శ్వాధీశ్వరునకుఁబ-రాకృతికిని।

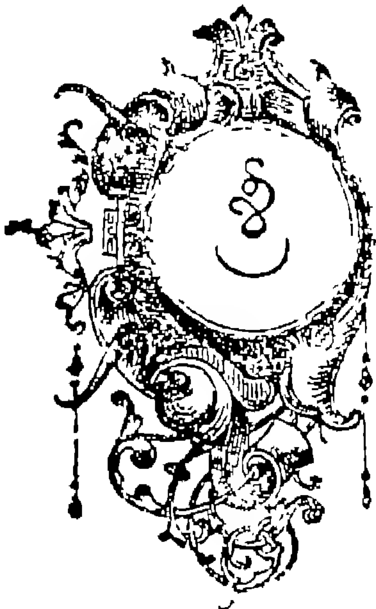
గద్య:— ఇది శ్రీమదుమామహేశ్వర కరుణాకటాక్షవీక్షాపాత్ర, యేనుగ లచ్చయామాత్యపౌత్ర తిమ్మనామాత్యపుత్త్రి, వివిధ విద్వజ్జనవిధేయ, లక్ష్మణకవినామధేయ ప్రణీతంబయిన రామేశ్వరమాహాత్మ్యంబను మహాప్రబంధమునందు ద్వితీయాశ్వాసము.

శ్రీ. శ్రీ శ్రీ.

శ్రీరస్తు.

రామేశ్వరమాహాత్మ్యము.

చతుర్థాశ్వాసము.

మల్లనమంత్రిమనః।
కామితఫలదాయికల్ప-కద్రుమశుభకృ।
న్నామగురుజానపల్లీ।
ధామా మల్లేశలింగ-ధరణీశతాంగా॥ ౧॥

వ. అవధరింపుము శౌనకాదిమహర్షులకు సూతుండిట్లనియె. ౨॥

క. అవనిసురులారయిప్పుడు।
వివరించెద నేను మీకు-విస్పష్టముగా।

పతయేచతస్కరాణాం।
పతయేరుద్రాయసాధు-పతయేస్తునమః॥ ౧౩॥

గీ. కర్తవశమున నెక్కుడై-కప్పెడజనింతు।
వచటనచ్చట నాకునీ-యంఘ్రికమల।
భక్తిసిద్ధించుగాతగో-పతితురంగ।
యిందురేఖోత్తమాంగ రా-మేశలింగ॥ ౧౪॥

క. వేదాచారాభిరతియు।
వేదాన్యవిరుద్ధమార్గ-విముఖతయునుసం।
పాదింపుము నాకుఁగృపా।
మేదురవీక్షణము చేత-మీనాంకహరా॥ ౧౫॥

పంచచామరము.

హరాసురాద్రిచాపపాప-హారినామధేయశం।
కరాకరాంచితత్రిశూల-కాలకాలనీలకం।
ధరాధరాశతాంగతార-తారహారతారకా।
మరాళహీరగౌరధీర-మాన్యనీకుమ్రొక్కెదన్॥ ౧౬॥

గీ. పరమకారణశంకర-ఫాలనయన।
గిరిసుతాకుచకుంకుమాం-కితసువక్ష।
విశ్వనాయక రామేశ-విషమబుద్ధి।
మాన్పసన్నతియొసఁగుము-మదనమదన॥ ౧౭

మత్తకోకిల.

నీలలోహితపార్వతీప్రియ-నిమ్నగాధరధూర్జటీ।
ఫాలలోచనదాససంసృతి-బంధమోచనసంస్మృతీ।
శూలహస్తనిరస్తమాయవి శుద్ధరూపకృపానిధీ।
బాలచంద్రకిరీటనీపద-భక్తినాకునొసంగుమీ॥ ౧౮॥

వ. సీతాదేవియిట్లనియె. ౧౯॥

తోటకవృత్తము.

దితిజాంతకవిశ్వప-తీశరణా।

భక్తభయచ్ఛేద-పరమకారణపాద,
పద్మరేణునకుస-ద్బాంధవునకు।
గీ, భర్గునకుఘోరపాతక-భంజనునకు।
గాలకాలునకద్భుత-శీలునకును।
గాలునకుశర్వునకునీల-కంధరునకు।
రామనాథేశునకునీకుఁ-బ్రణుతి సేతు॥ ౯॥

వ అవిద్యానిహంతకుం బాపహరునకు, సంసారసంతాప శాంతిహేతునకు మదీయబ్రహ్మహత్యావినాశకిం బార్వతీ నాథునకుం గైలాస నిలయునకు, గంగాధరునకు, విరూపాక్షునకు నిరాకృతరసాపదునకుం బినాకపాణికి, మదనహరునకుం బునఃపునఃప్రణామంబులుగావింతు. ౧౦.

వ. లక్ష్మణుండిట్లనియె॥ ౧౧॥

సీ. రామనాథాయపు-రచ్ఛిదేశంభవే,
పరమేశ్వరాయతు-భ్యంనమోస్తు।
పర్వతకన్యకా-పతయేనమోస్తుతే,
నాగేంద్రముఖగుహ-నందనాయ।
రవిశశివహ్ని నే-త్రాయకపర్దినే,
దేవాయసోమాయ-తేనమోస్తు,
కరుణార్ణవాయమా-ర్కండేయభవభిదే,
విభవేనమస్తేక-విస్తుతాయ।
గీ సాక్షిణేనమఉగ్రాయ-శంకరాయ।
నీలకంఠాయభీమాయ-నిర్మలాయ।
శూలినేసకలజ్ఞాయ-సుదిరాయ।
మదనవీర్యహరాయన-మశ్శివాయ॥ ౧౨॥

క. క్రతుపురుషాయగణాద్యధి।
పతయేవరదాయదుర్గ-భాయవనానాం॥

వ. నలుండిట్లనియె ౩౦॥

క. జలజాసనహరిరుద్రులు।
వలనుగ నెవ్వానిమాయ-వర్తింతురని।
ర్మలరూపునతనిమాయా।
విలసనవిరహితుని రామ-విభునిఁదలంతున్॥ ౩౧॥

వ. కుముదుండిట్లనియె. ౩౨॥

క. నానాజగదుద్గతికిఁ బ్ర।
ధానము కారణమటంచుఁ-దగఁ జెప్పిరియో।
వ్వాని నెఱుంగక బుధులని।
దానాత్ముని వానిఁదలఁచె-దన్ రామేశున్॥ ౩౩

వ. పనసుండిట్లనియె. ౩౪॥

గీ. పొసఁగ నెవ్వానిమాయచేఁ-బొడమె జాగ్ర।
దాదివిశ్వప్రపంచమ-త్యద్భుతముగ।
నతనివిజ్ఞానఘను జాగ్ర-దాదిరహితు।
రామనాథుని సేవింతుఁ-బ్రేమ మెసఁగ॥ ౩౫॥

వ. గజుండిట్లనియె. ౩౬॥

గీ. కారణాత్మకు నెవ్వనిఁ-గానలేక।
కడగిపరమాణువులు జగ-త్కారణమని।
తార్కికులు గలహింతు రా-తని సుఖాత్ము।
నాత్మరూపుని రామేశు-నాశ్రయింతు॥ ౩౭॥

వ. గవాక్షుండిట్లనియె ౩౮॥

గీ. పటుతరాజ్ఞానపాశని-బద్ధనరులఁ।
బాశముక్తులఁ గావించు-పరమగురుని।
రామనాథుని శాంతుశ-రణ్యు శివుని।
రక్షకునిఁ జేరి కొల్తుని-రంతరంబు॥ ౩౯॥

వ. గవయుండిట్లనియె ౪౦॥

గతపాలకనిత్యవి-కాసనిధీ।
నతినీకురచించెద-నాకెపుడుం।
బతిభక్తియొసంగుము-భవ్యమతీ॥ ౨౦॥

వ. హనుమంతుం డిట్లనియె ౨౧॥

గీ. దేవదేవజగన్నాథ-దీనపాల।
రామనాథకృపాధార-రాజమకుట।
తావకీనపదాంబుజ-ద్వయమునందుఁ।
బట్టువడుగాతనిశ్చల భక్తినాకు। ౨౨॥

క. నానాప్రపంచసత్తా।
భానము లెవ్వానివిడిచి-భాసిల్లవుత।
ధ్యానాత్ము రామనాథును।
మానాయకుఁగొల్తునెపుడు-మానసవీధిన్॥ ౨౩॥

వ. అంగదుఁ డిట్లనియె ౨౪॥

గీ. వెలుఁగునెవ్వానివెలుఁగున-విశ్వమెల్ల।
వెలుఁగదిజగమెవ్వాని-వెలుఁగులేక।
అట్టిరామేశునకుభయ-హరునకమర।
వంద్యునకుశంభునకునీకు-వందనంబు॥ ౨౫॥

వ జాంబవంతుం డిట్లనియె. ౨౬॥

క. మానుగనేపరమేశ్వరు।
నానందముగనుటచేస-మస్తానందం।
బైనెగడునమ్మహాత్ముస।
దానందుని రామనాథు-నాత్మభజింతున్॥ ౨౭॥

వ. నీలుండిట్లనియె. ౨౮॥

ఆ. దేశకాలభేద-దిగభిన్నమేవస్తు।
వద్వితీయమగుచు-నమరునెద్ది।
అట్టిభేదవిరహి-తాత్మునీశ్వరురామ।
నాథునభవులోక-నాథుఁగొల్తు॥ ౨౯॥

చున్న నన్నుద్ధరింపుము-తూర్జితాంగ।
వృషభరాజతురంగ రా-మేశలింగ॥ ౪౬॥

వ. విభీషణుం డిట్లనియె. ౪౭॥

మ. జననవ్యాఘ్రము పాపసింహమతిదు-ష్టవ్యాధిచోరంబు నా।
శనసర్పాకులమింద్రియార్థనగమీ-ర్ష్యాపర్ణముల్ బాల్యయా।
వనకూపంబును భీతికంటకము దు-ర్వారోగ్రసంసారకా।
ననముం జొచ్చితి ధర్మమార్గము జగ-న్నాథా కృపం జూపవే॥ ౪౮॥

వ. సర్వవానరులిట్లనిరి.

శా. పాపం బెల్లెడఁ గూర్చి ఖేదము జనిం-పక్ యోనులం బుట్టికుం।
భీపాకాదిదురంతదుర్గతులనొ-ప్పిం జెందియా పిమ్మటం।
బాహోత్కృష్టనికృష్టయోనితతులం-బల్మారు జన్మించిని।
త్యాపన్నత్వము సంగ్రహించితిమి దే-వా మమ్ము రక్షింపవే॥ ౫౦॥

గీ. ఘోరగంభీరసంసార-కూపగతుల।
జడులవివశులదీనుల-చపలమతుల।
కడున నాధులమ మునీవు-కరుణఁ జూచి।
కావవేయీశ రామేశ-గగనకేశ॥ ౫౧॥

స్రగ్విణీమిళితభుజంగప్రయాతము.

హరా! భక్తమందార-యా-పన్నరక్షా।
పరా! ముక్తసంగాకృ-పా-ముగచర్మాం।
బరా! శుక్తిముక్తాప్ర-భా-శోభితాంగా।
పరా! వ్యక్తచిన్మాత్ర-భా-వాంపురీశా॥ ౫౨॥

క. రక్షింపుము కరుణార్ణవ।
రక్షింపుము దీనపాల-రాజకిరీటీ।
రక్షింపుము భువనేశ్వర।
రక్షింపుము మమ్ము దేవ-రామేశశివా॥ ౫౩॥

వ. బ్రహ్మ యిట్లనియె ౫౪॥

ఉత్సాహము

ధ్వస్తపురపిశాచరుఁడు సు-ధాకరార్ధమౌళి స్వ।
ధ్వస్తవిఘ్నవిశ్వనాథు-నాగమాంతవేద్యు న।
ధ్వస్తరోగ సుజనగమ్యు-నాదిదేవు నీశ్వరుం।
బ్రస్తుతింతు రామనాథుఁ-బార్వతీమనోహరున్॥ ౪౧॥

వ. శరభుండిట్లనియె ౪౨॥

ఆ. పరమరేణు వాత్మ-పరమార్థ మనుచు నె।
వ్వాని మోహశక్తి-వశముఁ జెంది।
పలుకుదురు విరుద్ధ-భావు లప్రమత్తు।
రామనాథు నమిత-ధాము నెంతు॥ ౪౩॥

వ. గంధమాదనుండిట్లనియె

భుజంగప్రయాతము.

సమస్తాఘసంఘాత-శాంత్యర్థ మంబా।
సమేతుం గణాధీశుఁ-జంద్రార్ధమౌళిన్।
రమానాథబాణున్ సు-రత్రాణదక్షున్।
నమత్సేవధిన్ రామ-నాథున్ భజింతున్॥ ౪౪॥

వ. సుగ్రీవుండిట్లనియె ౪౫॥

సీ. జన్మజరామృత్యు సలిలప్రపూరంబు,
సంతాపబడబాగ్ని-సంకులంబు।
దారపుత్రక్షేత్ర-ధనవీచికాకరంబు,
దుష్టరోగవ్యాళ-దుస్సహంబు।
కామాదిపరిపంథి-గణఘోరమకరంబు,
విషయస్పృహాఫేన-విలసనంబు।
బహుళదారుణవిప-త్పాఠీనవారంబు,
మజ్జదజాండకుం-భవ్రజంబు।

గీ. భవదుదారపదాంభోజ భక్తిపార।
మనఁగఁదగు భవజలరాశి-యందు మునుఁగు।

నీకునంజలిఁ గావింతు - నిష్ఠతోడఁ ।
గరుణఁ జూడుము భువనేశ - కలుషనాశ ॥ ౬౫ ॥

వ. సోముండిట్లనియె. ౬౬ ।

క. శూలికిఁ గుణశాలికిఁ ఫణి ।
మాలికి శశిమౌళికిన్స - మంచితభసితో ।
ద్ధూళితునకుఁ బాలితది ।
క్పాలకునకు రామనాథ - భవునకు జేజే ॥ ౬౭ ॥

వ. అగ్ని యిట్లనియె. ౬౮ ।

మాలిని. హరిహయముఖదిక్పా - లావళీభర్మమౌళి ।
స్ఫురదురుమణితేజః పుంజనీరాజితాంఘ్రిన్ ।
తరుణశిశిరభానూ - త్తంసు దిగ్వాసు నీశున్ ।
నిరతము మదినుంతు - న్నిష్ఠతో రామనాథున్ ॥ ౬౯ ॥

వ. వాయువిట్లనియె. ౭౦ ।

క. హరునకు హరిరూపునకుం ।
బరమాత్మకు వ్యాఘ్రచర్మ - పటునకు రామే ।
శ్వరునకును నీకుఁ బ్రణామం ।
బురుకృపతో నాకభీష్ట - మొసఁగుము రుద్రా ॥ ౭౧ ॥

వ. బృహస్పతి యిట్లనియె. ౭౨.

క. చింతాతీతాత్మునకున్ ।
హంతా సాక్షికినిఁ బ్రత్య - గద్వయునకు మా ।
కాంతునకు వందనంబులు ।
భ్రాంతినివృత్తికి నొనర్తు - రామేశునకున్ ॥ ౭౩ ॥

కందమిళితమణిగణనికరవృత్తము.

జలరుహభవనుత - చరణక । మలని ।
ర్మలగుణమణిగణ - మదనమదహరా ।
వలయితవిషధర - వరగిరి । నిలయా ।
నెలకొని కొలిచెద - నినుమదిశుభదా ॥ ౭౪ ॥

గీ. కవిజనస్తుతయేణాంక-కలితచూడ।
యీశలక్ష్మీశసఖహారి-దీశవంద్య।
సదయకలిహరహాటలబ-సర్వకామ।
సకలభవప్రణవాత్మక-శరణుశరణు॥ ౫౫॥

వ. ఇంద్రుండిట్లనియె ౫౬॥

గీ. ఏమహాత్మునిశక్తిభ-క్తిప్తధాత్రి।
విశ్వమాతయుమాదేవి-వేదమూర్తి।
యతనిజగదేకనాయకు-నమితతేజు।
శంకరునిరామనాథుని-సంస్మరింతు॥ ౫౭॥

వ. యముండిట్లనియె. ౫౮॥

క. సూనులుగజముఖగుహులె।
వానికివృషభేశ్వరుండు-వాహనమతనిన్।
శ్రీనిధిరామేశ్వరున।
జ్ఞాననివృత్తికిభజింతు-జగదేకగురున్॥ ౫౯॥

వ. వరుణుండిట్లనియె. ౬౦॥

క. పూనిమృకండునిసుతుఁడె।
వానింబూజించివైభ-వమునఁగ్రాంతా।
ధీనుఁడుగాఁడద్దేవుని।
దానందునిఁదలఁతుమృత్యు-హరురామేశున్॥ ౬౧॥

వ. కుబేరుండిట్లనియె ౬౨॥

క. లాకారుణదేహునకుం।
జక్షుశ్శ్రుతికుండలునకు-సర్వేశునకున్।
రక్షకునకురామేశున।
కక్షరునకుఁబ్రణుతిసేతు-నచలితభక్తిన్॥ ౬౩॥

వ. ఆదిత్యుండిట్లనియె. ౬౪॥

గీ. రామనాథమహాదేవ-సోమచూడ।
దక్షయజ్ఞవినాశన-భర్గరూప।

కనుఁగొన మోక్షహేతువులు - గావటు గాన విరక్తిఁ గోరెదన్।
ఘనకృప నాకొసంగుము జ - గచ్ఛుభదాయక రామ నాయకా॥ ౧౪॥

వ. విశ్వామిత్రుం డిట్లనియె. ౧౫॥

చ. మఱిఁ జొరవిన్న శాస్త్రమత - మర్మములం జదువంగఁ బడ్డబ్రా।
జదువులు నిష్ఫలంబులగు - సత్యము మర్త్యునకెట్లెఱన్న వ।
త్పదజలజాత నిశ్చలిత - భక్తి మహత్త్వము లేని వానికిన్।
సదమల బోధరూప శివ - శర్వ మహేశ్వర రామ వేశ్వరా॥ ౧౬॥

వ. గంధర్వులిట్లనిరి ౧౭॥

శా. ఆనందాత్మక రామ నాథ భవదీ - యాంఘ్రిద్వయీ వందన।
ధ్యానాసక్తులు గాని మానవులకుం - దథ్యంబుగా నేరికిన్।
దానంబుల్ మఖముల్ తపోనియమముల్ - ధర్మంబులున్నిష్ఠలున్।
స్నానాతీర్థనిమజ్జనప్రముఖపు - ణ్యంబులున్ - వ్యర్థముల్॥ ౧౮॥

వ. వసిష్ఠుం డిట్లనియె. ౧౯॥

ఉ. పాపములాచరించియును - బాయక మర్త్యుఁడు రామనాథుని।
న్నోపికఁ జేరి భక్తిభర - ముల్లసిలం బ్రణమిల్లె నేనితా।
త్పాపసమూహమంబు సహ - బాంధవబంధురదీప్తిపుంజని।
ర్వ్యాపిత ఘోరసంతమస - రాశిగతిన్ లయమొందు గొబ్బునన్॥ ౨౦॥

వ. అత్రియిట్లనియె ౨౧॥

క. రామేశ నిన్నుఁ జూచి ప్ర।
ణామముఁ గావించి కేలు చు - నరుఁడు రబాధా।
ధామము సుమాతృగర్భగు।
హామధ్యము మగుడఁ జొరక - నమృతము జెందున్॥ ౨౨॥

గీ. జనుఁడు నినుఁ జేరి మ్రొక్కు చుం - దనరు గుబంధు।
వర్గముల నెవ్వఁడు దలంచు - వారి దురిత।
వినహితులఁ జేయు ననఁగ న - న్నరుఁడు ధన్యుఁ।
డగుట చిత్రమె రామేశ - యభ్రకేశ॥ ౨౩॥

లయగ్రాహి.

కేశవచతుర్ముఖసు-రేశనుతపాదభవ-పాశహరవిష్ణుపద-కేశరవినక్షు।
త్రేశశిఖిలోచనగి-రీశకుసుమాయుధవి-నాశమునిమానసని-వేశజననాది।
క్లేశభయకాననహు-తాశనజటీధరజి-తాశవలయాకృతబిలేశయవతీరా
మేశశరదిందుఘన-కాశనిభదేహపల-లాశమదభంజనని-రీశనినుగొల్తున్
వ. శుక్రుండిట్లనియె. ౨౬॥

ఆ. సుకృతియోగిలభ్య-నకుమహామాత్రార్థ।
రూపునకుసదాగ్ర్య-పాపరునకు।
ద్వైతహీనునకుగు-ణాతీతునకురామ।
నాధదేవునకునో-నర్తునతులు॥ ౨౭॥

వ. అశ్వినేయులిట్లనిరి. ౨౮॥

ఆ. పరమయోగిహృదయ-పద్మములనాత్మభా।
వమునవెలుఁగుచున్న-వానిశివుని।
విభునననన్యభాస-వేద్యునీశ్వరరామ।
నాథుఁగొల్చెదముబ్ర-హ్మాముకలన॥ ౨౯॥

వ. అగస్త్యుండిట్లనియె ౩౦॥

గీ. ఆదిదేవమహాదేవ-యనఘవిశ్వ।
నాథయవ్యయశివరామ-నాథదేవ।
యంబికానాథవృషభాంక-హరక్షమింపు।
మస్మదపరాధసాహస్ర-మనురవంద్య॥ ౩౧॥

క. దారాపత్యక్షేత్రా।
గారద్రవిణములయెడన-ఖండితకరుణా।
ధారయహంకారమమమ।
కారములేకుండఁజాకుఁ-గరుణింపఁగదే॥ ౩౨॥

వ. సుతీక్ష్ణుండిట్లనియె. ౩౩॥

చ. ధనములురత్నసంతతులు-ధాన్యములున్సతమిత్రవర్గముల్।
వనితలుగోగణంబులును-వస్త్రచయంబునుక్షేత్రగేహముల్।

నన్నుఁ జేర్చుము సచ్చిదా-నందమయవి।
రాజితనిజాంఘ్రికమలంబు-రామనాథ॥ ౧౦౨॥

వ. గంధర్వులిట్లనిరి. ౧౦౩॥

గీ. దుఃఖకల్లోలమాలికా-దుస్తరోగ్ర।
పారరహితభవాంబుధి-బడినమాకుఁ।
దావకపదాంబురుహభక్తి-తరణిదక్క।
నన్యగతిలేదు రామేశ-హరగిరీశ॥ ౧౦౪॥

వ. కిన్నరులిట్లనిరి. ౧౦౫॥

క. ఆమయశార్దూలభయో।
ద్దామభవాటవిని వెతలఁ-దగిలినమాకున్।
రామేశ్వరలింగ మముని।
స్తోమార్చిత మంచిత్రోవఁ-జూపుము కరుణన్॥ ౧౦౬॥

వ. యక్షులిట్లనిరి. ౧౦౭॥

గీ. రామనాథేశ యింద్రియా-రాతులధిక।
దర్పమున నేచుచున్నారు-తాళలేము।
వారినణఁగించి విజయమొంద-వలయుఁగానఁ।
గరుణదీపింపఁ బాసట-గమ్ము నీవు॥ ౧౦౮॥

వ. నాగేంద్రులిట్లనిరి. ౧౦౯॥

గీ. నీమహత్వమచింత్యంబు-నీలకంఠ।
యల్పమతులము మేము మ-హానుభావ।
యెట్లు నుతి సేయఁగలము ని-న్నెందు చూడ।
ప్రణుతిఁగావించెదము నీకు-రామనాథ॥ ౧౧౦॥

వ. కింపురుషులిట్లనిరి. ౧౧౧॥

క. కట్టువడి వివిధయోనులఁ।
బుట్టుచు గిట్టుచును వెతలఁ-బొందితిమహహా।

వ. గౌతముండిట్లనియె. ౯౪॥

మాలిని. ఇదిపరమరహస్యం-బెప్పుడుం దావకాంచ|
త్పదకమలసపర్యా-తత్పరుం డైనవానిం|
జెదరనిదృఢభక్తిం-జేరి సేవింతు వారుం|
బొదలుదురుకృతార్థీ-భూతులై రామనాథా॥ ౯౫॥

గీ. ఎఱుఁగఁదగునిన్ను నిర్మల-హృదయులైన|
వివిధ వేదాంత వాక్యార్థ-విదులచేత|
భ్రాంతి దేరంగ సర్వశా-స్త్రములు విడిచి|
గొల్వవలెనిన్ను రామేశ-సుధరచాప॥ ౯౬॥

వ. వ్యాసుండిట్లనియె ౯౭॥

రథోద్ధతావృత్తము.
దీనపాలభవ-దీయసత్పద|
ధ్యానసంహృతస-మస్తపాపుఁడై|
మానవుండజును-మాయితున్నయం|
భానుఁ జెందుముని-భావితున్ననున్॥ ౯౮॥

చ. వ్రతములునోచ నేలయుప-వాసములుండఁగ నేల శాస్త్రిప|
ఠితులెఱుఁగంగ నేల నిర-తంబును గంగమునుంగ నేల స|
త్క్రతువులు సేయ నేల ఫణి-రాజవిభూషణ రామనాథ శా|
శ్వతునకు బోధకారణభ-వత్పదసేవకులైనవారికిన్॥ ౯౯॥

గీ. రమ్యభోగాపవర్గప్ర-దంబు|
ఘోరపాదికనరకని-వారకంబు|
తారకంబిట్టినీపద-ద్వంద్వభజన|
మేలుపడ నాదురసికుఁడు-హేమభూష॥ ౧౦౦॥

వ. అంగదుండిట్లనియె. ౧౦౧॥

గీ. విశ్వనాయకమంత్రాణ-విలయవేళ|
గౌరితోఁగూడనీవు శీఘ్రముగ వచ్చి|

వ. సాధ్యులిట్లనిరి.

గీ. స్వాతిరిక్తవిహీను నా-ద్యంతరహితు।
విశ్వసత్తాప్రదాయకు-విగతమోహు।
సేవకాజ్ఞానఖేదను-దేవునభవు।
స్వామినర్చించెదము భక్తి-రామనాథు॥ ౧౨౧॥

విద్యున్మాలావృత్తము.
శ్రీరామేశా-చిన్మాత్రాత్మా।
ధీరోపాశ్యా-ధీమధ్యస్థా।
గౌరీనాథా-కంఠేకాలా।
శ్రీరమ్యాంగా-జేజేనీకున్॥ ౧౨౨॥

వ. వానరులిట్లనిరి. ౧౨౩॥

సీ. సచ్చిదానందుని-శ్చలునద్వితీయున,
నంగుని బ్రహ్మాత్ము-సంగశూన్యు।
నవికారు నాదిమ-ధ్యాంతవర్జితుఁ బరి,
శుద్ధు సనాతను-బుద్ధు నంత।
తిక్షాదిజగదేక-సాక్షి ననంతుఁ బ,
రామృతరూపు స్వ-యంప్రకాశు।
నప్రమేయు నచింత్య-ననఘు నావిర్భావ,
సంకోచరహితువి-జ్ఞానకరుని।

గీ. నిత్యనిర్లేపు నిష్కళు-నిరుపమాను।
విగతకర్మభూమానందు-విభుమహాత్ము।
దేవు రామేశు నెపుడుఁ జిం-తించెదము స।
మస్తపాపక్షితికిమాన-సాబ్జసీమ॥ ౧౨౪॥

స్రగ్ధర.
శ్రీరామేశున్ రమేశా-ర్చితచరణుఁ గృపా-సింధుబశ్యల్లలాటున్।
గౌరీవక్షోజలిప్తా-గరుసురభితవ-క్షస్థలున్ వ్యోమకేశున్।

పుట్టువుచావునుమాన్పను।
మట్టుగ రామేశలింగ-మధివాసంగా॥ ౧౧౨॥

చతుర్విధకందము.

శ్రీరామనాథసరసవి।
హారాకరుణాసముద్ర-యాశ్రితవరదా।
గౌరీశ సౌమ్యవదనవు।
రారీహరశరణుశరణు-హరిసుతచరణా॥ ౧౧౩॥

వ. విద్యాధరులిట్లనిరి ౧౧౪॥

క. శతధృతిసారథికి శివా।
పతికినసంగునకువృషభ-పతికేతునకున్।
శితికంధరునకునీకును।
నతులొనరించెదము రామ-నాథమహేశా॥ ౧౧౫॥

వ వసువులిట్లనిరి. ౧౧౬॥

క గణబృందపూజితాంఘ్రికి।
గణనాథునకమరనిమ్న-గాధరునకుని।
ర్గుణునకు రామేశ్వరునకుఁ।
బ్రణామమిదెనీకుమ్ముఁ-బాలింపుశివా॥ ౧౧౭॥

వ. విశ్వదేవతలిట్లనిరి. ౧౧౮॥

గీ. జ్ఞప్తిమాత్రైకనిష్ఠతా-సంయములకుఁ।
బునరుదయశూన్యమగునట్టి-భూయమిచ్చు।
వానికినివాంబునకునీకు-వందనంబు।
ప్రేమమునమమ్మురక్షింపు-రామనాథ॥ ౧౧౯॥

గీ. తత్త్వములకెల్లను త్తిమ-తత్త్వమగుచు।
వస్తుతత్త్వస్వరూపుఁడౌ-వానిసాధ।
నాంతరాపేక్షలేకస్వ-యంప్రకాశుఁ।
డైనరామేశుఁగొల్చెద-ననుదినంబు॥ ౧౨౦॥

వలన శబ్దస్పర్శగుణకంబగు వాయువు జనించె, వాయువువలన శబ్దస్పర్శరూప గుణకంబగు నగ్నిపొడమె, నగ్నివలన శబ్దస్పర్శ రూపరసగుణకంబగు జలంబుదయించె, జలంబువలన శబ్దస్పర్శ రూపరసగంధగుణకంబగు పృథివీభూతంబు జనించె నిట్టి పంచ సూక్ష్మభూతంబుల సత్త్వగుణసమష్టిభాగంబున మనోబుద్ధిచిత్తాహం కారాత్మకంబగు నంతఃకరణంబు సృజింపంబడియె. సత్త్వగుణవ్య ష్టిభాగంబున శ్రోత్రత్వక్చక్షుర్జిహ్వాఘ్రాణంబులన శబ్దస్పర్శ రూపరసగంధగ్రాహకంబులగు పంచజ్ఞానేంద్రియంబులుద్భవించె. రజోగుణసమష్టిభాగంబునం బ్రాణాపానవ్యానోదానసమానంబు లనం బంచప్రాణంబులు జనించె రజోగుణ వ్యష్టిభాగంబున వాక్పాణిపాదపాయూపస్థంబులన వచనాదానగమన విసర్గానంద విషయకంబులగు పంచ కర్మేంద్రియంబులు సంభ వించె నిట్టి జ్ఞానకర్మేంద్రియ దశకంబును, ప్రాణ పంచకం బును, మనోబుద్ధి ద్వయంబును, సప్తదశకం బగు లింగశరీ రం బయ్యె. సూక్ష్మ భూతంబు లైదునుం బంచీకృతంబులై స్థూలంబులనంబరగ నీస్థూల భూతపంచకంబువలనం జతుర్దశ లోక సహితంబును, సమస్తద్వీపసమన్వితంబును, మేరుమందరహిమవ దాది పర్వత సంయుక్తంబును, దేవ దానవ నర పశు పక్షి మృ గాది జంతుసమేతంబును, బహువిధ స్థావర సంకులంబును, విచి త్రంబునునగు బ్రహ్మాండంబుసంభవించె. రజోగుణంబున బ్రహ్మవై సృజియింతువు సత్త్వగుణంబున విష్ణుండవై పాలింతువు త మోగుణంబున రుద్రుండవై హరింతువు. నీవ జాగ్రత్స్వప్నసుషు ప్త్యవస్థాత్రయంబును, స్థూలసూక్ష్మ కారణ దేహాభిమానంబువహిం చి విశ్వతైజసప్రాజ్ఞ నామంబులు ధరించి క్రీడింతువు. పారా వారంబునం దరంగంబుల చందంబున, గగనంబున మేఘంబులతె రంగునం బతంగబింబంబునం బ్రభలకరణి ననేక నామరూపచరా

రారాజజ్జహ్నుకన్యా-ప్రవిమలకుసుమ-స్రఙ్మనోహారిమాళికా।
క్షీరస్వచ్ఛాంగునర్చిం-చెదము హృదయరా-జీవమధ్యోపవిష్టున్॥
కందగర్భితగీతము.

ధరణిరథశైలకార్ముక।-పరమపురుష।
నాగభూష-పర్వతశర-జా। సురవర।
సదయహృదయమృగ। ధరని-శ్చలగుణగణ।
శశ-ధరసుకిరీటా॥ వృష-స్వామితురగ॥ ౧౨౬॥

మ. మునిహృత్పద్మవిహారహారశరదం-భోదస్ఫురత్కాయకా।
యనదైతేయవిశాలశాలశిఖినే-త్రాస్త్రేక్షుకోదండదం।
డనభీవర్జితభృత్యభృత్యధికరూ-ఢస్వాంతరాజీవజీ।
వనదాంచద్గిరిభాసభాసముదయ-వ్యాప్తాఖిలాశాంతకా॥ ౧౨౭।

సీ. రామేశ మేశని-రంతరదపూజిత,
జితపురాసురసురా-ర్చితసుచరణ।
రణభయంకరకర-ప్రవిలసత్సారంగ,
రంగద్గవేంద్రతు-రంగరాజ।
రాజశేఖరఖలా-రాతిదోషవిదార,
దారసంత్యక్తశ-రీరభాగ।
భాగమనీరుద్ధ-బహుసూర్యసూర్యజ,
దినకరకరటీకృ-త్తికృతవసన।

గీ. సనకముఖమునిరంజన-జనవరహిత।
హితసదాచారచారణ-స్తుతవిహార।
హారదహిపాలపాలనా-యత్తచిత్త।
చిత్తభవభూతివిలసిత-సితనిజాంగ॥ ౧౨౮॥

వ. దేవా! నీవు నిత్యముక్తుండవు నవిప్రియుండవు నద్వితీయుండ
వయ్యును నిజమాయాసమావేశంబున నవ్యాకృతాత్ముండవయితివి
యిట్టి నీవలన శబ్దగుణకంబగు నాకాశంబుపుట్టె, నాకాశంబు

వక్షరాక్షరపురుషులకన్న నుత్తమపురుషుండవు అమాయుండవు
మాయివి. సగుణుండవగుణుండవు జీవుండవీశ్వరుండవు కార
ణాత్మకుండవు. కార్యరూపుండవు సులభుండవు. అసులభుం
డవు. దూరస్థుండవు. నికటవర్తివి ధ్యేయుండవు ధ్యాతవు. స్తు
త్యుండవు. స్తోతవు. అవాఙ్మానసగోచరుండవు. వేదాంత ప్రతిసి
తంబును, ప్రకృతి లీనంబును నగు పరంబుకన్నఁ బరుండవు. మ
హేశ్వరుండవు. నీయాజ్ఞవలన నాదిత్యుండుదయించు. పవనుం
డుసంచరించును. ఇంద్రాగ్నులు ప్రవర్తింతురు. మృత్యువు బుబసలి
డు. నీయాజ్ఞచేఁ గ్రత్వాణంబునుం జలింపదు. నీవు సర్వనియామ
కుండవు నీమాయాప్రభావంబచింత్యంబనిర్వాచ్యంబు. దురత్య
యంబు, నీయందుఁ బ్రపన్నులగువారు నీమాయం గడుతురు. సర్వ
క్రతుభోక్తవు, సర్వకర్మఫలప్రదాతవునగు నిన్ను యథార్థంబుగా
నెఱుంగంజాలక యన్యదేవోపాస్తిగావించునకృతాత్ములగు వార
లపరిమితస్వర్గాదిభోగంబులనుభవించి పునర్జననఖేదంబునొందు
చుండిరి. యెఱింగి భవద్భక్తులు ఫలాకాంక్షులుగాక కర్తృత్వాభిమా
నంబువిడిచి యజ్ఞదానతపఃకర్మంబులాచరించి భవదారాధనంబు
చేసి ముక్తిఁజెందుదురు. మహాత్ములు తొంటియుపూర్వజన్మకృతసుకృ
తపరిపాకంబువలన నిర్మలాంతఃకరణులై యాచార్యునుపాసించి
శ్రద్ధాళులై యింద్రియమ్ములనిరోధించి తాత్పర్యంబునం బోదలుచు
మహావైరాగ్యంబునశోభిల్లి వివిక్తస్థలంబున సుఖాసీనులై సమకా
యశిరోగ్రీవులై నాసాగ్రంబువిలోకింపుచు విరజంబువిశుద్ధంబు
నగు. హృత్పుండరీకంబున నచింత్యావ్యక్తవిశదామృతాదిమధ్యాం
తరహిత, విశోకప్రశాంతశివస్వరూపుండవైననిన్ను దీర్ఘకాలనై
రంతర్యంబులం జింతించి మహానంద హ్రదసమగ్నతం జెంది
కృతార్థులగుదురు. ధ్యానంబునం గొందఱు, జ్ఞానంబునం గొం
డఱు కర్మయోగంబునం గొందఱు, సంకీర్తన స్మరణవంద

చర భూతంబులు నీయందుజనించి వెండియు నీయంద యేకీభావంబుఁజెందు. అణువుకంటెనణుతరుండవు మహత్తుకన్న మహత్తరుండవు. దూరంబునవ మనసాదుండవు సర్వంబుగ్రహించునపాణివి. శబ్దంబువినుకర్ణుండవు. రూపంబు జూచునచక్షుండవు. సర్వతఃపాణిపాదుండవు సర్వతోక్షిశిరోముఖుండవు సర్వతశ్శ్రుతిమంతుండవు సర్వంబు నావరించియున్నవాఁడవు నిత్యుండవు. సత్యుండవు నిష్కళుండవు నిరంజనుండవు నిర్లిప్తుండవు. నిర్వికారుండవు నిర్వాణరూపివి. నిస్తరంగబోధసముద్రుండవు. సచ్చిదానందఘనుండవు అనలుండ పవనుండ వనఘుండవు. సర్వభూతాశయస్థితుండవు. గతివి భర్తవు ప్రభుండవు సాక్షివి నివాసంబవు. కర్తవు ఘనుండవు ఉన్నతుండవు. శరణంబవు సుహృత్తవు నిర్హేతుకబంధుండవు దయాపరుండవు. భూతభావనుండవు సర్వవ్యాపివి సర్వాధ్యుండవు సర్వభూతాంతరాత్మవు. కేవలుండవు నిర్గుణుండవు. షడ్గుణైశ్వర్యసంపన్నుండవు. సనాతనుండవు. యోగిధ్యేయుండవు ద్వితీయవస్తుశూన్యుండవు. ప్రత్యగాత్మవు, శ్రోతవ్యుండవు, ద్రష్టవ్యుండవు, మంతవ్యుండవు, నిధిధ్యాసితవ్యుండవు, ప్రణవగమ్యుండవు, నీతత్వంబు బ్రహ్మాదులెఱుంగరు. సూర్యచంద్రాగ్నిప్రకాశకంబు నీతేజంబు. సమస్తప్రపంచంబు నీస్థూలశరీరంబు. నీనిశ్వాసంబులు వేదంబులు నీవు భూమియందావేశించి భూతంబులం దాల్తువు. వైశ్వానరుండవై ప్రాణంబ దేహంబాశ్రయించి ప్రాణాపానవాయుసమేతుండవై చతుర్విధాన్నపచనంబు సేతువు. రసాత్మకుండవై సోమరూపంబున నోషధులం బోషింతువు. సూర్యుండవై జగంబులు వెలింగింపుము ప్రజోత్పాదనారంబు వర్షింతువు. స్మృతిజ్ఞానాపోహనంబులు నీవలనం బొడము. నీవసకలోపనిషద్వేద్యుండవు వేదాంతకర్తవు. వేదవేత్తవు నీ

నిఖిలోపాధినిషేధం బొనరించి సర్వాధిష్ఠానంబవగు నిన్ను తత్త్వ మస్యాది మహావాక్యార్థవేత్తలు సోహంభావనాపరులయి యెఱుంగుదురు. గురువేదాంతవిశ్వాసంబులు లేనివానికి నీతత్త్వంబు తెలియనలవిగాదు. సర్వప్రకాశకుండగు సూర్యుని విగతచక్షుండు దర్శింప నేరనివిధంబున నవిద్యామోహితుండు సర్వవ్యాపకుండవయిన నిన్నెఱుంగ నేరక పుట్టుచుం జచ్చుచునుండు. క్షణమాత్రంబయిన నీవు లోననిలుంచు సుకృతికృతకృత్యుండగు- కృష్ణపింగళుండవు విరూపాక్షుండవు ఊర్ధ్వరేతస్కుండవు- నీలకంఠుండవు- ఉమాసహాయుండవు- పరమేశ్వరుండవునయి లోకసంరక్షణంబుకొఱకు విశుద్ధోర్జితదివ్యమంగళవిగ్రహంబు ధరించి కైలాసశిఖరంబున విహరింతువు నీవ వటవిటపిమూలభాగంబున వీరాసనస్థుండవయి యువనేపథ్యుండవయి పరమగురుండ వయి వృద్ధులగు శిష్యులకు నిస్సంశయంబుగా బ్రహ్మతత్త్వంబు మౌనముద్రనుపదేశింతువు- హరిహిరణ్యగర్భాది దేవతలచేతం బూజలుగొనుచు వారియభీష్టంబులు కృపసేతువు- భక్తులకు భక్తుండవయి వినోదింతువు- దిగంబరుండవయ్యు సకలైశ్వర్యశాలివి, ఉగ్రుండవయ్యుఁ బ్రశాంతుండవు, అర్ధనారీశ్వరుండ వయ్యు నిస్సంగుండవు, విషధరుండవయ్యు నమృతప్రదుండవు, అద్వితీయుండవయ్యు ననేకమూర్తివి, అత్యద్భుతప్రభావుండవు, నీతత్త్వంబు నీవెయెఱుంగుదువు- నీగుణకథనంబు సేయ మేమెంతవారము- జడమతులము, అజ్ఞులము, విషయాసక్తులము, చపలస్వభావులము. దుస్తరంబగు సంసారసాగరంబున మునుంగుచుం దేలుచుం దరిగానక బహుక్లేశంబు లనుభవింపుచున్నారము- మమ్ము రక్షింపుము- ప్రసన్నుండవగుము- మాదుఃఖంబు నివారింపుము- మమ్ముం జేపట్టుము- నీ దాసులంగా భావించి కటాక్షింపుము- మా మొఱ లాలకింపుము మావిన్నపంబుఁ జిత్తగింపుము. మాకోర్కులు ఫలింపంజేయుము- మాయుపరా

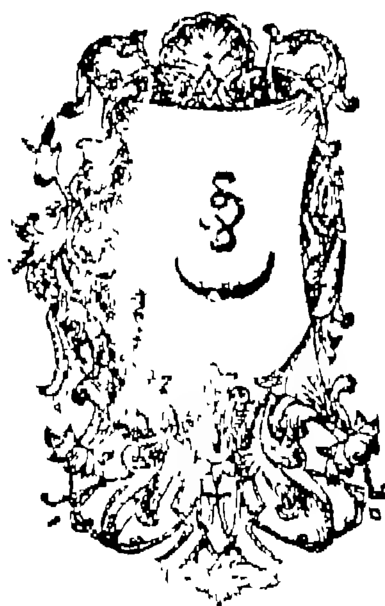
నపూజన దాస్యంబులం గొందఱు, నిన్నారాధించి నిత్యా భియుక్తులై సిద్ధిపడయుదురు. సమలోష్టాశ్మకాంచనులు, శత్రుమిత్రసములు. నిందాస్తుతితుల్యులు, సంగవివర్జితులు, నిశ్చలచిత్తులు హర్షామర్షభయోద్వేగముక్తులు, యదృచ్ఛాలాభసంతుష్టులు, నిర్మత్సరులునునగు భక్తులు నీకుం బ్రియతములై వెలుంగుదురు. ఫలజలపుష్పపత్త్రిమాత్రసమర్పణంబునం దృప్తుండవై దాసులం గృతార్థులఁ గావించు పరమకృపాపాదయుండవు నీవ యింద్రుండవు, చంద్రుండవు, బ్రహ్మవు, హరివి, శివుండవు, కాలుండవగ్నివి, విరాట్టువు, స్వరాట్టువు, ఆత్మరుండవు, మరుదశ్వవసురుద్రాదిత్యప్రజాపతిధనదవరుణాదిమూర్తివి, నీవభూతభవ్యత్ప్రభుండవు, నీవపరమగతివి, నీవు సర్వంబు నెఱుంగుదువు. నిన్నెవ్వరెఱుంగరు. జపాకుసుమాదిసంయోగంబున శుద్ధస్ఫటికంబు నానాత్వంబు భజించుతెఱంగున బ్రకృతిసాంగత్యంబునం జేసి బహుప్రకారంబులం గానంబడుదువుగాని నీవొక్కరుండవు నీయంద సర్వంబు జనించె. నీయంద నిలిచె నీయందలీనంబగు నీవ సర్వబ్రహ్మంబవు- గగనగతుండగు తపనుండు పెక్కు జలఘటంబులం బెక్కుమూర్తులు వహించి చూడంబడు వడువున నీవొక్కరుండవయ్యు నభోవాతాగ్నిసలిలపృథ్వీదేవనరతిర్యగాది నానోపాధుల ననేకప్రకారంబులం గనుంగొనంబడుదువు. నీవ సర్వక్షేత్రంబుల క్షేత్రజ్ఞసంజ్ఞవూని వసింతువు నీవ షడ్వింశతముండవై ప్రకృతివిలక్షణుండవై ప్రకాశింతువు. ప్రాణాయామపరాయణులగు యోగులకు లభ్యుండవై నాద బిందు కళాతీతుండవ వయి రాజిల్లుదువు- రజ్జువు నందు సర్పంబును, శుక్తి యందు రజితంబును, మరుమరీచిక యందు జలంబును, మిథ్యాభూతంబై తోఁచు పగిది నీయందు విశ్వంబు భ్రాంతికల్పితంబయి తోఁచుటసత్యంబు గాదు. నేతి నేతీతి వాక్యంబుల

శ్రీరస్తు.

రామేశ్వరమాహాత్మ్యము

పంచమాశ్వాసము.

శ్రీమద్భారద్వాజమ
హామునికులతిలక భీమయామాత్యతనూజా
క్షేమప్రదమల్లేశ్వర
స్వామిగురుజానపల్లి-సదనవిహారా ౧॥

వ. అవధరింపుము శౌనకాదిమహర్షులకు సూతుండిట్లనియె. ౨॥

క. శ్రీవిశ్రుత రామేశ్వర
దేవుని విఖ్యాతకథను-ద్విజులారా
నే వివరింతు వినుండని,
భావంబున గురుని దలచి-పలుకదొడంగెన్ ౩॥

క. సిరివిరిబోడికి నెళవై
సురకతకురువిందవజ్ర-మయభవనంబై
నిరుపమవిభవంబై మణి
పురమొప్పుం బాండ్యదేశ భూషణము నమన్ ౪॥

క. పరబలబాహ్యస్త్రజనాయక
సుంక్షితింబును బుగుమన సుప్రజవిద్యా

ధంబు సహింపుము. నీకు నమస్కారంబు. నీకు నంజలి, నీకు శరణా
ర్థి, నీకు వరివస్య, నీకుఁ బ్రపత్తి, నీకు సమారాధనంబు, నీకు నీరా
జనంబు. ౧౨౯॥

వ. అని సూతుండు చెప్పిన విని శౌనకాదిమహర్షులు తదనంతర కథా
విధం బెట్టి దనియడిగిన. ౧౩౦॥

క. పశ్యల్లలాటదురితా!
వశ్యాయసహస్రకిరణ-వర్ష్మాకారా!
ధర్రిశ్యామలకంధరదృ!
దృశ్యపరిజ్ఞానవేద్య-దివ్యాకారా! ౧౩౧॥

భుజంగప్రయాతము.

ఫణిస్వామిమంజీర-భాస్వత్పదాబ్జా!
రణత్క్షోణిరథ్యాత్త-రాత్రించరౌఘా!
గణేశాదిశైవాగ్ర-గణ్యాభివంద్యా!
గుణీభూతదృక్కర్ణ-గోత్రేంద్రచాపా! ౧౩౨॥

గద్య:— ఇది శ్రీ మదుమామహేశ్వర కరుణాకటాక్ష వీక్షాపాత్ర
యైనగ లచ్చయామాత్యపౌత్ర తిమ్మనామాత్యపుత్త్ర
వివిధ విద్వజ్జనవిధేయ లక్ష్మణకవి నామధేయ ప్రణీ
తంబయిన రామేశ్వరమాహాత్మ్యంబను
మహాప్రబంధంబునందుఁ
బంచమాశ్వాసము.

శ్రీ. శ్రీ. శ్రీ.

గీ. దిటముగా నిందుసుడిగట్టు - తియ్యవీటి
కదలి నివ్వలనవ్వలఁ - గానొనర్చి
నెల్లవతన నేర్పు సెగడంగ - నిలిపెనవుఁగ
వీటఁ గోటయుఁ బరిఘయు - వినుతిఁ గాంచు॥ ౮॥

గీ. ఆగులుదిగులొందు తనపుత్త్రి - డైనరాజు
తమి విమిన్నందిచనప్పు - డాకుననుచు
నెట్టుకొని వారి వెసఁగోట - జుట్టుకొనెరొ
నను చుజనులాడుకొన ఖేయ - మమరుఁబురిని॥ ౯॥

గీ. పురము నెంతయు నొకశిరం - బునవహించె
చిత్రమని చిల్వ యొసిద - ర్శించుకాంఛ
నడఁగి పాతాళమున కేగ - నరఁగఁబురిని
బహుళగంభీరనీరమై - పరిఘుదనరు॥ ౧౦॥

మ. జలఖేలత్ఫణికన్యకాకుచతటీ - సంఘట్టనోద్భూతచం
చలకల్లోలవిధూతహాటకసరో - జశ్రేణినిర్యద్రజః
కలితంబై విహరన్మరాళకులరం - గత్కూజితోపేతమై
యలరుం బత్పురియందు ఖేయవలయం - బంభోధిగంభీరమై॥ ౧౧॥

గీ. అతులకలధౌతరత్నని - ర్మితములగుచు
మిన్నొరయుచున్న యప్పీటి - మేడగములఁ
బద్మినీబాంధవునిఁ గ్రిందు - పరచకున్న
పూనిమిత్త్రుండనితలంచి - మానెఁ గాక॥ ౧౨॥

చ. అనిశముదత్పురంబునను - హాటకనిర్మితహర్మ్యసీమలం
దనుపమకామసంగరభ - రాలసనీలసరోజలోచనా
జనముల సేదదీర్చుసుర - శైవలినీకనకారవిందబృం
దనవపరాగగంధసము - దంచితమందమరుత్కిశోరముల్॥ ౧౩॥

ఉ. కూరిమిఁ గిన్నరుల్ భళిఁ - గూడి వియజ్ఝరతీరకుంజముల్
చేరి యనూనగానములు - సేయఁగ వీణలు మేళవించిత।

ధరవిబుధసురమణీభా।
సురమైమణిపురముదనరు-సురపురముగతిశా॥ ౨౧॥

సీ. కబిసెవప్రజశిలావి-నిర్మితాగ్రక్రంకణ,
ప్రాకారవలయమి-భ్రాజితంబు।
వలిప్రసూరసం-తానితాతలలోక,
గంభీరతరపరి-ఘాపయోధి।
అనిమిషయూపతిది-వ్యవిమానమార్గావ,
రోధకృద్వివిధకాంత-సౌధరాజి।
ఘనగోపురాగ్రసం ఘటితహాటకకుంభ,
కలితహీరత్తోర-కాగణంబు।

గీ. పద్మరాగోపలాబద్ధ భవనవేది।
బహుళసౌభాగ్యశోభిత-పణ్యవీథి।
రతిమనోభవనిభసతి-పతియుతంబు।
మహికినూపురమనఁబొల్చు మణిపురంబు॥ ౨౨॥

సీ. రంభోర్వశీముఖ్య-రమణీవిలాసంబు,
లంగనారత్నంబు-లందుఁగూర్చి।
ఘనశైలజయుతతవి-ఖ్యాతసౌభాగ్యంబు,
ప్రాసాదపఙ్క్తు-లపదిలపరచి।
కమనీయసురదీర్ఘి-కాగభీరత్వంబు,
పరిఘాపయోరాశి-దిరము చేసి।
దివిషద్ధరిమాణిక్య-ధేనుదానవినోద,
శైలిరాజులయందు-సంగ్రహించి।

గీ. పద్మభవుఁడమరావతీ-పట్టణంబు।
సారముహరించియమ్మహీ-దారపురము।
కౌశలంబొప్పనిర్మించెఁ-గాకయున్న।
కలదెతాదృక్ప్రసిద్ధశృం-గారలక్ష్మి॥ ౨౩॥

మ. అలవీటన్నెలకొన్నవైశ్యులయిలా-భాపేక్షద్వీపాంతరం
బులకుంబోయి సువస్తురత్ననికరం-బుల్ నావలం దెచ్చుచోఁ
జెలువొప్పన్వొలిదీవికేగికొనిల-క్ష్మిం దెచ్చుటం జేసి వా
రలయిండ్లంగమలావధూటికిరమై-రాజిల్లు నెల్లప్పుడున్॥ ౨౦॥

ఉ. శ్రీయువతీప్రియాంఘ్రిసర-సీజభవుల్ జనరక్షణక్షమా
పాయవిచక్షణుల్ భువన-పావనదేవనదీసహోదరుల్
న్యాయపథప్రవర్తనుల-నారతభూసురపాదభక్తిశో
భాయుతులుగ్రసత్త్వబల-భద్రులు శూద్రులు వొల్తురప్పురిన్॥ ౨౧॥

క. నుడివడబెడిదపుపిడుగుల
నడరుచుఁ బెడచేతనడఁతు-రలమృడుఁబుడమిం
బడవైచినకవ్వడివడి
కడజడననినగుదురందుఁ-గలవీరభటుల్॥ ౨౨॥

మ. కరమొప్పంబురిపద్మలోచనలుశం-ఖగ్రీవికల్ కుందబృం
దరదల్ నీలకచావళుల్ మకరప-త్రభ్రాజిగండస్థలుల్
వరమాలూరకుచల్ ముకుందపదభా-స్వన్మధ్యమల్ దివ్యభా
స్వరశృంగారనిధుల్ దనర్తురచట-న్వారాంగనారత్నముల్॥ ౨౩॥

చ. మరునిమదంపుటేనుఁగులు-మారుని పెంపుడిలేండ్లు శంబరా
సురరిపుకేళికీరములు-సూనకదంబుఁడు బ్రోదిసేయుబం
గరుసునుబువ్వుదీవలుజ-గన్నుతయానకటాక్షమాధురీ
పరిచితభాషణాంగరుచి-భాషినులప్పురిలో విలాసినుల్॥ ౨౪॥

చ. అరయఁగ వారదభ్రమక-రాలకలైశుకమోహనోక్తిబం
ధురతదనర్చిపర్వతము-నోహరతుంగకుచావనమ్రలై
పరగిన వేశ్యలందు సిరి-బర్వియతిస్పృహణీయమూర్తులై
కరము వసుంధరన్వినుతిఁ-గాంచుట చిత్రమె యెంచిచూచినన్॥

సీ. వనితనీదండకై-వలసివచ్చినవాఁడ,
విలువెంత చెప్పిన-వేగ నిత్తు

స్ఫారసువర్ణసౌధచర-భామలముచ్చటలాలకించి వి
స్ఫారనిచోళముల్ మనుజ-వైతురు వీణలమీద సిగ్గునన్॥ ౧౪॥

గీ. సౌధవీథులనడుజాడఁ-జను మహేంద్రుఁ
డప్సరస్స్త్రీలనగుమోము-లరసి చూచి
జాలముల వెంట కరములు-సాచి సాచి
బిసరుహాక్షులలావణ్య-భిక్ష వేఁడు. ౧౫॥

క. పురమరకతవరణశిఖో
త్కరరుచిత్రణమను మామేయఁ-గమకెంచు శా
కరహారిసౌధచ్ఛవిపు
ష్కరమునిరవిహరులుగోరిలఁ-జనునిజమును మంట॥ ౧౬॥

క. చాలంబొడవగునప్పురి
సాలము వీక్షించి దాటఁ-జాలము టంచున్
జాలుకొని చుక్కలిదియును
కూలంబనియేసుఁగోట-గుమ్మము దాఁకెన్॥ ౧౭॥

గీ. కావ్యపరిచితిలేనివా-క్పతికహీన
శాస్త్రనైపుణ్యమేరీతి-సంభవించు
ననుచు జీవుని రసించు-రచటివారు
కేశ్వరులచింత్యవిద్యావి-శ్వాదివలన॥ ౧౮॥

మ. అర్కనిభప్రతాపులుర-రాసవేదవిచక్షణుల్సమి
త్కర్కశులింద్రవజ్రదృఢ-కాయులజేయపరాక్రముల్బృభో
దర్కులుసాహసాంకులుమ-దాంధవిరోధిశిరోధిశాణసం
పర్కధగద్ధగచ్ఛితకృ-పాణులు తత్పురి రాజనందనుల్॥ ౧౯॥

క. భాసురజితశరభసమా
ఖ్యాసము పేతులము గాన-నల కేసరిమా
కేసరివిక్రమమునవన
రాసుతులువఱ్ఱదప్పా-రశ్రేష్ఠమునన్॥ ౨౦॥

చ. అలపుర రాజబృందముల-కప్పన మానఁడమిత్రవృత్తుఁడై
బలసినవారివాహములఁ-బాయఁగఁ దోలఁగ నేర్పు తాతఁడు
గ్వాలజవవిద్య నేర్పునొ సత్త్వనిసంతతమభ్యసింపుమన్
బలిమిఁ జరించునాతనికి-భవ్యసదాగతిసంజ్ఞ వర్తిలున్॥ ౩౧॥

మ. హరిణోత్కృష్టగతిప్రభ న్వెలసి రా-జాంచజ్జయశ్రీపదా
స్ఫురదాత్రేయసులక్షణంబులు బుధ-స్తోమంబులగ్గించుచున్
వరహీన్ సింధువునందు దేవమణితో-వంబుట్టియుచ్చైశ్శ్రవ
స్తురగశ్రేష్ఠముకన్నఁ బెద్దలవలెన్-శోభిల్లుఁ బారాశ్వముల్॥ ౩౨॥

ఉ. ఏ దెసఁ జూచినన్ గజము-లే దెసఁ జూచిన వాజిమండలం
బే దెసఁ జూచినన్ రథము-లే దెసఁ జూచిన సైనికవ్రజం
బే దెసఁ జూచినన్ గుడిర-హేమధరాధర సార్వభౌమ దా
యాదములట్లు శోభిలుచు-హర్మ్యహిరణ్మయరాసులప్పురిన్॥ ౩౩॥

చ. చిలువలు గట్టుహారములు-చిక్కఁగ నైచి మెఱుంగు మేనులం
గలపముఁ బూసి వాసనలు-గ్రమ్మ సమల్ సవరించి కస్తురిం
దిలకము దిద్ది యొద్దికల-నెచ్చెలులం జతగూడి వేడ్కవే
శ్యలసొగసుల్ గణింపుచన-యంబు విటుల్ విహరింతురప్పురిన్॥ ౩౪॥

చ. మలయసమీరుఁడన్నగరి-మాపటివేళ విలాసదీర్ఘికా
జలములనీదులాడి పిక-సన్నవపుష్పలతాంగనాళికిన్
మెలకువ వనబ్బు వల్గఁ జపి-మేలుగ వచ్చి శ్రమంబుఁ దీర్చఁగా
బలుమరు నివ్వటిల్లుఁ గల-పౌరులకున్ సురతప్రసంగముల్॥ ౩౫॥

వ. మఱియు నప్పురంబు కప్పురంబువోలె సదామోదజనకంబై, యుద్యానంబువోలె సుమనోమనోహరంబై, త్రిదివంబుఁబోలె సౌధోత్కృష్టవిశ్రుతంబై, కాసారంబువోలెఁ బద్మాకరంబై, రఘువంశంబువోలె రామాలంకృతంబయి, సముద్రంబువోలె వాహినీసంకులంబయి, నృపసైన్యంబువోలె బహుళధార్మికంబై, రామాయణంబువోలె శోభనకాండంబయి, మహాప్రసాదంబువోలె బహువిసుసు

నిచ్చను విరిబంతు-లిచ్చిమన్నింపుమీ,
ననవద్దువాకునో-వనజగంధి।
మగువరో నా సరక-మానమున్ని చెసర,
యతను సౌఖ్యవినోద-మాచరింపు।
వదలక నేగొన-వచ్చినప్పుడునీవి,
విడిపోక యుండు నే-విద్రుమోష్ఠి।
గీ. యనుచుఁ దమతోడ నెరజాణ-తనము మీఱ।
జాణ శేఖరులాడెడు-సరసవర్త।
వచనరచనలకలరి భా-వజునితూఁపు।
లమ్ముదురు పుష్పలావిక-లప్పురమున॥ ౨౬॥
గీ. స్తబకములబోల్చి విస్ఫార-స్తనులఁ బొసఁగి।
భ్రమరవిలసితవృత్తసం-పదలఁ బొంది।
యతులమృదుకలికామంజు-లతలఁ దనరి।
చాటుకృతులట్లు వీటఁ బూఁ-దోఁటలమరు॥ ౨౭॥
గీ. వీటనీటగు మిన్న పూఁ-దోఁటలందుఁ।
గ్రొవ్విరులతావి మిన్నంది-కొనఁగనందుఁ।
దియగు తెరగంటియన్నతే-తెంచి కాంచి।
భళిభళీయని నొవ్వుచు-నిలుతు రెప్పుడు॥ ౨౮॥
మ. కరిమున్నొక్కటికే పూజసేయఁగనుమా-కాంతుండు దా మెచ్చితా।
త్వరతం దానును మెప్పుఁగాంతుమనిశం-భత్వారకుంభీంద్రముల్।
హారుమూర్త్యంతరమత్కుఁడౌ వెలిఁగిపూ-జార్థంబు హస్తంబునం।
గరములొంచి పెకల్చి నిర్ఝరసరి-త్కంజాతపుంజంబులన్॥ ౨౯॥
మ. నలువొప్పన్ ద్విజరాజు గావునను దా-నందియ్యనో షట్పదీ।
కలితాకాశతరంగిణీజలజశం-కం బట్టి యయ్యంగనో।
పిలసత్పృణగంధసింధురపతు-ల్వేమారు సేనాంకముం।
డలపర్యంతము జాము హస్తములు క్రీ-డాలంపటత్వంబునన్॥ ౩౦॥

సీ. రాజమౌళియనంగఁ-బ్రఖ్యాతిచేమించి,
జితకాముఁడనఁగఁ-బ్రసిద్ధిఁజెంది।
సర్వజ్ఞుఁడితఁడనఁ-జాలగౌరవమంది,
సంతతంబునుశివా-శ్రయతఁదనరి।
అహితపురచ్ఛేద-నాసక్తివిలసిల్లి,
భూతదయాళుఁడై పొగడుగాంచి।
అక్షయతూణీరుఁ-డైయాజిజయమొంది,
లోకపాలశ్రేణి-లోనహెచ్చి।

గీ. సామజాంతకవిక్రమ-శాలియగుచు।
భూతినలరారునమ్మహా-పుణ్యమూర్తి।
శంకరాహ్వయుఁడగుట కా-శ్చర్యమేల।
నతనిఁదలఁచినఁబ్రజకుసౌ ఖ్యంబుగలుగు॥ ౩౯

క. కురధుఁడువిషమేక్షణుఁడ।
ధ్వరహరుఁడుగ్రుండుగాని-ధన్యుండాశం।
కరుఁడైశ్వర్యముశోభిలఁ।
బరగెన్భువివెలితిలేని-పౌరుషమహిమన్॥ ౪౦

ఉ. మానుగఁదివ్యవిల్లువిరి-మచ్చికనారియుఁబావితూఁపులుం।
బూనినవాఁడశండుమఱి-పూనినివాఁడితఁడింతమాత్రమే।
కానిమదిద్దియుంగొఱఁత-గాదుమనోభవశంకరక్షమా।
జానులకున్జగత్రితయ-సన్నుతరూపవిలాససంపదన్॥ ౪౧

చ. ఇలపయిశంకరక్షితిత-లేంద్రుఁడుకల్పతరుత్రపాకరో।
జ్జ్వలదురుదానశీలతన-జస్రముశోభిలుచుండఁబైఁడిగు।
బ్బలివెరచున్ధనార్థులకుఁ బంచియిడుందనునంచుదేవతా।
నిలయముగానమానునని-నిర్భయవృత్తిచహించువెండియున్॥ ౪౨

ఉ. వేమరుఁబుణ్యకాలముల-వేడుకశంకరరాజుప్రాజ్ఞుఁడై।
హేమమయాంబరంబులును-హేమశుగురించిమహీసుపర్వను।

పూర్ణంబయి, భారతంబువోలె సుశ్లోకంబయి, కుబేరదిగ్భాగంబువోలె సార్వభౌమనివాసంబయి, శంకరశరీరంబువోలె సర్వమంగళాధారంబయి, ద్వారకాపురంబువోలె నచ్యుతాగ్రజ సత్త్వకలితంబయి, వైకుంఠంబువోలెఁ బురుషోత్తమశోభితంబయి, శరత్కాలంబువోలెఁ బ్రసన్నరాజరుచిరంబయి, సువర్ణశైలంబు వోలె లోకాద్యుషితంబయి, అంతరిక్షంబువోలెననంతరత్నప్రభాంచితంబయి, సత్కావ్యంబువోలె నలంకారప్రచురంబయి, పూర్ణిమాచంద్రమండలంబువోలెఁ గళానిధియయి, యొప్పు నప్పట్టణంబునకధీశ్వరుండు. ౩౬॥

సీ. తనమహావిమలచి-త్తముపార్వతీమనో,
హరునకుఁ గేళిమం-దిరము గాఁగఁ।
దనభర్తమార్గవ-ర్తనచరిత్రము క్షత్ర,
జాతికమూల్యభూ-షణము గాఁగఁ।
దనఘనాద్భుతనిరం-తరదానవిభవంబు,
కల్పభూజాదుల-గణనమాన్పఁ।
దవనితాంతసమృద్ధ-ధనవిజృంభితమైన,
సిరికుబేరునకైన-సిగ్గొనర్పఁ।
గీ. దనయశంబుదిగంతదం-తావళీంద్ర।
దంతకాంతులకధికసాం-ద్రతఘటింప।
నమరునిత్యప్రతాపని-రస్తకోటి।
తరణివిభుఁడైనశంకర-ధరణివిభుఁడు॥ ౩౭॥
మ. దిగిభశ్రేణిదశావశత్వమునవ-ర్తించె న్మహాశేషప।
న్నగుఁడిచ్చిందిరిగాంగులాద్రులలమై-నాకుంగనంబోయెనో।
ప్పుగ శ్రీదేవిచేఁ గౌఁగిలించెఁగుహనా-పాత్రీశ్వరుండాదటన్।
జగతీభారముశంకరుండురుభుజా-స్తంభంబునందాల్చుటన్॥ ౩౮॥

క. ఈవస్తువిప్రుడుతనకుం।
గావలెనిమ్మనుచునడుగఁ-గని వేఁడెడువాఁ।
డేనంకలేఁడుశంకర।
భూవరురాజ్యమునఁ బ్రజలు-బోవసిఁగఁ బుటన్॥ ౫౦॥

గీ. ఆనృపాలుఁడుగావించు నధ్వరముల।
నిజహవిర్భాగభోగసం-తృప్తులగుచు।
మనుగుడుపుపెండ్లికొడుకుల-మాడ్కిఁ బుషిత।
గాత్రులైరింద్రుఁడాదిగాఁ-గలుగుసురలు॥ ౫౧॥

క. దనుజులహరివలె శాత్రవ।
మనుజేంద్రులగెలిచి విజయ-మహనీయుండై।
ఘనభూచక్రము దాల్చెను।
తనసిరిబుధనుతముగాన-తండతులధృతిన్॥ ౫౨॥

క. కావలసినయప్పుడయా।
భూవరపురపురరాష్ట్ర-ములఁబర్జన్యుం।
డావిర్భవమొందిసుభి।
క్షావహముగ వానగురియు-సంచితవృత్తిన్॥ ౫౩॥

క. నగరంబులు రాష్ట్రంబులు।
నగణితధనధాన్యయుతము-లైయభయములై।
నెగడఁగఁ బ్రబలుచితమానసు।
లగుమనుజుల్ దన్నుఁ బొగడ-నానృపుఁడలరెన్॥ ౫౪॥

వ. మఱియు నప్పుడమిఱేఁడు మూడుగన్నులవేల్పుం బొగడతోడం గూడిపోరాడి యోడించి మించిన క్రీడియుం దమకునిడుగాడని వాఁడిమెరసిపలుకు విలుకాండ్రుదన్ను గొలువ బలువడిం బరిధవిల్లి రొల్లకడలు గెలిచి కొలిచినిలిచిన రాచపట్టిం జేపట్టిమట్టుపరచిపెట్టి దంబగుకినుకంగనుపట్టియని యొనరించిన తేనిందునిసు మొనమిది కడలుగడలుతొను సెలుంగుల బలుకరంబులగెలుపువార్లు వా

త్రములకిచ్చుచుండఁగను-దంచితవస్త్రసమృద్ధశాలియై।
కామవిరోధిమాన్యుఁడిర-కాలికనైజగతిఁబరత్వమున్॥ ౪౩॥

చ. అనిమొనవైరిరాజులుభ-యానకభూరిభిదురానకధ్వనుల్।
వినిపరువెత్తియెత్తియుటవీపథకంటకకుంఠితాంఘ్రులై।
పనిచెడిఖిన్నులైపతిగ-భావముభావములందుఁగోరుచున్।
వనరుహసంభవుంబనుపు-వాక్కులనిందయొనర్తురెంతయున్॥ ౪౪॥

సీ. శ్రుతివాదియుఁబాపచిం-తావిలుండుఁ।
బరధనాపేక్షియునునెవ్వఁ-బడినవాఁడు।
రోగియునునెందులేఁడొక-రుఁడునుదలఁప।
శంకరుండేలునిఖిలరా-జ్యంబునందు॥ ౪౫॥

సీ. గోవులెల్లప్పుడునుబాలు-గురియుచుండుఁ।
బుష్పఫలసంపదలనొప్పు-భూరుహములు।
బహుళసస్యంబుముక్కాఁపు-బండుచుండు।
నతఁడుబాలింపధాత్రిబు-ణ్యంబుకలిమి॥ ౪౬॥

క. పానీయశాలికలును।
ద్యానంబులుసలిలపూరి-తములగుచెరువుల్।
నానామణిమయదేవ।
సదనములొప్పునునిలిపెధరఁదగునెడలన్॥ ౪౭॥

చ. ఫలఘృతశాకపంచవిధ-భక్ష్యసశర్కరపాయసాంచితో।
జ్జ్వలకలమాన్నదానమయ-సత్రసహస్రములెల్లచోటుల।
న్వెలసదలిర్పనిల్పిహిమ-వన్మలయాచలమధ్యతీరముల్।
లలిభజియింపఁజేసెద్విజు-లందనుపుణ్యపశంకయుండొగిన్॥ ౪౮॥

మ. చతురంభోధిపరీతభూతలపతు-ల్సమ్యక్ప్రకారంబునన్।
నుతిభద్రేభతురంగహేమమణిసం-దోహంబులర్పించియా।
నతులైకొల్వఁగనేకహేళినివహా-నందంబుతోశంకర।
క్షితిపాలుండుధరిత్రియేలెవిభవ-శ్రీకీర్తింబ్రతాపోన్నతిన్॥ ౪౯॥

గీ. జైత్రయాత్రోద్యతానంగ-సార్వభౌము।
సచివకృతరక్తరాంకవ-చటులపటకు।
టీరములనంగ వనులనిం-పారె బాల।
పల్లవాంచితభూరుహ-ప్రతతులపుడు॥ ౫౭॥

క. అవనీచ్యుతపత్రములై।
నవపల్లవలక్ష్మి చేఁగ-నందగ మహీరు।
ణ్ణివహములు లేమి దొలఁగిన।
భువిలో సిరిచేత వెలయు-పురుషులకరణిన్॥ ౫౮॥

క. శుకచంచూపుటనిభ కిం।
శుకముకుళవ్రజములపుడు-చూడఁగనొప్పెన్।
మకరధ్వజతేజోగ్ని।
ప్రకటప్రభలచటనచటఁ-బర్వసనంగన్॥ ౫౯॥

గీ కలితదక్షిణదిగ్వధూ-గర్భమునజ।
నించినసమీరశిశువుమ-న్నించిలతలు।
చిగురుటుయ్యెలనుంచిపో-షింపఁబెరిగె।
భీతివిరహులకాత్మలోఁ-బెరుగుచుండ॥ ౬౦॥

సీ. సహకారమంజరీ-సౌరభ్యవిభవంబు,
మాఘవీమంటప-మండితంబు।
వ్యాకోచకేసర-వాసనానిలయంబు,
మల్లికాస్ఫుటదినాం-తోల్లసితము।
మలయమారుతపోత-మానితభువనంబు,
స్మరశరోల్లేఖన-సాధనంబు।
డోలికాకేళీవి-లోలబాలారత్న,
మఖిలర్తుగణమస్త-కాభరణము।
గీ. కేళివనవాపికాతీర-ఖేలనార్హ।
మంజుకుంజగృహాంతర-మదనకదన।

యుంచి జింక నెక్కు నెక్కటికో మిక్కుటంబుగా నెకసక్కెం
బులాడుపడికలమేలుజక్కి పాజుల డెక్కల తెరవునం గ్రమ్మి ముమ్మ
రంబుగా నెగయు నెలదుమ్ము కడలుంజడి యడుసుకొటు పదాడియా
డిపుడమి చేడియకుఁ దానయొడయండై యడిగెడు వారికోరికకు కెక్కు
డు గా విడెము డెయిడుచుంగడుం బొడవగు పొగడుఁగాంచి పుడుకు
దొడుకుం దెగడి నెగడి కడలి రాయని నడుగు పరచి బుడుత నెలదారిం
గేరి పెట్టు చెట్టు చట్టుల రట్టు పాలు జేసి వాసిం బేర్చి నేర్చినవాఁడై
జన్నంబులెన్నియునొనర్చి వెన్నుండు మొదలగు జన్నంపు తిండి
పిండులకుఁ బండుగ సేయుచు నక్కజంబగు చక్కదనంబు సంజు
క్కల తెంకిం జక్కెరవిలుకానికి నెక్కువయై పక్కి జక్కరాహుత్తు
పెక్కు రక్కసులం జక్కాడు కరణి వెక్కసపు టక్కరులనుక్క
డంచి ఎజలయెడ నిక్కువంపు మక్కువ నెరపుచు మిక్కిలి వన్నె క
క్కెముక్కంటి మెడకుం దొడవగు పడగ దారివడు వునుడు వవలం
తియై తనయానపూని కానినడకలు మాని మానికంబులు కానుకలో
సంగి దొరలందరు శరణని మ్రొక్కుచుం గొలువ విలువలేని కలిమి
యుం బలిమియు నెలకొని తనయందు నింపొందచందమామచందం
బున నందతికి విందై యొందునుం గొంత లేక చెందొవవిందు తాల్ప
రియడుగు కెందమ్మి దోయి డెందంబునం బొందుపరచి హత్తుకొన్న బ
త్తింబు త్తడి విరులగుత్తులుం దామరపువ్వు మొత్తంబులిడి కొల్చుచు
నెత్తమ్మి విడిదిపడంతుకం దన నెడందరొమ్మున నిమ్ముగా నిడుకొన్న
కొన్నెవిలుకానితండ్రియుంబోలె సిరుల నిరవొందుచు నొయ్య
వనయ్యెకిమీడు జగంబేలుచుండె నంత. ౧౧౧॥

ఉ॥ కోకిల పంచమస్వర వి-ఘూర్ణిత కర్ణవధూవియోగి హృ
ద్భీకర పుష్పగుచ్ఛ మధు-బిందుఝరీ విచరన్మధువ్రతా।
స్తోక సుఝంక్రియానినద-శోభిత సర్వజనత్సవప్రదా।
శ్రీకలితంబు వొల్చె వన-సీమలయందు వసంత మెంతయున్॥ ౧౧౨॥

సురలతాగ్రహముల - విరులతావులపాను,
పులయుందుఁబతులతోఁ గలసియతుల
రతులడస్సినమఁద - వతులచక్కనిచెక్కు,
లనుగ్రమ్ము చెమటలింపునహరించు।

గీ. కమ్మనిసుదుమ్ములరజమ్ము - గ్రుమ్మరించి।
వలపుమొలపించిచలువయు - మొలవఁజేసి।
యలయికలణంచిమెల్లన - మెలఁగిచెలఁగి।
తెమ్మెరలుమధువేళవ - నమ్ములందు॥ ౨౫॥

వ. ఇవ్విధంబున మవ్వంబైనవ్వాటిల్లు నవ్వసంతసమయంబున నవ్వసుమతీశ్వరుండొక్కనాడు మంజుల సాలభంజికాకుంభస్తరకతస్తంభసంభారంబును నత్యుత్తమచంద్రకాంతభిత్తివిరాజమానంబును వజ్రకీలితలాలితద్వారచారుతరంబును నభినవస్ఫటికరత్ననిర్మితసోపానశ్రేణీరమణీయంబును పురుహూతనీలనిర్మితవాతాయనస్ఫీతంబును పద్మరాగమణికుట్టిమంబును మృదులభాసుర కాస్తభాస్తరణసమంచితంబును నృపోపాయనద్విరదమదజలపంకిలాంగణంబును అసాధారణసౌభాగ్యసాకల్యకళ్యాణంబును విచిత్రవిభవశేషవిలసితంబును నగు సభాభవనంబున నవరత్నమయసింహాసనంబున నాసీనుండై కాంతకాంతాకరకతులస్ఫురత్స్వర్ణదండమండితచారుచామరమరుదువీజ్యమానుండగుచు వైదికమీమాంసకశాబ్దికనైయాయికవైశేషికాలంకారిక జ్యౌతిషకపౌరాణికసుకవీశ్వరమంత్రిసామంత పురోహితగాయక విదూషక వైణికవాంశికవారటీక వందిమాగధవైతాళికనర్తకసైనిక వ్యావహారికవారాంగనాదిజనులు యథాస్థానంబులనుండి యుచితగతులం గొలువం గొలువకుంజిలుపదొరకైనంబలుకనలవిగాని చెలువంబునం గొలువుకలుచరాయని పాడుపుతరింబోలుపగు చెంగల్వకొలనువోలె నందుకొని కన్నులపండువయై సొంపుసంపాదింప వేడంబులు చ

పరవశాక్షీణసుఖవధూ-వరవిహార।
కాంతమగుచు వసంతంబు-ఘనతఁ జూపె॥ ౭౧॥
గీ. సామవేదంబుఁ జదువుచు-సాధువృత్తి।
మాధవస్తుతిఁ గావించు-మౌనులేమొ।
పికములటు గానఁ గోవఁ-ప్రియములనుచు।
సద్ద్విజఖ్యాతిచే నెల్లు-సంచరించు॥ ౭౨॥
చ. ప్రమదమునం బికాంగనలు-పాటలు పాడ మరుల్లసల్లతా।
ప్రమదలు లాస్యముల్సలుప-భవ్యవనీవనితా వివాహసం।
భ్రమసమయంబునం దలరి-మాధవుఁ డోయన మాధవుండురీ।
విమెఱయ సత్ఫలంబులను-విప్రకరంబులకిచ్చె హెచ్చుగన్॥ ౭౩॥
సీ. పృథులపల్లవితపుష్పితఫలితోర్వీజ,
రాజరాజితవన-భ్రాజితంబు।
ప్రసవాసవానూన-పానమాద్యద్భృంగ,
సంఘుర్ఘుర్ఘుక్రియా-సంక్రమంబు।
సహకారభూరుహాం-చలఫలాస్వాదనా,
పేక్షాతిశయచలత్పక్షికులము।
ఘనసమ్మదాకులకలకంఠకులకంఠ,
కాకలీకలకలో-త్కరితంబు।
గీ. కుసుమమంజులపంజుల-కుంజపుంజ,
మదనకదనపరిశ్రాంత-మతపతిలక।
ఫాలభవనారకణహార-బాలపవన।
మనుచు సంపొందెఁ జైత్రస-మాగమంబు॥ ౭౪॥
సీ. తతములై విభ్రమాం-చితములై మహసాన్న,
మదము సమిక్కిలి-బొదలి రొదలు।
గమురనింపులు నింపు-శోపమతుమ్మెదలచేఁ,
దనరుచు ఘనరుచు-లొనరఁ గొరల।

ద్దసఁబొ్రద్దుపోడుచు-బెఱుఁగక।
యొసపరిగీములనుకించి-యుంటిమి సామీ॥ ౧౯॥

క. నీ ఛేలిక తెంకలమై।
కావలసినపనులు సేయఁ-గాఁ జాలుదుమో।
దేవా నీయడుగులు గనఁ।
గా వేడుక వొడమి వచ్చి-కంటిమి నెమ్మిన్॥ ౨౦॥

క. మా సత్తువమా వడిమా।
చేసూటియు మా కడిండి-సిరి పేటకుమీ।
చ్చేసిక నుంగొని వన్నె యు।
వాసియు మా కబ్బఁ జేయ-వలదే నీకున్॥ ౨౧॥

క. కానల మెకాలు కన్నులఁ।
గానవు కడుఁ బోతరించి-కావరమునఁ గా।
లూనవు రంకెలు వేయుచు।
మానుగఁ బొదలీగుఁ బంట-మానులు చెలువున్॥ ౨౨॥

క. కడువాడి కోరలారఁ బులఁ।
బోడిమైదుట్టంపు టిసుక-పోలిక రాలన్।
గడుసు పడి యొక టొకటితో।
బడిబడి పోరాడుఁ గ్రొవ్వి-పందులు కనుకన్॥ ౨౩॥

క. ఎల్లెడఁ జూచిన తారై।
పెల్లుగ నత్తాడుమున్ను-బిల్లులు డొంకల్।
కేళ్ళు మొదు చురొవ సేయుచుఁ।
ద్రుళ్ళుచుఁ దిళ్ళుచును లేచి-దుముకు మనచటన్॥ ౨౪॥

ఆ. మబ్బు రొదలకంటె-నిబ్బడిగొనుచు నా।
గుబ్బతిల్లనరిది-బొబ్బలిడుచు।
సింగములు చెలంగి-చంగున నురికియో।
నుంగు మొత్తముల-నణంగఁ ద్రుంచు॥ ౨౫॥

ర్చింపుచు శాస్త్రివాదంబులుపరీక్షింపుచు పురాణేతిహాసకథలి చ్చగింపుచు చంపూనాటకోదాహరణాది చాటుప్రబంధంబులా లోచింపుచు సంగీతమాధుర్యరసప్రవాహంబులం దేలుచు నృత్యగీ తప్రకారంబులు విలోకించిమెచ్చుచు ప్రణతనరపాలులం గృపా శీతలకటాక్షవీక్షణంబులంజూచుచు సకలవిద్యాప్రసంగ గోష్ఠివి నోదంబుల నుల్లసిల్లుచు శంకరమహీవల్లభశేఖరుండు పేరోలగం బున్నసమయంబున॥ ౬౬।

సీ. శార్దూలనఖములు-చమరవాలంబులు,
గోరోచనంబును-జారపప్పు।
సెలవిండ్లుపీలిపు-వ్వులఝల్లులునుజున్ను,
జవ్వాదిపిల్లులు-శారికలును।
కస్తూరిమృగములు-కరటిదంతములును,
సెరవైనడేగలు-నెమ్మిపురులు।
వేణుముక్తాఫలశ్రేణులుపునుఁగును,
కలితకాలాగరు-ఖండతతులు।

గీ. మఱియునరపులుగలుగుస-మస్తశస్త।
వస్తువులుకానుకలిచ్చియ-వ్వసుమతీశ।
సింహునొయ్యనఁబొడగాంచి-చెంచుదొరలు।
ముదముగదురంగనటసాగి-మ్రొక్కిరపుడు॥ ౬౭
ఆ. మ్రొక్కి తేచికేలు-మోడ్చునెన్నెసలను।
టించిపలికిరిట్లు-చెంచుదొరలు।
సామిచిత్తగించు-చక్కగామాసేయు।
విన్నపంబుతప్పు-లెన్నకీవు॥ ౬౮
క. విసుగులుమేమునునీదయ।
ససిబొప్పడనడవిఁగడుపు-చల్లగదలకా।

బలుకుఁబోకులు వాగురుల్ మిడి-బద్దలిం బెట్టుదీములం
బులపోదుల్ తపవిళ్ళనారస-ముల్ గుదెల్గొని వేటకాం
ద్రెలమిఁ గొల్వఁగ వచ్చె భూమిత-లేంద్రుఁ డున్నతి మీఱఁగన్ ॥ ౨౯

మ. అవనీశుం డనుయాయిసైనిక సువీ-రాలాపవార్తాశ్రుతి
శ్రవణుండై చని కాంచె ముత్తనవది-ద్భల్లూకవ్యాళోగ్రశ
ల్యవరాహద్విపఖడ్గసింహశరభ-వ్యాఘ్రాదినానామృగో
గ్రవిహారాకులభీకరంబగుమహా-రణ్యంబు దోదవ్వులన్ ॥ ౩౦

వ. వెండియు మందారమాకందమాలూరమాతులుంగమధూకమాధవీమాలతీమల్లికాసాలతమాలకృతమాలభూర్జరఖర్జూరసర్జకార్జునహరీతకీక్రముకామలకమాగధసింధువారబదరీకాకేసరకురువకకురంటకాదిపాదపవిటపాగ్రనిరర్గళవిహరమాణకీరశారికాకోకిలపారావతప్రముఖనిఖిలశకునినికరనినాదపూరితంబును పథికజనశ్రవణరంధ్రనీరంధ్రమహోత్సవసంపాదనచతురసదాగతిపూరితకీచకధ్వానసంగతనిర్ఝరిణీసంజనితకమలషేలదోలంబగానమృదులనిస్వనభాసురంబును సహస్రకిరణపరంపరాదురవగాహంబును నగు నరణ్యంబు దరిసి మృగంబులు సంచరించుతావుల రసిములు తారు వేయించి పొంగు వారించి వలలు బరపించి తెరలెత్తించి బోనులొడ్డించి దీములు ఘటించి తెరవుల రికట్టించి వాకలు వంపించి మచ్చుమందులు చల్లించి వాకట్టు కట్టించి॥ ౩౧

శా. శాపం బెక్కిడి యర్గళోపమభుజా-సారంబెలర్పన్ మహా
కోపాదర్శధ్వనిధిక్కరించుగుణని-ర్ఘోషంబు గావించియా
టోపంబొప్ప మృగంబు లుర్విఁ బడనై ష్ఠూర్యంబుగా నేసెనా
భూపాలేంద్రుఁడు చండకాండచయముల్-పుంఖానుపుంఖంబుగాన్

క. నరపతి యీగతి విస్ఫుర
శరములు బరపుటయు నచల-సాధ్వసపరతన్
గిరికరికేసరికాసర

వ. అనిమతియు నన్యవన్యమృగమదోద్రిక్తవ్యాపారంబులు గడించి అడవుంబననైయున్నదిప్పుడు వేటకువిచ్చేయందగునని చెంచులు విన్నవించిన నాకర్ణించి దుష్టమృగనిగ్రహంబు కర్తవ్యంబనిసన్న యించి శంకరమహీపాలుండు ధనురస్త్రశస్త్రప్రవీణులగు మృగయుల వేటకురమ్మని చాటంబంచి యారాత్రిగడపి ప్రభాతంబు నం గాలోచితకరణీయంబులు నిర్వర్తించి రక్తోష్ణీష పరిచ్ఛదుండు ను దృఢగోధాంగుళిత్రాణుండును మహాకోదండపాణియు కచ్ఛాబద్ధమండలాగ్రుండును మృగయావిహారసముచితవేష ధారియు బాదుకాగూఢచరణకమలుండును సన్నద్ధుండునై॥

ఉ. మానసవైనతేయపవ-మానసమానసముజ్జ్వలద్రయ!
శ్రీనిలయంబు శారదశ-శిప్రతిభాదవిభాంచితంబు నా।
మానితవాజి నెక్కి రిపు-మర్దనుఁడాంధ్రపమౌళివిక్రమా।
నూనమహాపదాతిమృగ-యుల్ దనుగొల్వఁగ నేగె వేటకున్॥ ౨౨॥

సీ. వెంటమాణిక్యంబు-విశ్వాసి జంపీడు,
పోలసంద్రంబుతు-పాకిగుండు!
భైరవి జోళంగి-బలుబంతి జవ్వాది,
వియ్యాలదాడివి వేకిజోగి!
యురిగోలవలి-చీను-గరుడపైఁడిసలాక,
భూతనాథుఁడుకూన-బొడ్డుకంటు!
నీలమేఘము పైఁడి-నిగ్గు జేవురుగొండ,
రాముబాణంబు వా-రణము సురటి!

గీ. పుణ్యతీర్థము చేమంతి-పోతురాజు।
సాళువము నాగ బేర్వడ్డ-జాగిలములు।
సరభణులఁ బట్టికొని తచ్చు-సాగినడచి।
రవనిపతి మ్రోల మృగయుల-య్యవసరమున॥ ౨౩॥

తరళ. వలలు బోనులు చిక్కముల్ పెను-వాతికత్తులు బల్లెముల్।

మృగంబులన న్వేషించుచుగిరిశిఖర నిర్గతనిర్ఝరిణీసంజనిత కంజాతపుంజమంజులపరాగభరిత సౌరభ్యధురంధరగంధవాహకిశోర ప్రసారమహితభూరనిరస్తాయాసుండగుచుఁ జనిచనియొక్క విపినోద్దేశంబున॥ ౭౭॥

గీ. గిరిగుహామధ్యవాసుని-బరమశాంతు।
వ్యాఘ్రచర్మావృతాంగుద-యాంతరంగు।
మానినొక్కనివ్యాఘ్రమఁ-మతినిఁదునిమె।
మనుజనాయకుఁడొక తీవ్ర-మార్గణమున॥ ౭౮॥

గీ. శంకరన్పపప్రయుక్తమా-సాయకంబు।
శీఘ్రగతితోడవచ్చియా-చెంతనున్న।
యమ్మునీంద్రునిపత్నిమ-హాపతివ్ర।
తాశిరోమణిదెగటార్చి-దైవగతిని॥ ౭౯॥

వ. ఇట్లు శంకరన్పపాలప్రయుక్తబాణనిహతులైన జననీజనకులఁజూచి తత్సుతుండు జాంగలుండనువాఁడప్పుడు భృశదుఃఖితుండగుచు నెలుంగెత్తిరోదనంబుసేయుచు నిట్లనివిలపించె॥ ౮౦॥

సీ. ఓతాతయోమాత-యోదయాంబుధులార,
యిటునన్నువిడిచిమీ-రెచటికిప్పు।
డేగితిరెచ్చోటి-కేగుదునేను నా,
కెవ్వాఁడురక్షకుఁ-డెన్నిచూడఁ।
జదివించునన్నుబ్రాఁ-జదువులెవ్వాఁడింక,
పటుశాస్త్రములుపఠిం-పంగఁజేయు।
నెవ్వఁడాచారంబు-లెల్లశిక్షించునో,
తండ్రినీవిట్లుదు-ర్దశవహింప।

గీ. అమ్మరో నాకుభోజనం-బరితోనొ।
సంగునెవ్వతెయింపదంశ-సంగతముగ।

తరక్షుముఖమృగములరచి-ధరణీంద్రుఁ డెల్లెన్॥ ౮౩॥

సీ. ధరణినాథపృషత్క-నిర్దళితమృగని।
కాయఘనకాయగళితర-క్తప్రవాహ।
చయము ప్రవహించె గైరిక-శైలసాను।
భాగసంజాతనిర్ఝర-పఙ్క్తిపగిది॥ ౮౪॥

క. ఆరాజాధునియానతిఁ।
బూనిభటుల్ చెంచుదొరలు-బోరిగుహలఁ బ్రతి।
ధ్వానములీనఁగ నార్చుచు।
మానితశునకముల నేర్పు-మరవిడిచిరొగిన్॥ ౮౫॥

ఆ. అవియురూపవీర్య-జవసత్త్వములసింహ।
శాబకములఁ బోలఁ-జాలఁగాన।
నుగ్రమృగసమూహ-నిగ్రహం బొనరించె।
నతులనఖరదంష్ట్రి కాయఘనములు॥ ౮౬॥

ఉ. అంతట వారలున్ మృగప-దాంకము వెంబడి నేగికుంజపుం।
జాంతరసీమఁ బొంచినమృ-గావళిఁ ద్రుంచియు రజ్జుజాలసం।
క్రాంతిని లోఁగిచిక్కిన మె-కాలవధించియు దీములొడ్డవి।
భ్రాంతివహించి కేళ్ళురుకు-వానినిఁ గూల్చియుఁ బెక్కు-భంగులన్॥

వ. ఇవ్విధంబున నాఖేటచాతుర్యపాటవ నిరాఘాట చటులాటవిక వీరభటశ్రేష్ఠులు గరిష్ఠవిక్రమాక్రాంత మృగయావినోదాయత్తచిత్తులై మత్తేభంబులఁ ద్రుంచియు లులాయంబుల మాయించియు శార్దూలంబుల మర్దించియు గండకంబుల ఖండించియు శరభంబులం బరిమార్చియు శల్యంబులం దెప్పించియు నన్యవన్యమృగనికరంబులం దెగటార్చియు తెరవేట గంటవేట మొదలయిన వేటలన్నియుఁ ఘటియించియు తనడెందంబున కానందంబు సంపాదింపుమఁ దోఁడంజను చేర మఱియు నాధరణీశ్వరుండు ధనుర్ధరుండై కాంతారంబులం బర్వతంబులం గుహాంతరంబులం దగినయెడల

విప్రకుమారకయమలో।
కప్రాప్తికి నేగవలదయ్యఁ-గాలవశమునన్॥ ౭౫॥

మ. సురలుస్సిద్ధులు సాధ్యులున్మునులు-యక్షుల్ నాగగంధర్వకిం।
పురుషుల్ దైత్యులు మర్త్యులప్సరులు జగ-త్ప్రాణ్యాత్తులెవ్వియున్।
క్తరుణీనాథముకుందచంద్రధరులుం-గాలక్రమప్రక్రియన్।
విరతింబొందెదరందఱున్ గుణనిధీ-నీకేలశోకింపఁగన్॥ ౯౯॥

గీ. అద్వయము సచ్చిదానంద-మప్రతర్క్య।
ముపనిషద్గతము పరబ్రహ్మ-మొకటి నూనె।
చెడదు పుట్టదు పెరుగదు-జీర్ణభావ।
మందదు స్వయంప్రకాశమై-యమరుచుండు॥ ౧౦౦॥

సీ. పాపకామక్రోధ-భయమోహమాత్సర్య,
కారణం బత్యంత-కష్టకరము।
పరదారపరవిత్త-హారిలౌకలోలంబు,
కలుబుద్బుదాకార-విలసనంబు।
మలమూత్రదుర్గంధ-నిలయంబు సాంద్రపూ,
యాసృగ్వసాపంక-భూసతంబు।
నవరంధ్రసహితంబు-నానావిధక్రిమి,
సంకులంబు జడంబ శాశ్వతంబు।

గీ. బహుతరక్లేశహింసాది-భాజనంబు।
నిందితం బిట్టి దేహంబు నందు నాత్మ।
బుద్ధిగావించి తిరమని పొందలు నెవ్వఁ।
డతఁడు మూఢుండు దుర్గతి-యతఁడు సుమ్ము॥ ౧౦౧॥

వ. బహుఛిద్రఘటాకారంబైన శరీరంబునం బ్రాణవాయువు చిరకాలంబు నిలువనేరదు కావున జననీజనకులం గూర్చి శోకంబు సేయకుము. వారు స్వకర్మవశంబునం జేసి కళేబరంబులు విడిచిచనిరి. నీవు నుగర్మవశంబున భూతలంబున నున్నవాఁడవు కర్మక్షయంబగు నెప్పుడప్పుడ పరలోకంబునకుం జనఁగలవు శరీరంబు పాపస్థానంబు కర్మ

జననియెవ్వతెయిఁకబాల్య-చాపలమునఁ।
బోరుపెట్టెడివనుఁజేరి-బుజ్జగించు॥ ౯౨॥

గీ. జీర్ణపర్ణంబుపారణ-శిధిలతనుల।
నిరపరాధులవృద్ధతపో-నిష్ఠగలుగు।
వారిమిమ్ములనిప్పుడుని-ష్కారణంబ।
చంపెనెవ్వఁడుదారుణ-సాయకముల॥ ౯౩॥

వ. అని పెక్కుభంగుల నమ్మునికుమారుండు పెద్ద యెలుంగెత్తి రోదనంబు సేయుచుండె నంతం దత్ప్రలపితంబాలకించి శంకరభూపాలుండు శబ్దంబునకభిముఖుండై చని గుహాద్వారంబుఁజేర నచ్చటి మునులందఱు నయ్యాక్రందనంబువిని తదాశ్రమంబునకు సత్వరంబుగా వచ్చి శరనిహతులైన మునిదంపతులంగాంచి ధనుర్ధరుండగు రాజును విలోకించి విలపించుచున్న మునిపుత్త్రునింగని భృశవిహ్వలులై భీతచేతస్కుండైన మునిపుత్త్రు నాశ్వాసింపుచు నిట్లనిరి.

క. ధనియెడనిస్వునియెడన।
జ్ఞానియెడఁబండితునియెడఁగృ-శునియెడలందు।
మునియెడలనైననంతకుఁ।
డనఘాసమవర్తిసంశ యములేదుసుమీ॥ ౯౪॥

క. వనముననభమునగ్రామం।
బుననగమున నెట్టిదేశ-మున నెచ్చటనుం।
డినఁగానియమునివశతం।
జనవలయున్సకలజంతు-సంతతి యనఘా॥ ౯౫॥

గీ. బాలకులువృద్ధులగువారు-బ్రహ్మచారు।
లరయగృహమేధులును విపి-నాలయులును।
యతులునుశరీరములువిడ-నాడియముని।
వీఁడుజొత్తురుకాలంబు-కూడెనేని॥ ౯౬॥

క. విప్రులుక్షత్రియులును వై।
శ్యప్రవరులుశూద్రులితర-సంకరజాతుల్।

విడిచెద నెమ్మేను-విప్రహత్యాపాప,
శాంతికై వైభవ-త్సవిధభూమిఁ।
గాయపరిత్యాగ-కలనచేమత్కృత,
దోషంబశేషంబుఁ-దొలఁగునట్లు।
ఘనులార నాకను-గ్రహము సేయుండుమీర,
లని మునీంద్రులతోడ-నాడి పెనదు॥

గీ. సచివులను బిల్చి పల్కె-విచారమొదలి।
చేసితిని బ్రహ్మహత్యాదు-శ్శీలపరత।
వెలఁదిఁ జంపితి గానఁద-త్కలుషశోధ।
నార్థమనలంబుఁ జొచ్చి దే-హంబు విడుతు॥ ౧౦౬॥

వ. ఇంధనంబులు శీఘ్రగతిం దెచ్చి వహ్నిఁ దరికొల్పుండు. మత్పుత్త్రుని రాజ్యంబునం బ్రతిష్ఠింపుఁడు. శోకంబు మానుఁడు, దైవంబు దురతిక్రమంబని యేలిక పలికిన పలుకులు విని దుఃఖింపుచు మంత్రులిట్లనిరి॥ ౧౦౭॥

ఉ. శత్రులకైన మేలెపుడు-సల్పెడు వాఁడవు పాండ్యభూపతీ।
పుత్త్రులఁ బ్రోచినట్లు మముఁ బ్రోచితివిత్యము నిన్నుఁ బాసి లో।
కత్రయగణ్యమెట్లు చనఁ-గాఁగలము జ్వలితాగ్నిఁ జొచ్చెము।
గాత్రములుజ్జగించెదము-తథ్యము సుమ్మని పల్కె వారితోఁ ॥౧౦౮॥

వ. రాజిట్లనియె. ౧౧౦॥

మత్తకోకిల.

ఓమహామతులార చెప్పెద-నొక్కమాట వినుండు నే।
నేమి సేయుదుఘోరపాతక మిట్లు చేసితి రాజనై।
భూమియేలఁగ నాకుఁ జెల్లదు పొందుగొబ్బున వీటికిం।
మామకాత్మజు రాజుఁ జేయుఁడు-మానుఁడా త్మలశోకముం॥౧౧౦॥

వ. అనిసాంత్వనపూర్వకంబుగాఁ బలికి మంత్రులనొడంబరచి తదానీతచారు సమేధితంబై ప్రజ్వలింపుచున్న మహాజ్వాలనంబుఁ గనుంగొని ౧౧౧॥

దీనంబుగావున శోకంబువలదు. ధైర్యబవలంబించి సమాహితుండవై తల్లిదండ్రులకు బ్రేతకార్యంబులు వేదోక్త ప్రకారంబున నాచరింపుము. నీ తల్లియుం దండ్రియు శర ఘాతంబున మృతిం బొందిరి గావున వారికి దుర్మరణ దోష నివృత్తి యగునట్లుగా రామేశ్వర క్షేత్రంబునకుం జని యందు పైతృక క్రియా కలాపంబు సర్వంబును గావింపుమని మహామునులుపదేశించిన శాకల్యానందనుండైన జాంగలుండట్లు పితృదేహంబులు సంస్కరించి మరునాడు రామేశ్వరక్షేత్రంబునకుంజని యొక్క సంవత్సరంబు వసించి తదంతిమ దివసంబున నిశాసమయంబునం గలలోనం దల్లిదండ్రుల హరిసారూప్యంబు వహించినవారిం జూచి సంతసిల్లి మునులకావృత్తాంతంబు వినిపించి సుఖించుచుండె నంతనమ్మహర్షులా రాజుంజూచి కోపించి పరుషభాషణంబుల నిట్లనిరి. ౧౦౨॥

క. మోహాంధపాండ్యభూవర।
బాహుబలోన్మత్తవంశ-పాంసనకుమతీ।
స్త్రీహత్యయుద్విజహత్యయు
సాహసివై చేసితివియ-సన్మార్గరతిన్॥ ౧౦౩॥

ఆ. కానవహ్నియందుఁ గాయసంత్యాగంబు।
సేయుమిప్పుడిట్లు-సేయవేని।
శుద్ధినీకులేదు-సుమ్ముప్రాయశ్చిత్త।
కోటిచేతనైనఁ-గుత్సితాత్మ। ౧౦౪॥

క. దోషాధారంభవత్సం।
భాషణమాత్రముఁ వచ్చు-బ్రాహ్మణహత్యా।
దోషాయితంబుదుష్టము।
నీమామావంక నెంక-నిలుపకచనుమీ॥ ౧౦౫॥

సీ. నావుఁడుశంకర-భూవిభుండలుపలె,
నగుఁగాకహవ్య వా-హనునియందు।

కుంకుమకర్పూరంబుల రామనాథునిం బూజింపుము. పాయసాన్నాది వివిధపదార్థంబుల నైవేద్యంబు సమర్పింపుము. తిలతైలంబునఁ బ్రతిదినంబు దీపారాధనంబొనర్చు మిట్లు రామేశ్వరుం గొల్చిన యత్క్షణంబ నీకు స్త్రీహత్యయుం బ్రహ్మహత్యయు నశించు. రామనాథునిదర్శనంబున భ్రూణహత్యాయుతంబును, సురాపానాయుతంబును, స్వర్ణస్తేయాయుతంబును, గురుస్త్రీగమనాయుతంబును, తత్సంయోగదోషంబులును, సకలపాతకంబులును దొలంగు. ౧౧౬॥

సీ. ఎంచ రామేశు సేవల-భించె నేని।
గంగ చేఁ గయ చేఁ బ్రయా-గంబు చేత।
నేమి వివిధాధ్వరంబుల-నేమి ఘోర।
తపము చే నేమి నరులకు-ధరణినాథ॥ ౧౧౭॥

తే. కావున సేతువునకుఁ జను।
మీవు శివుఁ రామనాథు నీశ్వరు నభవుఁ।
సేవింపు మింకఁ విలంబము।
గావింపకుమి వృధ చనుము-గాఢవివేకా। ౧౧౮॥

వ. ఇట్లాకాశవాణి పలికిన పలుకులు విని॥ ౧౧౯॥

క. మునులందఱు శంకరనృపుఁ।
గనుఁగొని సేతువునకాశు-గతి నేగుము నీ।
వనఘా సేవకభవభం।
జనుఁ గొల్వుము రామనాథు-సదయస్వాంతుఁ॥ ౧౨౦॥

వ. రామనాథేశ్వరస్వామి మాహాత్మ్యంబెఱుంగక మేము నిన్నగ్నిలో జొరుమంటిమని యమ్మహర్షులాడినయట్ల వారిచే ననుజ్ఞాతుండై యా పాండ్యభూమండలాఖండలుండు॥ ౧౨౧॥

సీ. కరితురగరథపదాతులఁ।
బురమునకుం బంపి మునుల-బొంతి వలగొని మ్రొక్కి।

గీ. స్నానమొనరించియాచమ-నంబుఁజేసి।
శుచిమతియయిరోహితా-స్యునకుమాని।
పుంగవులకుఁబ్రదక్షిణ-పూర్వకముగ।
మ్రొక్కిమానసమునసాంబ మూర్తినిలిపి॥ ౧౧౨॥

వ. ధైర్యంబవలంబించి శంకరవసుంధరావల్లభుండు వహ్నిలోననురు
కంబారంభించెను. ౧౧౩॥

గీ. ప్రావృడంభోధరధ్వని-ప్రతిమభయద।
నాదమెసలంగమానిబ్బం-దముఁ వినంగ।
పాండ్యకులరత్నమైనయా-ప్రభుఁడునోర్చి।
యప్పుడాకాశవాణియి-ట్లనుచుఁబలికె॥ ౧౧౪॥

సీ. శ్రీశంకరక్షమా-ధీశవహ్నిప్రదే,
శము నీవిప్రుడు సేయ-కుము మహీశ।
సర్వహత్యాహేతు-పాతకోగ్రభయంబ,
డణగదునీకుగు-ణాలవాల।
చెప్పెదనవహిత-చిత్తమదుపదే,
శముపినుసద్వేద-సమ్మితంబు।
దక్షిణాంభోరాశి-తటమునగంధమా,
దనమహాధారుణీ ధరమునందు।

గీ. రామసేతువునందుశ్రీ-రామచంద్ర।
సంప్రతిష్ఠితు రామేశు-సర్వగురుని।
శివునిగౌరీశనాథుని-సేవసేయుము।
మచటభక్తిననీవొక్క-హాయనంబు॥ ౧౧౫॥

వ. త్రికాలంబును ప్రదక్షిణనమస్కారంబులు సేయుము. ప్రత్యహంబు రామేశ్వరస్వామికిఁ గవ్యఘృతభాండద్వయంబునను, ద్విభారపరిసమ్మితంబులైన గోక్షీరంబున ద్రోణపరిమాణంబగు మధురసంబునను, మహాభిషేకంబాచరింపుము. ప్రతిదినంబు చందనాగరు

శ్లో. మార్కండేయభయత్రాణమృత్యుంజయశివావ్యయ।
నమస్తే గిరిజానాథాయ నిష్పాపం కురు సర్వదా॥ ౧౨౯॥

శ్లో. రుద్రాక్షమాలాభరణచంద్రశేఖరశంకర।
వేదోక్తసమ్యగాచారయోగ్యమాం కురు తే నమః॥ ౧౩౦॥

శ్లో. సూర్యదంతభిదే తుభ్యం భారతీనాసికాభిదే।
రామేశ్వరాయ దేవాయ నమో మే శుదిదో భవ॥ ౧౩౧॥

శ్లో. అనంతసచ్చిదానందం రామనాథం వృషధ్వజం।
భూయోభూయో నమస్యామి పాతకం మే వినశ్యతు॥ ౧౩౨॥

గీ. ఇవ్విధంబున రామేశు-నిందుధరుని।
వినుతిసేయుచున్న య-మ్మనుజవిభుని।
యానసంబున వెడలెను-హా భయంక।
రస్వరూపిణియైన స్త్రీ-బ్రహ్మహత్య॥ ౧౩౩॥

ఆ. అస్త్రీబ్రహ్మహత్య-నతిఘోరమూర్తినిఁ।
జూచి భైరవుండు-శూలహతిని।
సంహరించె రుద్ర-శాసనంబునంతి।
రామనాథుఁడనియె-రాజుతోడ॥ ౧౩౪॥

క. క్షితినాథ నీయధార!
స్తుతులనతిప్రీతమాన-సుఁడనైతి భవ।
త్త్ర్యృతపూజనమునను దమొం।
దితినిచ్చెద వరము వేఁడు-ధీరవరేణ్యా॥ ౧౩౫॥

వ. స్త్రీహత్యాబ్రహ్మహత్యలవలననైన నీదోషంబు దొలంగె శుద్ధుండవైతివి. మున్నువోలె రాజ్యంబుఁ బాలింపుము. భక్తియుక్తంబగు హృదయంబున నెవ్వారు నన్నిచ్చోట సేవింతురు వారి బ్రహ్మహత్యలు పదివేలైన నశింపఁజేయుదు. మహాపాతకాయుతంబులైన క్షణమాత్రంబున విదళింతు. నన్ను సేవించుజనులు సంసరణక్లేశరహితులై సాయుజ్యంబునొందుదురు. నీచేసినస్తోత్రంబు భక్తికంబుగాఁ బఠించినవారికి మహాపాపసంచయంబు నశించు

క్కరభసమునఁ గతిపయాబ్ద।
పరివృతుఁడై తాను సేతు-బంధంబునకున్॥ ౧౨౨॥

సీ. చని సేతువున నొక్క-సంవత్సరము నిల్పి,
భక్తిపూర్వకముగఁ-బ్రత్యహంబు।
మూఁడు సంధ్యలయందు-ముదమునఁ బూజించి,
రామనాథేశ్వర-స్వామి నభవుఁ।
గొనకొని యలధను-ష్కోటిని బ్రతివాస,
రంబును మునిఁగెని-రంతరంబు।
ధరణీసురలకన్న-దానంబుఁ గావించి,
యేకభుక్తము జేసి-యింద్రియముల।

గీ. గెలిచె నొప్పఁగ దశభార-ములధనంబు।
రామనాథుని కొసఁగెనీ-క్రమముచేత।
నభ్రిభారతి చెప్పిన-యట్లు పూజ।
నంబుతగ సల్పెఁ బాండ్య-నరవిభుండు॥ ౧౨౩॥

క. అంతట శంకర నృపుఁడ।
ద్వాంతిమదివసమునఁ బ్రీతుఁ-డై హైమవతీ।
కాంతుని రామేశ్వరునిన।
నంతుని బొగడంగఁ దొడఁగె-నచలితభక్తిన్॥ ౧౨౪॥

శ్లో. నమామి రుద్రమీశానం రామనాథముమాపతిం।
పాహిమాం కృపయా దేవ బ్రహ్మహత్యాం దహాశు మే॥ ౧౨౫॥

శ్లో. త్రిపురఘ్న మహాదేవ కాలకూటవిషాదన।
రక్షమాం కరుణాసింధో స్త్రీహత్యాం మే విమోచయ॥ ౧౨౬॥

శ్లో. గంగాధర విరూపాక్ష రామనాథ త్రిలోచన।
మాం పాలయ కృపాదృష్ట్యా మత్పాపం ఛింధి శంకర॥ ౧౨౭॥

శ్లో. కామారే కామసంధాయిన్ భక్తానాం రామపేశ్వర।
కటాక్షపాతం కురు మే శుద్ధం మాం కురు ధూర్జటే॥ ౧౨౮॥

శాత్రవక్షితినాథభూధర-శక్రుఁడై విజయంబునన్।
ధాత్రియేలెను బాండ్యశంకర-ధారుణీశ్వరుఁ డున్నతిన్॥ ౧౪౨॥

మ. కురిసెన్ వృష్టి ఫలించె సస్యవితతుల్ - గోవుల్ బహుక్షీరముల్।
గురిసెన్రోగభయాపమృత్యుజనిత-క్షోభంబడంగెం బ్రజల్।
సిరిచే హెచ్చిరి యజ్ఞకర్మములు బొల్చె-న్నాల్గుపాదంబులం।
బరగెన్ ధర్మము పాండ్యశంకరుఁడు సా-మ్రాజ్యంబు గావింపఁగాన్

వ. ఇవ్విధంబున సముద్రముద్రితమహీమండలంబు చిరకాలంబు పాలించి పుత్త్రునకు రాజ్యంబొసంగి శంకరమహారాజు శరీరాంతంబున రామేశ్వరమహాదేవునిం జింతింపుచుఁ దత్సాలోక్యముక్తిఁ బడసె నీప్రకారంబున మీకు రామేశ్వరమాహాత్మ్యంబు వివరించితి నీయుపాఖ్యానంబు పవిత్రంబు లక్ష్మీకరంబు పుణ్యంబు దుఃఖహరంబు దుస్స్వప్నదోషనివారణంబు మహాశాంతికరంబు సకలాగ కారణంబు దీనిం బఠించినవారికి విన్నవారికి స్వర్గాపవర్గంబులు సిద్ధించు జ్యోతిష్టోమాదియజ్ఞఫలంబును చతుర్వేదశతావృత్తిఫలంబును సకలతీర్థస్నానఫలంబును షోడశమహాదానఫలంబును లభించును. బ్రహ్మవిష్ణుమహేశ్వరలోకనివాసంబు దొరకు శివసాయుజ్యంబు సంభవించు సకలకామంబులు ఫలించుననని నిఖిలపురాణవ్యాఖ్యానసమేతుండగు సూతుండు పలికినవిని నైమిశారణ్యనివాసులు శౌనకాదిమహర్షులు సంతుష్టిం జెందిరి. సూతుండు కైలాసంబునకుం జనియె నిమ్మహాప్రబంధంబు వ్రాసిన పుస్తకం బర్చఁ జేసిన వారాధించిన శ్రీరామేశ్వరుండాయురారోగ్యైశ్వర్యంబులు శాశ్వతమోక్షపదంబునుం గృపసేయు॥ ౧౪౩॥

శా. భక్తారామవసంతశాంతమునిహృ-త్పద్మాంతరాసీనస।
ముక్తాహారపటీరహీరశరదం భోభృద్వళక్షాంగ వే।
దోక్తానంతగుణప్రభావపరిపూ-ర్ణోదారకారుణ్యసం।
సిక్తప్రేక్షణవిశ్వరక్షణచణా-శ్రీమత్త్రిశూలాయుధా॥ ౧౪౪॥

నీభక్తితాత్పర్యవిశ్వాసస్తోత్రపూజావిధానంబులం బ్రసన్నుండ
నైతి. యథేష్టంబుగా వరంబు ప్రార్థింపుమని రామేశ్వరుండాన
తిచ్చిన శంకరమహారాజిట్లనియె. ౧౩౬।

ఉ. ఇందుకళావతంసపర-మేశనినుం గనుఁగొంటిధన్యతం।
జెందితినింతకంటెను వి-శేషపరస్థితిలేదు నాకు సా।
నందమ్ముకండు పుత్త్రభయ-నాశక తారక పాదపద్మని।
ష్యందసుభక్తిసంపదయొ-సంగుము పాతకతూలపావకా॥ ౧౩౭॥

ఆ. జననిగర్భగోళ-మునఁ బునర్జనినాకుఁ।
దప్పఁగాత మత్కృ-త స్తవంబుఁ।
దగఁబఠించునరుఁడు-ధన్యుఁడైనీసేవఁ।
గలుగుపుణ్యఫలముఁ-గాంచుఁగాత॥ ౧౩౮॥

క. అని వేఁడిననట్లగుఁగా।
కనియతనినను గ్రహించి-యలరామేశుం।
డనుపమలింగాకారం।
బున నంతర్భావమొందె-భూసురులారా॥ ౧౩౯॥

క. నరపతియు రామనాథుని।
గిరిజావల్లభునిఁ గొలిచి-కృతకృత్యతచేఁ।
గరమొప్పుచు నిజసేనా।
పరివృతుఁడై చనియె నాత్మ-పట్టణమునకున్॥ ౧౪౦॥

గీ. అంతవనవాసులైనమ-హామునులకుఁ।
దనదువృత్తాంతమంతయు-ధరణివిభుఁడు।
విన్నవించిన వారుప్ర-సన్నులగుచుఁ।
జెలఁగి పట్టాభిషిక్తునిఁ-జేసిరతని॥ ౧౪౧॥

మత్తకోకిల.

పుత్త్రదారసమేతుఁడై బహు-భోగియై గుణశాలియై।
శ్రోత్రియద్విజరక్షకుండయి-సూర్యసన్నిభతేజుఁడై।

క. గురుజానపల్లిపట్టణ।
పరిపాలనశీలభక్త-పరతంత్రమతీ।
గిరిరాయకన్యకాకుచ।
పరిరంభణభోగసుఖిత-భాసురహృదయా॥ ౧౮౬॥

మత్తకోకిల
భద్రిరాజకులాబ్ధికైరవ బంధుమల్లనమంత్రిరా।
డ్భద్రదాయకపాదపంకజ-పంకజాసనసారధీ।
క్షాద్రవేయసుభూషణోజ్వల-గాత్రగోత్రశరాసనా।
సద్రయోక్షతురంగదైవత-సార్వభౌమమహేశ్వరా। ౧౮౭॥

గద్య:— ఇది శ్రీమదుమామహేశ్వర కరుణాకటాక్షవీక్షాపాత్ర,
యేనుగ లచ్చయామాత్యపౌత్ర తిమ్మనామాత్యపుత్రి),
వివిధ విద్వజ్జనవిధేయ, లక్ష్మణకవి నామధేయప్రణీ
తంబయిన రామేశ్వరమాహాత్మ్యంబను
మహాప్రబంధమునందు సర్వంబును
బంచమాశ్వాసము
సంపూర్ణము.
శ్రీ.శ్రీ.శ్రీ.